

NAGYBÖRZSÖNYI APRÓKA ÓVODA
HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Hatályba lépés időpontja: 2025. 09. 01.

Intézmény OM-azonosítója: 203082	Készítette: <i>Beke István</i>..... a nevelőtestület bevonásával
Legitimációs eljárás	
A pedagógiai program módosításának tartalmáról a szülők tájékoztatást kaptak. <i>Valentín Szabó József</i>..... Szülői Szervezet elnöke	
Az óvoda Pedagógiai Programját a nevelőtestület a 2011. évi CXC. tv. 26. § (1) bekezdésében biztosított döntési hatáskörében <u>VII./33-1.</u> /2025. határozatszámom elfogadta. <i>Nagy Csaba Erőss</i>..... Nevelőtestület nevében	
A nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott alkalmazottak a Pedagógiai Program tartalmáról a tájékoztatást megkapták. <i>Saludor Ferenc</i>..... A nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak nevében névalírással	
A 2011. évi CXC. tv. 26. § (1) bekezdése alapján a pedagógiai programot az óvoda igazgatója jóváhagyta: <i>Beke István</i>..... 	
A nevelőtestület a Pedagógiai Programban szereplő 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128.§ (6) bekezdésnek megfelelő a helyi egészségfejlesztési program (8) bekezdés értelmében az igazgató a külső egészségfejlesztési és prevenciós programok kiválasztásánál beszerezte az iskola-egészségügyi szolgálat/orvos véleményét. <i>Gálspál Tibor</i>..... iskola-egészségügyi szolgálat/védőnő Ph Észak-Pesti Centrumkórház - Honvédkórház Budapest és Pest Vármegye Védőnői Szolgálat Osztály 2. Nagybudzsány 31.	

A 2011. évi CXCV. tv. 83. § (2) bekezdés i) pontjának felhatalmazása alapján a fenntartó a Pedagógiai programot ellenőrizte és meggyőződött arról, hogy az abban foglaltak a jogszabályi előírásoknak megfelelnek. A dokumentum jogszerű.

Fenntartói határozat száma:/2025. (.....) ... ÖK határozat

.....
.....

Fenntartó nevében

P.H.

A dokumentum jellege: Nyilvános

a 20/2021. EMMI rendelet 82. § (3) bekezdése értelmében a Pedagógiai programot a nevelési-
oktatási intézmény honlapján nyilvánosságra kell hozni. Megtalálható a település honlapján:
<https://nagyborzsony.hu/?s=%C3%B3voda> . Megtalálható az óvoda honlapján:
<https://nagyborzsonyi-aproka-ovoda.webnode.hu/>

A 229/2012. (VIII.28.) Korm. rend. 23. § (1) bek. g) pontja alapján a Pedagógiai Program a
nevelési- oktatási intézményi közzétételi lista kötelező elem. Megtalálható:
<https://nagyborzsony.hu/onkormanyzat/kozerdeku/nagyborzsony-aproka-ovoda/>

Hatályos: a kihirdetés napjától

Érvényes: A kihirdetés napjától visszavonásig

Verziószám: 1/2025.

Készült: 2 példány

Iktatószám: VII / 33 / 2025

Tartalom

BEVEZETÉS.....	7
AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI:.....	8
A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE:.....	9
AZ ÓVODA ARCULATA, ÓVODAKÉPE ÉS GYERMEKKÉPE	10
Óvodánk sajátos arculata:	10
Óvodaképünk:	11
Gyermekeképünk:	12
Pedagóguskép, pedagógiai munkával kapcsolatos elvárásaink	14
Dolgozók küldetésnyilatkozata, jövőképe:	18
ÓVODÁNK HELYI NEVELÉSI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI,.....	18
CÉLKITŰZÉSEI:.....	18
Az óvodánk helyi nevelési alapelvei:	18
Óvodánk nevelési koncepciója	19
Környezeti nevelés, környezetünk védelme:	19
Nemzetiségi nevelés	20
Az etnikai kisebbség nevelése	20
Anyanyelvi nevelés	20
Kiemelt nevelési elveink:	21
Helyi adottságokból és igényekből fakadó elveink:	21
Az óvoda helyi nevelési értékei:	22
Az óvodánk helyi nevelési célkitűzései:	23
Az integrált nevelésre vonatkozó alapelveink, feladataink:	24
A habilitáció fő területei	25
ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI, TEVÉKENYSÉGEI:.....	25
Az óvodai nevelés általános feladatai:	25
Az egészséges életmód alakítása	25
Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés:	26
Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása:	27
Az óvodai nevelésünk feladatai a gyermek személyiségének fejlesztése területén	28
Óvodánk sajátossága a személyiségfejlődés elősegítésére:	28
Boldogságóra Program:	28
Kerekítő Program	29
Közösségi nevelés, szocializáció, közösségi életre történő felkészítés	30

Beszoktatás.....	32
KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSÉNEK, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE	
ÓVODÁNKBAN:.....	33
Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:	34
Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése:	35
Tehetséggondozás:.....	36
Az egészségnevelési és környezeti nevelési elveink, programok, tevékenységek:	37
A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:	39
ÓVODAI NEVELÉSI RENDSZERÜNK	42
Óvodai nevelésünk működését a mellékelt módon fejtjük ki:	43
Rendszerünk elemeinek részletezése:	43
A nevelés alapvető kerete:.....	43
A gyermeki tevékenység formái:	49
A fejlesztés tartalmi eszközei:.....	56
A kisebbségi nevelés keretei között:.....	74
Feladataink a nemzetiségi ismeretek köréből:	75
Az iskolai alkalmasság:	76
A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:.....	76
A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:	77
Az egészségesen fejlődő gyermek:	77
A szociálisan érett gyermek:.....	78
AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI:	78
Személyi feltételek:	78
Tárgyi feltételek:.....	80
Az óvodai élet, nevelés megszervezése	81
ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE	84
Az óvodaigazgató és a nevelőtestület:	84
Az óvoda és a család:.....	84
Kapcsolattartás a pedagógusok és a gyermekek között:.....	85
Az óvoda és a fenntartó.....	85
Az óvoda és az általános iskola.....	85
Kapcsolattartás egyéb intézményekkel és szervezetekkel.....	85
Az óvoda és az egészségügyi intézmények	86
Az óvoda és a nemzetiségi, kisebbségi önkormányzatok.....	86

Az óvoda és a szakmai szervezetek	86
Az óvoda és a pedagógiai szakszolgálat	86
Az óvoda és az Oktatási Hivatal	87
Az óvoda és a Pedagógiai Oktatási Központ	87
GYERMEKVÉDELMI TEVÉKENYSÉG AZ ÓVODÁNKBAN:	87
Gyermekvédelmi feladataink:	88
Sajátos feladataink a gyermekvédelemben:	89
ELLENŐRZÉS, MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS AZ INTÉZMÉNYBEN	90
Igazgatói és intézményi belső ellenőrzés	90
A pedagógus teljesítményértékelési rendszere:	91
A gyermekek megfigyelése, egyéni és csoportos mérések:	92
Óvodáskorú gyermekek fejlődésének nyomon követését szolgáló dokumentum:	93
NAGYBÖRZSÖNYI APRÓKA ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAM MELLÉKLETEI	96
MELLÉKLETEK JEGYZÉKE:	96
1. sz. melléklet: Egészségfejlesztési program	97
1. Az egészségfejlesztés	97
2. Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	99
3. Egészségnevelési és környezeti nevelési programok, tevékenységek:	111
2.sz. melléklet: SNI program	113
3. sz. melléklet: Óvodánk napirendjére minta	116
4. sz. melléklet: Óvodánk hetirendje minta	117
ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK.....	118
A pedagógiai program érvényessége, felülvizsgálata:	118
A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala:	118
A pedagógiai program módosítása:	118
ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
Legitimációs záradék	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

„NÉMELYEK VALÓSÁGOS TANODÁT,
MÁSOK CSUPÁN JÁTÉKHELYT LÁTNAK AZ ÓVODÁKBAN,
S KELLŐ KÖZÉPUTAT CSAK IGEN KEVESEN
TUDJÁK ELTALÁLNI”

/NEY FERENC 1847/

BEVEZETÉS

Óvodánk helyi pedagógiai programja az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja alapján készült. Pedagógia programunk átdolgozását, a köznevelést érintő szinte teljes körű törvényi és rendeleti változások indokolták. Programunk készítésénél felhasználtuk sok éves helyi nevelőmunkánk tapasztalatait.

Feladatunk a 3-7 éves gyermekek nevelése, képességeik kibontakoztatása és fejlesztése. Integrált nevelés keretében foglalkozunk a hátrányos helyzetű, a beilleszkedési nehézséggel küzdő és a sajátos nevelési igényű gyerekekkel. Az óvodánkba kerülő gyermekek családi nevelését, otthoni környezetét figyelembe véve fontosnak tartjuk a prevenciót, mely nagymértékben segíti munkánkat abban, hogy gyermekeink nyugodt, szeretetteljes légkörben, érzelmileg, értelmileg és szociálisan gazdagodhassanak, miközben a játék, mint elsődleges tevékenységük maradjon.

Programunk segíti a kisebbség kibontakozását és a nemzeti tudat fejlődését, valamint egymás elfogadását.

Óvodapedagógusaink feladata és fellelősége úgy vezetni a gyermekeket az iskola küszöbéig, hogy a gyermekek az új feladatokra legyenek felkészülve, és eközben boldog gyermekkorukat megőrizhessék.

„VAN EGY SOHA VÉGET NEM ÉRŐ, NEM TUDATOS NEVELÉS IS.
SZEMÉLYES PÉLDÁKKAL, KIMONDOTT SZAVAINKKAL,
CSELEKEDETEINKKEL ÁLLANDÓAN ALAKÍTJUK
GYERMEKEINK LELKÉT.”

/DURKHEIM/

AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI:

Az intézmény neve: Nagyörzsönyi Apróka Óvoda

OM azonosítója: 203082

Alapító okirat száma: E/565-2/2023

Székhelye: 2634 Nagyörzsöny Széchenyi utca 27/1

A köznevelési intézmény típusa: óvoda - óvodai nevelés

Elérhetőségei:

Telefon: 06-27/306-505

E-mail: borzsonyovi@gmail.com

Fenntartó és irányító szerve: Nagyörzsönyi Község Önkormányzata

2634 Nagyörzsöny Rákóczi út 2.

Jogszabályban meghatározott alapeladat: óvodai nevelés

A köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény alapján:

- tankötelezettség kezdetéig óvodai nevelés,
- fejlesztő nevelés
- a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése.

Szakágazati besorolása és megnevezése: 851020 Óvodai nevelés

Alaptevékenység kormányzati funkció száma és megnevezése:

091110	Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
091140	Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
091120	Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
013350	Az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodással kapcsolatos feladatok
096015	Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben

Maximális gyermeklétszám: 40 fő

Az óvodai csoportok száma: 1

Szervezési módja: vegyes csoport

Óvodánk nyitvatartási ideje: 10 óra

Óvodapedagógusi feladatokat két óvodapedagógus lát el óvodánkban.

Óvodánk vezetését óvodaigazgató végzi, a helyettesi feladatokat a vezető távollétében szükség szerint a másik óvodapedagógus látja el.

Óvodánk naponta 6,30-tól 16,30-ig van nyitva.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 18/2024. (IV. 4.) BM rendelet a pedagógusok teljesítményértékeléséről /TÉR/
- 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról
- 229/2012. (VIII.28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról
- 48/2012. (XII. 12.) EMMI pedagógiai szakmai szolgáltatás
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a szakmai szolgáltatásokról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Az óvoda egyéb szabályozói: SZMSZ, Házi rend, Nevelőtestületi határozatok, igazgatói utasítások, Nagybörzsöny Község Önkormányzatának képviselőtestületi határozatai.

A felsorolt dokumentumokban kiemelt alapelv a gyermeki jogok deklarálása az óvodai nevelésben és minden élethelyzetben. Megfogalmazzák az óvoda szerepét a személyiségfejlesztés folyamatában.

AZ ÓVODA ARCULATA, ÓVODAKÉPE ÉS GYERMEKKÉPE

Óvodánk sajátos arculata:

Községünk a Börzsöny hegység szívében, hegyektől körülvéve bújik meg egy völgyben. Környezet festői szépsége megérdemli, hogy mindenki óvja és védje, hogy még unokáink is megismerhessék természetes szépségét.

Óvodánk 1975-ben épült, a falu szélén csendes, biztonságos környezetben található. Távol az utca zajától, nagy udvarral és kertrésszel körül ölelve tág teret biztosít a gyermekek egészséges fejlődéséhez.

Óvodásaink több mint 90 %-a községünkben jön, pár éve viszont a környező településekről is érkeznek hozzánk gyermekek.

Óvodánk két csoportszobával, előtérrel, öltözővel, mosdóval és WC-vel, valamint a tálalóhelyiséggel biztosítja a gyermekek nevelését. Eszközei, berendezési tárgyai biztonságosak, és megfelelnek a gyermekek életkori sajátosságainak.

Játsszódudvarunkon megtalálhatók udvari játékokok, mozgásfejlesztő eszközök, füves és fás területek biztosítják a természetközelséget. Gondozott, esztétikus és összhangban áll az óvoda épületével és a környezettel. Udvarunk mindenben a gyermekek biztonságát és kényelmét szolgálja, lehetővé téve a mozgás és játéki igényük kielégítését, és egyidejűleg jó munkakörnyezetet biztosít a gyermekek tevékenykedtetéséhez.

Falunk német nemzetiségű község, az óvodába járó gyermekek között is több a nemzetiségi származású. Óvodánk 2015-ig német nemzetiségi óvoda volt, sajnos egyre kevesebben beszélnek a faluban a sváb autentikus tájszólást és nincs német óvodapedagógusunk sem. Heti egyszer jön az óvodába egy volt német tanárnő és az óvodapedagógusokkal közösen tart játékos német tevékenységet a gyermekeknek, hogy a nemzetiségi hagyományokon keresztül megismerkedjenek a gyermekek a nemzetiségi nyelvvel, ezáltal alakul nemzetiségi tudatuk.

A faluban, így az óvodában is egyre nagyobb létszámú a magyar anyanyelvű cigány kisebbséghez tartozó gyermekek száma, így óvodánkban több a veszélyeztetett, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, sok szülő rendelkezik alacsony végzettséggel, magas a munkanélküliek száma. Ebből is adódik, hogy sok szülő csak gyermeke megőrzését, ellátását és gondozását tartja az óvoda feladatának. Ezen gyermekeknél még jelentősebben érvényesül, hogy az óvodai nevelés, mint a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig jelentős szerepet tölt be a gyermeki személyiség kibontakoztatásában.

Óvodaképünk:

A köznevelés középpontjában a gyermek, a pedagógus és a szülő áll, akiknek kötelességei és jogai egységet alkotnak. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda és a köznevelési rendszer a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik évétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő- személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse a gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek ellátását is).

Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:

- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- a gyermeki szükséglet kielégítéséről;
- érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- testi, szociális és értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról;
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető szabad játékról;
- életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó megfelelő műveltség-tartalmak és emberi értékek közvetítéséről;
- a kisgyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Programunk a gyermeki személyiségből indul ki, mert a gyermeki személyiség egyedi. Törekszünk az egyéni bánásmódra, differenciált fejlesztésre, a gyermekek egyéni készségei, képességei kibontakoztatására, figyelembe vesszük a gyermekek eltérő fejlődési ütemét, egyéni

sajátosságaikat. Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását, fenntarthatóság értékrendjének megalapozását. A nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megerősítését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Gyermekképünk:

A hároméves kisgyermek óvodába kerülésekor lép az anyától és a családtól való elszakadás első lépcsőfokára. Ez komoly feladatot jelent a családnak, a kisgyermeknek és az óvodapedagógusnak egyaránt. Éreznie kell a gyermeknek a szeretetet, a törődést, mely segíti a beilleszkedést és amennyiben ez a szeretetteljes légkör végig kíséri őt az egész kisgyermekkoron, kiegyensúlyozott, elégedett egyéniség válhat belőle.

A jól megismert családi környezet magában rejti a személyiségfejlesztésre vonatkozó feladatokat. Azokban az esetekben, amikor a családi nevelés nem elég fejlesztő hatású a gyermekre nézve, az óvoda veszi át a családi nevelés egyes feladatait. Ezt a feladatot az óvodának úgy kell ellátnia, hogy a gyermek ne érezze magát kevesebbnek társaitól, és a családhoz való pozitív viszonya se sérüljön meg.

Az óvodai élet egész folyamatában szem előtt kell tartani, hogy minden gyermek külön személyiség, s fejlődésüket is ennek megfelelően kell irányítani. Az egyéni személyiségjegyek kialakulásán keresztül válik majd alkalmassá a közösségi életre, tanul meg alkalmazkodni társaihoz és a felnőttekhez, képes lesz társas kapcsolatok kialakítására, ezáltal alkalmassá válik az iskolai életre.

A családi neveléssel közösen ki kell alakítani a gyermekben a nemzetiségi, kisebbségi tudatot, nemzeti hovatartozásukat, melyet hagyományőrzéssel, a nemzetiségi kisebbségi kultúra és a helyi nyelv megismertetésével lehet fenntartani.

Óvodapedagógusaink hisznek abban, ebben a szeretetteljes, derűs légkörben és környezetben testileg és lelkileg egészséges gyermekek nevelődhetnek, akik kiegyensúlyozott felnőttekké válva a társadalom aktív tagjai lehetnek.

Nevelőtestületünk számára a gyermek az első, a legfontosabb. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg. Programunk figyelembe veszi, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi, biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. A gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, s meglévő hátrányai csökkenjenek, tehetségeit ki tudja bontakoztatni. Az óvoda nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem egyéb értelemben.

Kiemelt célunk a nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozása. Személyiségfejlesztés a pedagógiai munkánk alapvető célkitűzése, mely a legszélesebb körű gyermekismeretre épül. Differenciáló személyiségfejlesztésünk alaptörvénye: minden gyermek önmagához képest fejlődjön!

Szép emberi tulajdonságokat, egymást tisztelő, megértő, segítő, helyes viselkedési normák alapjainak lerakására törekszünk, szeretetteljes, de következetes, játékos pedagógiai módszerek alkalmazásával.

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik:

- Ismerik és tudják saját testi és szellemi értékeiket, tisztában vannak hiányosságaikkal, önismereti fejlődésük jó irányba halad.
- Az óvodáskor végére a gyermekek a különbözőségekkel természetes módon élnek együtt, koruknak megfelelő mértékben empátikusak, szolidáris játszótársak, csoporttársak.
- A jóra és szépre fogékonyak, érdeklődőek, nyitottak
- Saját egészségüket értéknek tekintik. Szeretik és igénylik a mindennapi, változatos mozgást, a rendszeres szabad levegőn való tartózkodást. Megtapasztalják, megtanulják az egészséget megőrző, helyes táplálkozási szokások alapjait.
- Bátran és jól tájékozódnak, kreatívak.
- Együttműködők, jó kapcsolatteremtő és kommunikációs képességekkel rendelkeznek, szüleiket, felnőtteket, társaikat, hazájukat környezetüket tisztelik.

- Személyiségükből, ismereteikből eredő, elért tudásukat képesek bármikor, bármilyen megváltozott körülmények között biztonsággal, bátran, gátlások nélkül alkalmazni.

„Milyen embert is akarunk formálni?

A válasz egyszerű: Egészséges testű, akaraterős,
jó ítéletű, értelmes, tette kész,
szép célokért hevülő és áldozó embereket,
akik meg tudják érteni és élni a szépet
és nagyot minden téren,
akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal,
akik megértik a dolgok összefüggéseit,
akik átérzik azt, hogy emberi közösségben élnek,
amely csak a kölcsönösségen, méltányosságon,
és jóakaraton épülhet.”
(Szent-Györgyi Albert)

Pedagóguskép, pedagógiai munkával kapcsolatos elvárásaink

Az óvodapedagógus viselkedése, magatartása, egész lénye, személyisége minta a gyermek számára.

Pedagógusképünk kialakításában, formálásában az alábbi kiemelt óvodapedagógiai kompetenciák kapnak hangsúlyos szerepet:

- képesek a gyermeki személyiség fejlesztésére,
- az egyéni igényekre és fejlődési feltételekre tekintettel elősegítik a gyermekek értelmi, érzelmi, testi, szociális és erkölcsi fejlődését,
- a sajátos nemzeti hagyományok és az egyetemes emberi értékek elsajátítását segítik.

Pedagógiánkat az inkluzivitás jellemzi, mely lehetőséget nyújt a szabad személyiség kibontakoztatására, a befogadásra, elfogadásra és differenciálásra.

Feladataik ellátását a mindenkor érvényben lévő törvényi szabályozások határozzák meg, a pedagógiai programunk tartalmi elemei, valamint személyre szabott munkaköri leírása.

- Belső igénye legyen a saját szakmai munkája iránt, vegyen részt önfejlesztéseken, folyamatosan értékelje munkáját, szakmailag legyen nyitott, újabb célokat tűzzön ki maga elé.

- Szakmai tájékozottságát tartsa magas szinten. Rendszeresen vegyen részt továbbképzéseken, tájékozódjon törvényi szabályozás változásairól. Megszerzett tudását a pedagógiai gyakorlatban eredményesen alkalmazza. Tudását bátran adja át kollégáinak is.
- Legyen nyitott és aktív az új módszerek alkalmazásában, segítse az intézményi innovációt. Az intézmény magas szakmai színvonalát fenntartó és tovább építő munkában aktívan vegyen részt: kutatások, ötletek.
- Tudatosan tervezzen a pedagógiai programmal koherensen hosszabb és rövidebb távra egyaránt. Pedagógiai munkában érvényesülnek a didaktikai alapelvek-
- Komplex módon vegye figyelembe a pedagógiai program minden elemét
- Pedagógiai céljai legyenek összhangban az ONOAP és a Pedagógiai Programmal
- Ismerje és használja célszerűen az IKT eszközöket.
- A pedagógus példamutató viselkedésével erősítjük a gyerekek szociális viselkedési formáit.
- Alkalmazza a differenciálás elvét.
- Ismerje fel a gyermekek tanulási és magatartási problémáit és szükség esetén forduljon szakemberhez és közösen szabjanak fejlesztési irányt.
- Alakítson ki családi hangulatú teret, a gyermek érzelmi biztonságának megteremtése érdekében.
- A gyermekek személyiségének fejlesztésénél vegye figyelembe az egyéni fejlődési ütemet.
- Ismerje fel a személyiségfejlődés nehézségeit, nyújtson segítséget, ha szükséges kérjen szakembertől segítséget.
- Biztosítson elegendő lehetőséget a közösségi cselekvések fejlesztésének segítésére.
- Teremtse érzelmi biztonságot és elfogadó légkört. Biztosítson minden nap lehetőséget a beszélgetésre és mutasson példát a kommunikációra az egymással való odafigyelésben. Értékközvetítő tevékenysége legyen tudatos. Jellemezze nyitottság, együttműködés, érzékenység.
- Rendelkezzen tudatosan alkalmazott, gazdag értékelési eszköztárral.
- Az értékelés egyénre szabottan történjen, figyelembe véve a nevelési helyzetet és szituációt.
- Törekedjen a folyamatos, pozitív visszajelzésekre. Az értékelésnél vegye figyelembe a gyermek önmagához mért változását. Negatívumok helyett sikerek kiemelése. „Amit még nem tudunk csinálni, meg lehet tanulni”

- Pozitív szándékú megerősítéssel segítse a gyermek önértékelésének kialakulását. Törekedjen a visszajelzés hitelességére, ösztönözze a gyermeket az egészséges én-kép kialakítására.
- Nevelő munkájában érvényesüljön a kulturált nyelvhasználat és a tiszteleten alapuló kommunikáció.
- Tükröződjön az egyes dokumentumokban és reflexiókban a speciális tantervi, szaktárgyi és pedagógiai tudása (pl.: az atipikus fejlődés konkrét elemei, jellemzői, annak hátterében meghúzódó jelenségek). Alkalmazzon a szakértői véleményekhez, egyéni fejlesztési tervekhez igazodó specifikus fejlesztési módszereket, eljárásokat. Legyen képes az egyén és a csoport szintjén a gyermek kompetenciahatárainak figyelembevételével, az információfeldolgozás, önálló tanulás módszerének kialakítására. Az alkalmazott pedagógiai, gyógypedagógiai módszerek támogassák a kompetenciafejlesztést, illetve szükség szerint az adott fogyatékossági területre vonatkozó fejlesztést.
- Komplex módon vegye figyelembe a pedagógiai program minden elemét. Legyen képes differenciálni pedagógiai tervező munkájában, a gyermek a gyermekcsoport több szempontú megközelítése alapján. (Előzetes tudás, motiváltság, életkori sajátosság, környezet.) Foglalkozásait a célnak megfelelően, logikusan építse fel. A pedagógiai folyamatok tervezésében ötvözze az általános didaktikai alapelveket a speciális gyógypedagógiai tartalmakkal, alkalmazkodva neveltjei életkori, ismeretbeli, képességbeli és attitűdbeli sajátosságaihoz. Gondolkodjon többféle módszertani megoldásban.
- Az óvodai élet megszervezése során törekjen a gyermekekkel a személyes interakciókra, előszavas mese és közösségi játékelmény biztosításával.
- A tanköteles korukat megelőző gyermekek részére változatos, differenciált, iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységet tartson napi szinten.
- Pedagógiai munkájában folyamatosan fordítson figyelmet a BTM és az SNI gyermekek szükségleteire. (Pl.: tervezzen gyakorlatorientált, lépésekre bontott, a valóság közvetlen megtapasztalásán alapuló ismeretátadást.)
- Alakítson egymást segítő gyermekpárokat. Legyen tudatában, hogy a gyermekközösség erősítése különös hangsúlyt kap integráltan nevelt SNI gyermekek befogadása esetében. Biztosítson elegendő lehetőséget a közösségi cselekvések fejlesztésének segítésére.
- A kiemelt bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint működjön együtt a gyógypedagógussal vagy a nevelést, oktatást segítő más

szakemberekkel, a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse.

- Mozdítsa elő a gyermek, erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására.
- Egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a gyermekeket.
- A szülőt (törvényes képviselőt) rendszeresen tájékoztassa a gyermek óvodai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az óvoda döntéseiről.
- A gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő - és szükség esetén más szakemberek – bevonásával.
- A gyermekek és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon.
- A gyerekek egymás közötti értékelésében a pozitívumok hangsúlyozását támogassa. Használja ki a differenciálás lehetőségét az egyéni különbségek figyelembevételével a feladatmegosztás során. Járjon el körültekintően a gyermek értékelése során, mérlegelje értékelésének az adott gyermekre gyakorolt hatásait. A világos, objektív kritériumrendszeren alapuló visszajelzéseiben a gyermek önmagához viszonyított változását értékelje. Vegyen észre, dicsérjen minden pozitív változást.
- Nevelő munkájában érvényesüljön a kulturált nyelvhasználat és tiszteleten alapuló kommunikáció. Különböző szakmai szituációkban legyen képes nyílt és hiteles kommunikációra a partnerek életkorának, kultúrájának megfelelően, legyen képes felismerni és értelmezni kommunikációs nehézségeit és ezen a téren önmagát fejleszteni. Szülőkkel való kommunikációja korrekt, őszinte és empátikus legyen.
- A pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse,
- Pontosan és aktívan vegyen részt a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az iskolai ünnepeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.
- Őrizze meg a hivatali titkot.
- Hivatásához méltó magatartást tanúsítson, alkalmazkodjon a szerepelvárásokhoz.
- A gyermek, érdekében együttműködik munkatársaival és más intézményekkel

Dolgozók küldetésnyilatkozata, jövőképe:

Küldetésnyilatkozat:

Mi a Nagybörzsönyi Apróka Óvoda dolgozói közösen kialakított értékrend alapján, szakmai felelősséggel neveljük, fejlesztjük óvodásainkat.

Az intézményünk sajátos arculatával, családias légkörével színesítjük a környék óvodáinak képét, figyelembe véve az óvodahasználók igényét.

Pedagógiai folyamatunk középpontjában a gyermek áll!

Nekünk minden gyermek egyformán fontos!

Jövőkép:

A Nagybörzsönyi Apróka Óvoda olyan intézménnyé szeretne válni, ahol a nevelés minden résztvevője fontos, megbecsült!

Elhivatottságunkkal és szakmai felelősségünkkel szeretnénk szerepet vállalni az emberi és társadalmi értékek alakításában.

ÓVODÁNK HELYI NEVELÉSI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI:

Az óvodánk helyi nevelési alapelvei:

- Elsődlegesnek tartjuk a gyermekek egyéni megismerését, személyes igényeik, szükségleteik kielégítését.
- A gyermekek személyiségfejlődését az életkornak megfelelően játékkal, sokféle élményt, tapasztalatot nyújtó tevékenységi lehetőség biztosításával segítjük.
- A gyerekek egyéni sajátosságaira, érdeklődésére építjük képességeik fejlesztését.
- Nevelőmunkánk központi eleme az egyéni bánásmód és a gyerekek differenciált fejlesztése.
- A gyerekek aktivitását és önállóságát ösztönözzük.
- Kiemelt figyelmet fordítunk a kommunikációs képességek és a szociális kompetenciák fejlesztésére.
- Óvodai életszervezésünk biztosítja a gyermek egyéni, kiscsoportos és csoportban történő tevékenykedését.
- Lehetőséget nyújtunk az önálló és az együttműködést kívánó tanulási szituációkra.

- Rendszeresen figyelemmel kísérjük, követjük a gyermekek fejlődését, melyet a gyermek saját fejlődési naplójában vezetünk. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.
- A szociálisan hátrányos helyzetű gyerekek differenciált fejlesztését és a tehetségnevelést egyaránt fontosnak tartjuk.

Óvodai nevelésünk megalapozza az önálló tanulást segítő képességek, a kommunikációs és a szociális kompetenciák fejlődését, ezzel segítve a gyermekeknek az óvodából az iskolába való átmenetet. Integrált nevelés keretében biztosítjuk a többi gyerekekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai nevelését, valamint a beilleszkedési-, a magatartási nehézségekkel küzdő, a hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését, az esélyegyenlőséget. Tudatosan segítjük a tehetségígéretes gyermekek képességeinek kibontakozását a különböző tevékenységek során.

Óvodánk nevelési koncepciója

Óvodai pedagógia programunk elkészítésekor az Óvodai nevelés országos alapprogramja mellett figyelembe vettük a Nemzeti etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvét is. A településünk adottságait.

Környezeti nevelés, környezetünk védelme:

Falunk földrajzi elhelyezkedésének köszönhetően jó lehetőségeink vannak a természeti környezet megismerésére és a természetvédelemre. Séták, kirándulások alkalmával megismerkedhetnek a gyerekek közvetlen környezetükön kívül tágabb környezetükkel is, aktívan részt vehetnek a természet védelmében, gondozásában. Szűkebb környezetük gondozása, a kert ápolása közben folyamatában figyelhetik meg a természet változásait, bővíthetnek egyéb ismereteik is.

Kiemelt nevelési célunk az, hogy a gyermek megtanuljon harmóniában élni a természettel, mint annak aktív résztvevője. Megismerje, majd érzelmileg kötődjön hozzá. Úgy gondoljuk, ha megismerte, megszerette, talán vigyázni is fog rá. Így kialakulhat a gyermekben egy, a környezetére odafigyelő magatartásforma.

Környezeti nevelésünk célja:

- az értékközvetítés
- a környezeti kultúra kialakítása
- ökológiai gondolkodás megalapozása, fenntarthatóságra nevelés.

Feladatunknak tartjuk:

- a környezeti neveléshez szükséges érzelmi alapok kialakítását, erősítését
- pozitív viselkedési és magatartásformák fejlesztését
- szokásrendszerek kialakítását
- természetszemlélet formálását.

Nemzetiségi nevelés

Községünk nemzetiségi voltának köszönhetően óvodánk német nemzetiségi óvodaként működött éveken át. Bár 2015 óta nem nemzetiségi az óvoda, de továbbra is fontos feladatunk a német nemzetiségi származású gyermekek nemzeti tudatának erősítése, a hagyományok gyűjtése és őrzése és ezek megismertetése a gyerekekkel és a szülőkkel.

A feladatok megvalósításához hozzá járul, hogy hetente játékos német foglalkozásokon vehetnek részt az óvodások. A falunk Tájházát minden évben meg tudjuk mutatni a gyerekeknek. Nemzetiségi rendezvényen, ha felkérnek, akkor képviseltetjük az óvodát.

Az etnikai kisebbség nevelése

Óvodánkban a cigány etnikumú gyerekek aránya magas. Ezek a gyerekek sokkal több szeretetteljes törődést igényelnek. A fejlődésükben elmaradott gyermekeket differenciált foglalkoztatásokkal próbáljuk felzárkóztatni, hogy az iskolába kerülésükkor minél kevesebb hátránnyal indulhassanak.

Sok gyerek van elmaradva a gondozási szokások és az egészséges életvitelre nevelés területén is. A szülőkkel való szorosabb kapcsolattartás, a háziorvossal, és a védőnővel, valamint a családgondozóval való együttes meggyőzés elősegítheti a gyermekek szokásainak otthoni kialakítását.

Anyanyelvi nevelés

Anyanyelvünk ápolása, őrzése egész életünkben feladatunk. Az anyanyelvi nevelés az egész óvodai nevelés folyamatot áthatja. Tapasztalataink szerint a gyerekek keveset beszélnek, nyelvi kifejezőképességük alacsony szinten áll, szókincsük kevés. A gyerekek anyanyelvének

fejlesztésére az óvodai élet egész folyamatában lehetőség van. Minden tevékenység, akár kötött, akár kötetlen, bármilyen az óvodai élet keretein belül zajló foglalkozás lehetőséget nyújt a gyermekek anyanyelvének fejlesztésére. Ezeket a lehetőségeket kihasználva az óvodapedagógusoknak meg kell ragadniuk minden alkalmat arra, hogy a gyermekek beszédét fejlesszék, anyanyelvüket ápolják, kommunikációs készségüket javítsák és mindezt tegyék úgy, hogy saját magukat mindenkor modellként állítsák a gyermekek elé. Az óvodapedagógusok használják a bábozás és dramatizálás eszközét mesélésnél. A gyermekek életkori sajátosságához igazodva a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeit, meséit, hagyományait egyaránt használja fel az óvónő. Az alkalmazottak kérdéseikkel, ösztönözzék vélemény cserére a gyerekeket. A napi tevékenységekben, játékban, szabad tevékenységekben anyanyelvi játékokkal, nyelvtörőkkel, szókincsbővítő gyakorlatokkal fejlesztheti az óvodapedagógus a gyermekek beszédét. Fontos feladatunk, hogy közvetlen kontaktust teremtve a gyerekekkel megszerettessük anyanyelvünket, bővítsük szókincsüket, javítsuk beszédképességüket, megszerettessük velük a beszédet, mint a kapcsolatteremtés elsődleges formáját. Remélve, hogy majd szívesen és szépen beszélő felnőttek nevelődnek belőlük.

Kiemelt nevelési elveink:

- A kisgyermek emberi méltóságának, jogainak biztosítása az óvodai nevelés egész eszköz rendszerével.
- A gyerekek egyéni különbségének tiszteletben tartása, az egyéni képességek kibontakoztatása.
- A gyermeki személyiség folyamatos fejlesztése során, személyiségének tisztelete, elfogadása és megbecsülése.
- A játék elsődlegességének kihasználása az óvodai fejlesztés folyamán.

Helyi adottságokból és igényekből fakadó elveink:

- Egészséges életvitelre nevelés, higiénés szokások kialakítása.
- Környezetvédelemre nevelés, környezetünk megismertetése.
- A nemzetiségi nyelven keresztül nemzeti tudatuk kialakítása.
- A cigány származású gyermekek beilleszkedése, szükség szerinti differenciált foglalkozásokkal felzárkóztatásuk.
- Az anyanyelv fejlesztésén keresztül a kommunikáció képességének kialakítása.

Az óvoda helyi nevelési értékei:

A fenntartó felé:

Programunkkal magas színvonalon valósítjuk meg:

- az alapító okiratban meghatározott alaptevékenységeket.

A szülők felé:

Programunkkal elősegítjük:

- a családi nevelés kiegészítését, esetenként a hátrányok kiegyenlítését, a családhoz illesztett segítségnyújtás megoldásait, a gyermekkor örömteli megélését;
- a gyermek személyiségének teljes kibontakoztatását;
- az eredményes iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettség elérését.

A nevelőtestület, munkaközösség felé:

Programunkkal megvalósítjuk:

- a gyermeki személyiség szabad kibontakoztatását;
- az egyenlő esély elvének biztosítását;
- a gyermeki jogok és alapvető szabadságuk tiszteletben tartását, megerősítését;
- a gyermekekről való gondoskodást és különleges védelmet;
- az intézményben dolgozó óvodapedagógusok ismereteinek, tapasztalatainak, innovatív pedagógiai törekvéseinek és széleskörű módszertani szabadságának érvényesülését;
- a családokkal, szülőkkel, a nevelés valamennyi résztvevőjével való kölcsönös, pozitív attitűdök kialakulását.

Az alkalmazotti közösség felé:

Programunkkal lehetőséget adunk:

- az igényes nevelőmunka végzésére;
- a személyes pedagógiai adottságok, képességek hasznosítására;
- a színvonalas pedagógiai munka közvetlen és közvetett segítségére.

Az elvek megvalósításához az óvodának elő kell segítenie:

- a gyermekek harmonikus lelki, testi szociális és értelmi fejlődését,
- a gyermeki személyiség egészére irányuló fejlődését,

- készségeik, képességeik, ismereteik, jártasságaik, kompetenciáik, attitűdjeik fejlesztését.
- érzelmi és akarat tulajdonságaik, műveltségük életkori sajátosságaiknak megfelelő, tudatos fejlesztését,
- erkölcsös, önálló életvitelre és céljaik elérésére nevelését,
- a magánérdeket a közérdekeivel összeegyeztetni képes emberek, felelős állampolgárok nevelését,
- a nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozását és a tehetséggondozást.

Az óvodánk helyi nevelési célkitűzései:

Programunk természetesnek veszi a gyerekek közötti különbségeket, különös tekintettel van az énfajlódásra, a hátrányok leküzdésére, a tehetség kibontakoztatására, az esélyegyenlőség biztosítására, az óvoda-iskola közötti átmenet segítésére. Integrált nevelés keretében biztosítjuk a többi gyerekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai nevelését, valamint a beilleszkedési-, a magatartási nehézségekkel küzdő, a hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését. Nevelésünk célja: a gyerekek harmonikus személyiségfejlődésének elősegítése, sokféle tevékenységi lehetőség biztosításával, a gyerekek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlődési üteméhez, igényeihez, szükségleteihez igazodva. Célunk olyan gyerekek nevelése, akik énrősek, pozitív énképpel, önbizalommal rendelkeznek, elfogadóak, megegyezésre képesek, együttműködési, probléma-megoldási képességük fejlett, kommunikációjuk nyílt, viselkedésük természetes, helyzethez adekvát, önfegyelmeük fejlett, érdeklődésük széleskörű belsőmotiváltságuk fejlett, önállóak, aktívan tevékenykedők, pozitív a viszonyuk a személyekhez, élményekhez, tárgyakhoz, tevékenységekhez, normákhoz, értékekhez, a másságot tiszteletben tartják.

Az óvodai nevelés törekszik arra, hogy a gyermekek személyiségfejlődésének alakulása megfelelően társadalmunk követelményeinek és a családi neveléssel együtt elért eredmények megalapozzák az iskolai nevelést.

Az egész óvodai élet során arra törekszünk, hogy minden gyermek eljusson az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez.

A sokoldalú nevelő munkának át kell fognia a gyermeki személyiség egészét, és az érzelmi biztonság burokkrendszerében biztosítani kell mind a testi, mind az értelmi, mind a közösségi fejlődést.

Tervszerű és tudatos pedagógiai munkánk eredményeként el akarjuk érni, hogy a gyermekek:

- szívesen járjanak óvodába, érezzék jól itt magukat;
- közösségi élményeik, szokásaik jelentősen gazdagodjanak, váljanak a közösség tagjaivá;
- egyéni készségeik és képességeik eredményesen fejlődjenek;
- alakuljanak ki kulcskompetenciáik, melyek révén váljanak alkalmassá a sikeres iskolai tanulás megkezdéséhez.

Az integrált nevelésre vonatkozó alapelveink, feladataink:

- Felismerjük a tanulási és azt kísérő magatartási problémákat, szükség esetén a szülők, illetve megfelelő szakember segítségét kérjük.
- Felismerjük a gyermek személyiségfejlődésében jelentkező zavarokat, nehézségeket és lehetőségei szerint segítünk ezek megoldásában. Ha szükséges megfelelő szakemberhez irányítjuk a gyermeket.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében általános nevelési célkitűzéseinket az egyéni adottságokhoz, képességekhez igazítjuk.
- Kiemelt célunk elősegíteni a gyermekek alkalmazkodó-készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.
- Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, tárgyi és személyi feltételeket, utazó gyógypedagógiai szolgáltatást igénylünk az arra kijelölt intézménytől, ha szükséges.
- A habilitációs tevékenységünket team munkában szervezett folyamatban valósítjuk meg. A team munkában a gyógypedagógus irányításával a gyermeket nevelő óvónők és dajkák vesznek részt.
- Habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő tevékenységeink jellemzően az óvodai nevelési programban, így a napi óvodai életbe beágyazottan valósulnak meg, a gyermekek szakvéleményben foglalt valós igényeihez igazodóan, a gyógypedagógus által elkészített éves „Egyéni fejlesztési terv” szerint.
- Az egyéni igényekhez igazodó foglalkozás megvalósulása érdekében rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel végzett munkánk során arra törekszünk, hogy kihasználjuk mindazon lehetőséget – különösen a befogadás, empátia fejlesztése, a segítő viselkedésformák és tevékenységek tanítása-fejlesztése - amit az inklúzió nyújt.
- Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk ki, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely negatív megkülönböztetést tartalmaz.

- Munkánkkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását.
- Fokozott figyelmet fordítunk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és a személyiségi jogokkal kapcsolatos szabályok betartására.

A habilitáció fő területei

- Az észlelés – vizuális, akusztikus, taktilis, vesztibuláris, kinezti – fejlesztése.
- Motoros készségek fejlesztése.
- A beszéd-és nyelvi készségek fejlesztése.
- A szociális készségek fejlesztése.
- A kognitív készségek fejlesztése.
- Az önellátás készségének fejlesztése.

A habilitáció részben a többi gyermekkel végzett munka során, differenciált bánásmóddal és eszközökkel, részben egyéni vagy kiscsoportos formában valósulhat meg.

ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI, TEVÉKENYSÉGEI:

Az óvodai nevelés általános feladatai:

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségi-tartalmú ételek fogyasztásának

csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;

- életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés:

Az óvoda családi, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteli légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy

- már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket;
- az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező és önértékesítő törekvéseinek;
- az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének,

kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködésével.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása:

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Az óvodai nevelésünk feladatai a gyermek személyiségének fejlesztése területén

Az óvodai nevelésnek az emberi személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia. A gyermeket – mint fejlődő személyiséget különleges védelem illeti meg.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

A gyermeknek sajátos életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Mindezeket figyelembe véve kell személyiségformáló feladatainkat megfogalmaznunk, melyek az óvodai élet egészét áthatják.

Mindenekelőtt szem előtt kell tartani, hogy minden gyermek külön egyéniség, teret kell adni a gyerekek én tudatának kialakulásához. A nemzeti kisebbséghez tartozó gyermekek személyiségében ki kell alakítani a nemzeti hovatartozás érzését.

A személyiségfejlesztés alapvető eszköze a játék. Az óvodapedagógusok tudatosan teremtenek olyan pedagógiai helyzeteket, amelyek segítik a gyermekek komplex személyiségfejlődését.

Óvodánk sajátossága a személyiségfejlődés elősegítésére:

Boldogságóra Program:

2018-ban óvodánk csatlakozott a Boldogságóra programhoz. Ez a program a gyermekek lelki jólétével foglalkozik és kiegészíti az óvodai nevelést. Segíti a gyermekeket abban, hogy könnyebben tudjanak szembenézni a kihívásokkal és képesek legyenek megbirkózni a problémákkal. A Boldogságórákon végzett gyakorlatok erősítik a gyermekek önbizalmát, kitartását, fokozzák a koncentrációs képességet, fejlesztik a divergens gondolkodást és a kreativitást. A gyermekek egész személyiségére pozitív hatással vannak. A foglalkozásokon olyan játékos tevékenységeket végzünk és beszélünk meg, melyek segítségével észreveszik az élet szépségeit, az örömteli pillanatokat. A cél, hogy a Boldogságórák által olyan mentális alapot biztosítsunk, amely révén boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező óvodásokká, majd iskolássá, felnőtté váljanak. A teljes boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll melyeken keresztül a gyermekek megismerik azokat a dolgokat, amin keresztül boldogabbak és elégedettebbek lehetnek.

A program témái a következők:

1. A hála gyakorlása
2. Az optimizmus gyakorlása
3. Társas kapcsolatok gyakorlása
4. Jó cselekedetek gyakorlása
5. Elköteleződés egy cél mellett
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömek élvezete
8. A megbocsátás gyakorlása
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

A Boldogságórák előnyei:

- Fejleszti a gyerekek problémamegoldó készségét.
- Szélesíti a gyerekek látókörét és gondolkodásmódját.
- Testi, szellemi és társas erőforrásokat épít.
- Ellensúlyozza a negatív érzelmeket, a gyerekek vidámabbak, boldogabbak.
- Óvja a gyerekek mentális egészségét, csökkenti a gyerekek szorongását.
- Csökkenti az agressziót a gyermekközösségben.
- Szélesíti a gyermekek szociális kompetenciáját, társas kapcsolatukat.
- Segíti a konfliktusokat kezelni és megoldani.
- Segíti a gyerekek reális önismeretének kialakulását.

Kerekítő Program

2023. nyarától intézményünk Kerekítő mintaintézmény, minden óvodai alkalmazott elvégezte az intézményi képzést, rendelkezünk könyvekkel és Kerekítő manóval is.

„A Kerekítő az óvodai ... élet mindennapjait színesítheti a magyar népi mondókákkal, dalokkal, Kerekítő manó hétköznapi és jelesnapi bábjeleneteivel, a könyvcsalád köteteivel való ismerkedéssel. Mindezekkel hozzájárulva a gyerekek érzelmi-, művészeti- és zenei neveléséhez, olvasóvá válásukhoz és néphagyományunk őrzéséhez.

A Kerekítő módszer igazi élménypedagógia Kerekítő manó bábfigurájával az élen, aki folyamatos inspirációt jelent a gyerekeknek és az pedagógusoknak egyaránt. A gyerekek jó barátja segít a közösségformálásban, és az érzelmi intelligencia fejlesztésében is.” (J. Kovács Judit)

Kerekítő előnyei a fentiekén túl:

- segíti a közösségformálást, beilleszkedést,
- lehetőséget kínál a problémamegoldásokra,
- motiválja a gyermekeket,
- pozitív érzelmeket kelt.

Közösségi nevelés, szocializáció, közösségi életre történő felkészítés

A gyermek számára az óvodába lépés óriási környezetváltás, az új körülmények az alkalmazkodás, beilleszkedés képességét feltételezik a gyermeknél. Ennek érdekében jelenik meg a fokozatos beszoktatás. A beszoktatás kétirányú folyamat. Egyrésről a gyermeknek alkalmazkodnia kell a közösségi élet szabályaihoz, el kell fogadnia az új környezetet, másrésről a környezetnek (csoportban dolgozó felnőttek, gyerekek) befogadónak kell válnia.

Feladatok: - az óvodapedagógus

- vegye figyelembe, hogy a szociális tanulás a gyermek születésekor a családban kezdődik, erre alapozva pozitív hatások biztosításával fejlessze a gyermeket.
- nyújtson megfelelő érzelmi biztonságot.
- segítse a társas kapcsolatok kialakulását, és a felnőttekhez való jó viszony fejlődését.
- alakítson ki biztonságos, barátságos, derűs légkört.
- a napirendet az egyéni szükségletek szempontjából is megfelelően alakítsa.
- hasson mindig pozitív modellként a gyerekekre.
- a gyerekek személyiségfejlesztésén belül az egyént szem előtt tartva fejlessze közösségi érzésüket.
- fejlessze a gyermek önértékelését a mindennapok feladatain keresztül is.
- kövesse figyelemmel az egyes gyermek érzelmi jelzéseit.
- könnyítse meg a gyerekek beilleszkedését az óvodába, a családdal e tekintetben már óvodába lépés előtt vegye fel a kapcsolatot, és ezt folyamatosan tartsa is fenn.
- a közösségi élet színtereit, csoportszobát, helyiségeket tegye otthonossá, barátságossá
- teremtsen meg, hogy a csoport légkörét a teljes és kölcsönös bizalom hassa át
- teremtsen meg, annak lehetőségét, hogy a gyermekek önállóan, kezdeményezően vegyenek részt az óvoda sokféle tevékenységeiben
- gyakoroltassa a társakkal és felnőttekkel kapcsolatos alapvető viselkedési szokásokat.
- a szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint pl. együttérzés, segítőkészség,

önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) szokás-és normarendszerének megalapozása.

- biztosítson a gyermekek számára gazdag, változatos tevékenységeket. A napirendet úgy állítsa össze, hogy abban a legtöbb időt a játék foglalja el. A gondozás, munka, tanulás csupán a játék felfüggesztését jelentse.
- A gyermek nyitottságára építve segítse, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja. Így rá tud csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Tevékenységek: - a gyermek

- közös játék, közös ismereteket gyűjt szabadidőben és szervezett formában.
- közös élményszerző sétákon, kirándulásokon vesz részt.
- a csoport érdekében végez feladatokat, megbízásokat.
- a napirend szerint tevékenykedik.
- alkalmazkodik a különböző helyzetekhez.
- ünnepeken, ünnepélyeken részt vesz.
- távlatokkal, hagyományokkal ismerkedik.
- ajándékokat készít különböző alkalmakra.
- ismerkedik az óvónő irányításaival, megpróbálja elfogadni a szabályokat.

A fejlődés jellemzői – az óvodáskor végére

- a kialakult szokások igényévé válnak.
- a közös tevékenységekben aktívan részt vesz.
- a kívánt magatartási formák szerint viselkedik.
- észreveszi, ha valaki segítségre szorul.
- érdeklődik hiányzó társai és a felnőttek iránt.
- türelemmel meghallgatja társait és a felnőtteket.
- tisztelettel viselkedik a felnőttekkel.
- az óvodában a tevékenység adta helyzetnek megfelelően viselkedik.
- örül a közös sikernek, ébredzik közösségi tudata.
- együtt érez társaival, felfigyel a szokatlan viselkedésre.

- kialakul önbizalma.
- érzelmileg és értelmileg elfogadja az óvónő útmutatását.
- képes együtt működni, önálló véleményt mondani.
- szociális téren is érett az iskolába lépésre.

Módszertani alapelvek:

- napirend és szokásrendszer felállítása, biológiai és pszichés szükségletek kielégítése érdekében a feltételek megteremtése.
- az én-tudat erősítése, fejlesztése, mely a társas kapcsolatok elősegítése, a tűrőképesség és a konfliktusmegoldó képesség alakítását és gyakorlását segíti
- a játékszerepek és az ezzel kapcsolatos viselkedésformák gyakoroltatása
- az óvodapedagógus közösségi nevelését az egyéni bánásmód figyelembevételével irányítsa.
- a szűkebb környezetük megismertetésén és megszerettetésén túl hazaszeretetre is neveljen.
- a pedagógus a fejlesztési munkájában legyen következetes.
- teremtsen meg a lehetőséget, hogy az óvoda nyitottsága betekintést engedjen a szülőknek a gyermekek óvodai életébe.
- a pedagógus ösztönözze a gyermekeket arra, hogy a társaiktól is kérjenek és adjanak is segítséget.
- a napirend rugalmassága tegye lehetővé az előre nem tervezett, de a gyermekek személyiségfejlődését szolgáló események beillesztését.

Beszoktatás

A beszoktatás célja, barátságos és szeretetteljes átmenet biztosítása a családi nevelés és az óvodai nevelés között.

Kiscsoportos, új gyermek beszoktatása pedagógiai megfontolásból március 1-ig történik.

Az óvodapedagógus feladata:

- Ismertesse a szülőkkel a folyamatos, szülővel történő beszoktatás előnyeit
- Készítse elő a csoportba már beilleszkedett gyermekeket új társuk fogadására
- A gyermekeket reggeli érkezéskor az óvodapedagógus személyesen szeretettel, hívogatóan fogadja- nevén szólítva a gyermeket, szükség szerint elé megy, megfogja a

kezét esetleg ölbe veszi, úgy kíséri a gyermekek közé- egészen addig, míg ezt a gyermek igényli.

- A gyermekek részéről tartson természetesnek mindenfajta megnyilvánulást
- Különös gyengédséggel foglalkozzon a gyermekkel a délutáni lefekvéskor.
- Tegye lehetővé, hogy kedvenc játékát magával hozza.

Sikerkritériumok:

- Ha a gyermekek a beszoktatási időszak végére szívesen jönnek az óvodába.

A beszoktatás mérésének megfigyelési szempontjai:

- könnyen elválík a szülőtől
- elfogadja a csoportban dolgozó felnőtteket
- alakulóban vannak társas kapcsolatai
- szívesen jár óvodába.

A közösségi nevelés és szocializáció kapcsolata más nevelési területekkel:

Szoros kapcsolatban van a tanulással, mert a tanulási folyamatok sok közösségi tulajdonságok fejlesztésére adnak lehetőséget.

A játék különböző formáiból, a szabadidős tevékenységek alatt jól lemérhető a gyermek szocializációs szintje, és az otthonról hozott nevelési elvek.

A munkára nevelés, ezen belül a naposi munka, közösségi munka, szoros a kapcsolata e területtel.

KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSÉNEK, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE ÓVODÁNKBAN:

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki – sajátos nevelési igényű (SNI), beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTM), illetve kiemelten tehetséges.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek körébe tartoznak még a hátrányos helyzetű (HH) és a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek is.

Az óvodánkba bekerülő – fent említett gyermekek esetében – a gyermekek esélyegyenlőségét biztosítjuk a gyermekek integrált nevelésének és az egyenlő bánásmód elvének érvényesülésével, melyeket a következő intézkedésekkel valósítunk meg:

- partnerközpontú együttműködéssel (család, szakszolgálat, egészségügyi intézmények, iskola, fenntartó, gyermekjóléti szolgálat, hatóságok stb.);
- szakmai továbbképzések irányultságával;
- gyermekvédelmi feladatok maradéktalan ellátásával;
- iskolaválasztás előkészítésével, segítségével.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységünket – a később megfogalmazott gyermekvédelmi tevékenységünkön kívül – az alábbiak figyelembevételével valósítjuk meg:

- a gyermekek viselkedésében történő változás észrevétele, azonnali segítségnyújtás;
- rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése;
- életvezetési tanácsok ajánlása;
- a gyermekek aktuális lelki, fizikai állapotához alkalmazkodó pedagógiai attitűd;
- a gyermek fejlettségéhez igazodó speciális egyéni bánásmód;
- elfogadó, toleráns, empátikus óvónői attitűd;
- lehetőség és szükség szerinti speciális eszközök beszerzése.

Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:

A szociális hátrányok enyhítését segítik elő pedagógiai programunkban „A gyermeki tevékenységformák”, valamint a pedagógiai programunkban általánosan megfogalmazottakon felül az óvoda heti és napirendje is.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

- Anyagi támogatás lehetőségeinek kiaknázása
- Az önművelés igényének kialakítása
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása
- Praktikus ismeretek elsajátíttatása
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakításának segítése: tanácsadás, külső segítség felajánlása
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés
- A testnevelés és sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgás - és feladatmegoldó képességet, az egészséget értéknek tekintő gondozásmódot, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére:

- Differenciált fejlesztés.
- Egészségnevelés
- A sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése
- Interkulturális ismeretnyújtás: Pl. életvezetés, cigány irodalom, a cigányság története
- Tehetségígéretes gyermekek felkészítése
- Felzárkóztató foglalkozás a valamilyen területen lemaradóknak
- Igény szerint ügyelet biztosítása: szülői értekezletek és fórumok időtartama alatt
- A családi életre nevelés tanítása: tanácsadás, külső segítség felajánlása
- Neveléssel, életvitellel kapcsolatos tanácsadás
- Felvilágosítás a szociális juttatások lehetőségeiről a szülői értekezleten, családi beszélgetéseken (fogadó órákon), a gyermekvédelmi megbízott által szóban, valamint írásos tájékoztatón keresztül

Az SNI gyermekek esetén – az előzőekben felsoroltakon kívül – a hátrányok csökkentését szolgáló, speciálisan fejlesztő tevékenységünket mindenkor a gyermek adott állapotának, az aktuális törvényeknek és vonatkozó rendeleteknek megfelelően látjuk el.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése:

A kedvezőtlen szociális, gazdasági hatások, az érték és a normaválság miatt növekszik a társadalmi feszültségszint, egyre szembetűnőbb a szociális alapú társadalmi rétegződés, ami a családok életminőségében, életvezetésében érhető tetten, s a gyermekekre vetődik le úgy, hogy szociális válsághordozóvá válnak. A családok életszínvonalának drámai csökkenése veszélybe sodorhatja a gyermekek fejlődését, testi és lelki egészségét. Problémát okozhat még a család, a szűkebb társadalmi környezet elhanyagoló nevelése, a családi konfliktus.

Szervezési célok, feladatok:

- Minden HH és HHH gyermek 3 évesen óvodába kerüljön
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása: folyamatszabályozás, együttműködés.
- Az óvoda körzetében valamennyi HHH 3-7 éves gyermek rendszeresen járjon óvodába, ahol megfelelő minőségű óvodáztatással tudatos óvodai nevelő, fejlesztő munkával biztosítjuk a gyermekek iskolai sikerességét, egyenlő esélyét az iskolakezdéshez
- Integrációt elősegítő óvodai légkör, intézményvezetés.

- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása: naprakész nyilvántartás, családlátogatás, együttműködés a családsegítővel, hiányzás minimalizálása segítségnyújtás
- Kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- Óvodáskor végére minden gyermek rendelkezzen az iskolai élet megkezdéséhez szükséges képességekkel, készségekkel

Tehetséggondozás:

Mindenki lehet valamiben tehetség, keressük meg!

A tehetség lehet:

- intellektuális
- speciális: művészeti, zene, tánc, manuális, kapcsolatteremtő....
- kreativitás
- érzelmi
- kapcsolatteremtő

A tehetségfejlesztés kritikus pontjai:

- A tehetség azonosítása, felismerése
- A programok célkitűzései
- Szervezeti formák
- Gazdagítás, dúsítás
- Nevelőtestületi munkamegosztás, speciális funkciók
- Együttműködés a családdal.

Az óvodáskor igazán „csak” alapozásnak tekinthető: mindenekelőtt a megfelelő érzelmi fejlődést kell biztosítani azzal, hogy törődünk a gyermekkel, és engedjük őket játszani. Ebben a korban még nem szabad elkülöníteni a „tehetségesnek” látszó gyermeket, mert ebből sok probléma adódhat.

A tehetséggondozás alkalmazott módjai:

- Az „Egyéni fejlődés nyomon követése” dokumentumban jelölt „erősségekre” épített differenciált feladatadás, valamennyi érintett tevékenységi területen. Tehetségműhely működtetése mozgás, kézműves technikák, zeneovi, dramatikus játékok.
- Óvodás gyermekeink rendezvényeken, rajzversenyen, sport- és környezettudatos életmódhoz kapcsolódó rendezvényeken való részvétele.
- A mozgásban kiemelkedőket különböző óvodán kívüli sportfoglalkozásokra irányítani.

Az óvodapedagógus feladatai a tehetséggondozásban:

- Minden gyermekben próbálja megtalálni azt, amiben az tehetséges.
- Biztosítsa a kiemelt tehetségű gyermekek igényeinek kielégítését.
- Céltudatosabb, tervezettebb, hatékonyabb, komplexebb nevelőmunka.
- Eszközök, lehetőségek, idő, választás szabadságának biztosítása.

Az egészségnevelési és környezeti nevelési elveink, programok, tevékenységek:

Pedagógiai programunk alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését, a legteljesebb egészségi potenciáljának elérését, azaz a lehetőséget arra, hogy a gyermek a mindennapi élet alternatívái (életviteli helyzetei) közül a legegészségesebbet válassza, az egészséget választó képességét kifejlessze. Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Egészségnevelési területeink:

- a testi egészség: gondozás, ápolás, edzés, mozgásfejlesztés
- a lelki egészség: értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása)
- a szociális kapcsolatok harmóniája (közösségi élet, segítség stb.)
- az egészségvédő képesség fejlesztése.
- a gyermekek egészséges életmódjának, egészségvédő szokásainak kialakítása,
- a szülők otthoni egészségnevelő feladatai (higiénés szokások alakítása, egészségvédő példamutatás, meleg-engedékeny nevelési módszer)
- az óvoda-egészségügyi szolgálattal való együttműködés

Feladataink:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az
- egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;

- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Ebben az egészségnevelési feladatrendszerben az esélyegyenlőség is kifejezésre jut.

Egyes társadalmi csoportoknak kevesebb lehetőségük van életmódjuk megválasztására, kisebb arányban vesznek igénybe egészség-ügyi vagy közoktatási közművelődési szolgáltatásokat, a munkanélküliség következtében beszűkült életlehetőségeik adódnak, egészségtelen lakáskörülmények között élnek stb. A szegényebb, kulturálisan elmaradt társadalmi csoportoknak nem igen marad más választásuk, mint az adott szociális állapotuk minimális szinten tartása. Tovább fokozza kedvezőtlen helyzetüket a problémák halmozódása, egymásra hatása, összegződése, fokozódása. A szegénység mellé szegődhetnek krónikus betegségek, a gyermekek nevelési költségének magas szintjére emelkedése, a családba befurakodó káros szenvedélyek és mindezek összegzett hatása.

Mindezekre gondolva az óvodai egészségnevelés programját, a szülőkkel való bánásmódot, a táplálkozási ajánlásokat, az otthoni életmódra vonatkozó tanácsokat az óvodásgyermek családjának egészségi esélyeihez kell szabnunk. Az egészségi szükségleteket és lehetőségeket a nevelési tanácsadásaink során tüzetesen kell mérlegelnünk, megtalálva a legjobb lehetőséget arra, hogy a szülőket képessé tegyük az egészségesebb életmód követésére.

Ezek színterei a mindennapi szemléletátadás mellett a különböző szülői találkozók, óvodai rendezvények. A gyermekek egészségfejlesztésében irányadó a pedagógiai program mellékleteként megtalálható „Egészségfejlesztési program”

A környezeti nevelés célja a környezettel harmóniában élő, környezettudatos gondolkodású ember nevelése, aki odafigyel környezetére, ehhez megfelelő tudással, beállítottsággal, motivációval bír.

A környezettudatos magatartás kialakulása, - ahol tekintettel vagyunk a fenntartható fejlődés szempontjaira, a természeti források védelmére - hosszú, sokoldalú folyamat, a gyermekkorban elkezdett fejlesztés döntő hatású. A pedagógus feladata a gyermekek magatartásának, tudásának, attitűdjeinek, értékrendjének, érzelmi viszonyulásainak, szokásainak formálása. A pedagógus feladata a megfelelő minta adása.

Környezetünk egységes egészként vesz körül bennünket, melyet különböző szempontok szerint szoktunk értelmezni és felosztani. Beszélhetünk természeti, társadalmi, technikai környezetről, de feloszthatjuk az alapján is, hogy külső vagy belső környezetünkről vagy természetes és mesterséges, ember alkotta környezetünkről gondolkodunk. A területekhez különféle nevelési

feladatokat rendelhetünk. Az óvodai környezeti nevelés bővebben megtalálható a pedagógia program „A fejlesztés tartalmi eszközei” fejezetében.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések:

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mind ahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

- Az átlagtól pozitív irányba eltérő gyermekek képességeinek kibontakoztatása, fejlesztése tehetséggondozás.
- A közösségben élő valamennyi hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermek hároméves korban történő beóvodázásához az érintettek felkutatása a védőnő segítségével
- Az óvodába jelentkező valamennyi halmozottan hátrányos helyzetű gyermek felvétele, a minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása érdekében
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése
- A hátrányos helyzetű gyermekek számára valamennyi őket megillető kedvezmény biztosítása
- A Gyermejköltségi Szolgálattal napi kapcsolat kialakítása, közösen keressük a megoldásokat a problémák kiküszöbölésére
- A hátrányos helyzetű gyermekek szüleivel való új együttműködési formák keresése, az együttműködési lehetőségek kiszélesítése bevonása a napi tevékenységbe)
- A csoport Szülői Munkaközösségeibe a hátrányos helyzetű gyermekek szüleinek bevonása, képviselőjük biztosítása
- A Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai felé jelzés a hátrányokról, képességbeli hiányosságokról
- A képességmérés során feltárt hiányosságok terápiás kezelése
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek a gyermekek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyéni fejlettségének, szükségleteinek megfelelő pedagógiai eszközökkel, módszerekkel a hátrányokból eredő lemaradások ellensúlyozása, egyéni képességfejlesztés

- Valamennyi óvodai „szereplővel” a másság elfogadtatása
- Az otthon és az óvoda világának találkozásával, az egymás kölcsönös elfogadásán és tiszteletén alapuló nevelőpartneri viszony kialakítása, család-orientált szemlélet kialakítása
- Az óvodavezető felelős azért, hogy a kolléganők tudatában legyenek az egyenlő bánásmódra és az esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokkal, biztosítsák a diszkriminációmentes nevelést, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programokon részt vegyenek. Felelőssége az igazgatónak, hogy ismerje a Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.

Intézményi esélyegyenlőségi feladatok:

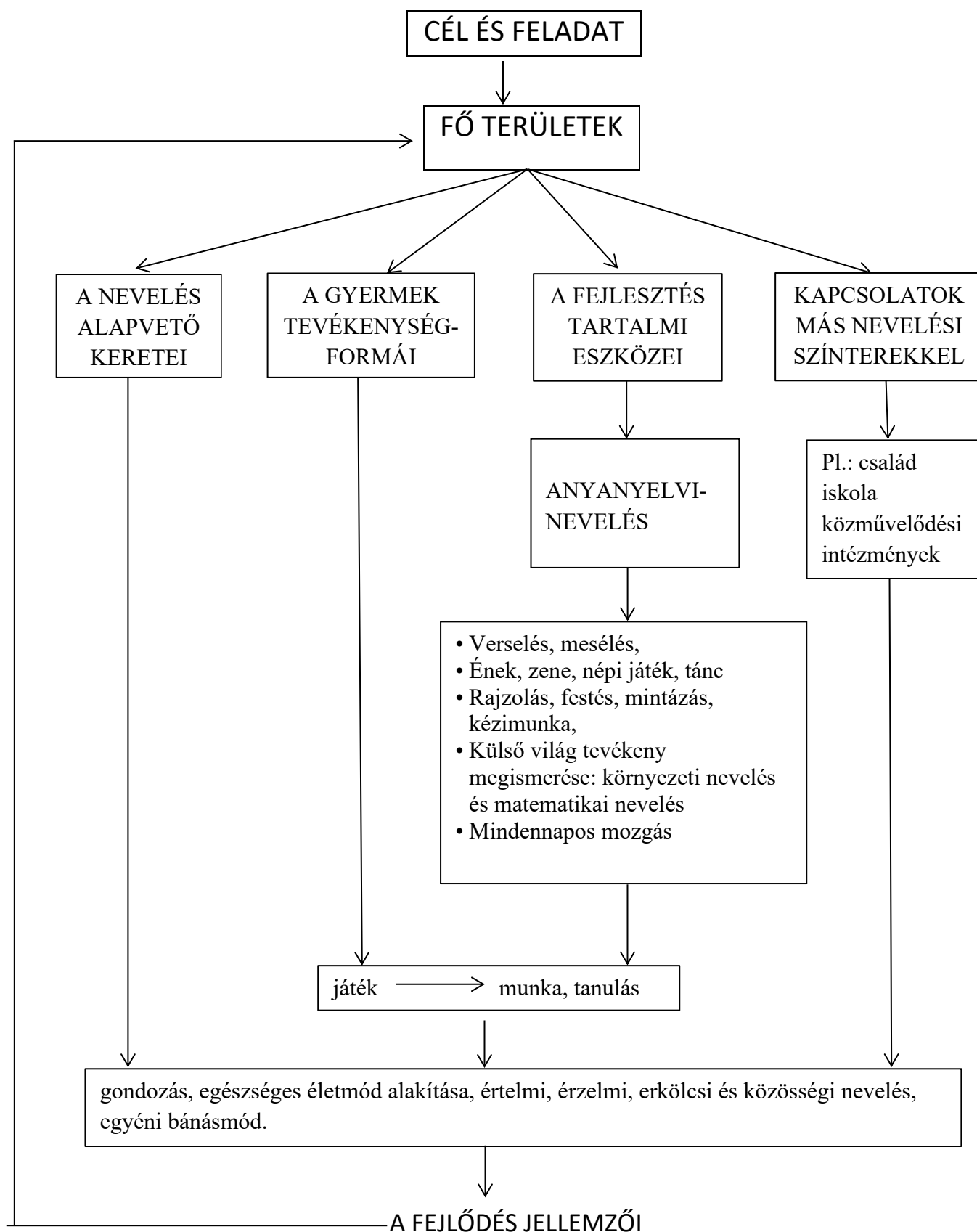
- az intézményben folyó pedagógiai munka során a hátrányos helyzetű gyermekek szociális hátrányainak kompenzálása, egyéni differenciált fejlesztéssel az eredményes felzárkóztatás elősegítése, esélyegyenlőségük előmozdítása,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai programokba történő bevonása, aktív részvételük biztosítása,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hozzásegítése a számukra kínált támogatások eléréséhez, a kedvezmények igénybevételehez
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek eredményes neveléséhez az alapvető feltételek megteremtése,
- korszerű, differenciáló módszertant és a kulcskompetenciák fejlesztését célzó programok alkalmazása,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek támogatása érdekében nyitott és együttműködő partneri viszony kialakítása a gyermekek szüleivel

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell:

- a teljesítmények értékelése során
- az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- gyermeki jogok gyakorlása során
- az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során (a jogszabály alapján járó juttatások, illetőleg a nevelési-oktatási intézmény mérlegelése alapján adható juttatások)

- az óvoda feladata az is, hogy a tehetségígéretes és képességeihez viszonyítva rosszul teljesítő gyermek részére segítséget nyújtson
- érvényesíteni kell az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során
- szülői igény esetén vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelésben részesüljön.

ÓVODAI NEVELÉSI RENDSZERÜNK

Óvodai nevelésünk működését a mellékelt módon fejtjük ki:

Az óvodai nevelés feladatai szerteágazó, egymásra épülő és egymással összefüggő, komplex módon érvényesülő tevékenységek, melyek az anyanyelvi nevelés elsődlegességét és mindent átható voltát elismerve átszövik a nevelés egész rendszerét.

Az óvodai nevelés rendszerében megvalósuló feladatok biztosítják az óvodai nevelés céljának kiteljesedését, a gyermek harmonikus személyiségfejlődése érdekében.

A rendszer elemei:

1. A nevelés alapvető keretei:

- gondozás, egészséges életmód alakítása,
- értelmi, érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés,
- egyéni bánásmód.

2. Gyermek tevékenységi formái:

- játék,
- munka,
- tanulás.

3. A fejlesztés tartalmi eszközei:

ANYANYELVI NEVELÉS - a kommunikáció alapja, ezáltal a fejlesztés alapvető eszköze.

- Verselés, mesélés,
- Ének, zene, népi játék, tánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka,
- Külső világ tevékeny megismerése: környezeti és matematikai nevelés
- Mindennapos mozgás

4. Kapcsolatok más nevelési színterekkel:

Az óvodai nevelő munka sikerességét nagyban befolyásolják a nevelés egyéb színterei, fejlesztő munkája csak ezek szoros együttműködésével lehet érvényes.

E rendszer elemein keresztül érvényesülő hatások egysége és kölcsönhatása nélkülözhetetlen óvodánk nevelési céljainak elérésében.

Rendszerünk elemeinek részletezése:

A nevelés alapvető kerete:

A gondozás és az egészséges életmód alakítása.

Az egészséges életmód alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű, megalapozza a felnőtt életvitelüket. Az óvodai nevelésen belül feladata az óvodás gyermekek testi szükségleteinek kielégítése, mozgásfejlesztés, testi képességek fejlesztése, a gyermekek egészségének védelme, az egészségmegőrzés és testápolás szokásainak kialakítása az egészséges biztonságos környezetben belül, az egyéni sajátosságok figyelembevételével. Célunk, egészséges életvitelt kedvelő, egészségesen élő, egészségüket, testüket óvó felnőttek nevelődjenek majd belőlük.

Szükség esetén megfelelő szakemberek bevonásával speciális nevelés, korrekció. Fontos feladat a családdal való jó együttműködés kialakítása.

Feladatok:

- az óvónő gondoskodik a tárgyi környezet megfelelő elrendezéséről, tárgyakról, eszközökről.
- az óvoda környezetét és udvarát formálja olyanná, hogy minél több időt tölthessenek a gyermekek a szabadban.
- biztosítson a folyamatos tisztálkodáshoz megfelelő feltételeket.
- biztosítsa a helységek megfelelő hőmérsékletét, szellőztetését, megfelelő méretű, biztonságos felszerelési tárgyait, eszközeit a gyerekek biztonságos fejlődéséhez.
- biztosítson megfelelő légkört a gyerekek jó közérzetéhez, egészséges életmódjának kialakulásához.
- gondozási feladatainál vegye figyelembe a gyerekek egyéni sajátosságait és különböző fejlettségüket.
- biztosítsa a szeretetteljes kapcsolatot, a testközelséget a gyerekek és az óvónő között.
- vegye figyelembe a beilleszkedés és alkalmazkodás nehézségeit, könnyítse meg fokozatossággal is a gyermekek számára.
- támogassa, biztassa a gyermeket az önállósodásban, e folyamatban vegye figyelembe, hogy e téren a gyerekek különböző fejlettségi szinten érkeznek az óvodába.
- vegye észre, ha valamelyik gyerek beteg, gondoskodik mielőbb a megfelelő ellátásáról.
- figyeljen fel a problémákkal küszködő gyermekekre, fogadtassa el a másságot, vegye fel a probléma megoldása érdekében a szülőkkel, és ha szükséges a megfelelő szakemberrel a kapcsolatot.
- működjék együtt a családdal a gyermek eredményes gondozása érdekében.

Tevékenységek:

- a gyermek gyakorolja a megfelelő testápolást és tisztálkodást.

- kielégíti alvás és pihenés igényét.
- kiszolgálja saját magát.
- megpróbál alkalmazkodni az óvónő által alakított helyes életritmushoz.
- gyakorolja a helyes kulturált étkezést és más a táplálkozással kapcsolatos feladatokat.
- ügyel a környezete rendjére.
- gyakorolja az öltözködést.
- irányítással edzi testét és kielégíti mozgásigényét
- ismerkednek testük jelzéseivel, kielégítik testi szükségleteiket.

A fejlődés jellemzői – óvodáskor végére:

- szükség esetén önállóan mosakodnak.
- használni tudják a fogmosó és tisztálkodó eszközöket, azokat rendben tartják.
- megfelelően használják a zsebkendőjüket.
- az önkiszolgálást természetes teendőként látják el.
- kulturáltan étkeznek, az evőeszközöket helyesen használják, vannak igényeik az étkezéssel szemben.
- igénylik az esztétikus, szép, tiszta környezetet, erre ügyelnek étkezésük is.
- önállóan és megfelelő sorrendben öltöznek.
- ügyelnek saját maguk gondozottságára, környezetük rendjére, észreveszik a rendetlenséget, az eszközöket, tárgyakat óvják.
- bekötik cipőjüket.
- tisztában vannak testük jelzéseivel, kielégítik testi szükségleteiket.

Módszertani alapelvek:

az óvónő:

- serkentse a gyermeket önálló öltözködésre.
- biztosítsa a gyermek számára szükségleteinek kielégítését és a gyakorlás lehetőségét.
- figyeljen az otthonról hozott szokásokra, a korrekciót tapintatosan végezze.
- szokások betartásánál legyen következetes.
- törekedjen a helyes életritmus kialakítására.
- egészséges életmód alakításakor törekedjen arra, hogy a gyerekek minél többet tartózkodjanak a szabadban és itt védjék, óvják környezetüket.

A terület kapcsolata más nevelési területekkel:

Tartalmában és a megvalósítás helyszínében sok hasonlóságot mutat a *környezeti neveléssel*.

A *mozgás* jó alkalom a testedzésre, mozgásfejlesztésre, mely fontos az egészséges életmódra nevelésnél.

Kapcsolatban van a *munkával*, a helyes szokások kialakítása, a környezetük rendben tartása, és a naposi munka területén.

A gondozás, az egészséges életmód, a helyes életritmus kialakítása az egész óvodai életet végigkísérő feladat, ezért valamilyen módon kapcsolódik minden nevelési területéhez.

Értelmi, érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés, egyéni bánásmód

Óvónői modell felállításával, óvodapedagógusi irányítással, a vegyes korcsoport adta lehetőségeket kihasználva, az egyén fejlettségét figyelembe véve, az egyéni bánásmódot előtérbe helyezve, a napirend keretein belül fejleszti a gyermekek érzelmi világát, alkalmazkodó képességét, egymáshoz való pozitív viszonyát, szokásrendszerét, az összetartozás érzését önállóságát, együttműködő képességét, ezek által fejlődnek értelmi képességeik is.

Feladatok:

az óvónő

- vegye figyelembe, hogy a szociális tanulás a gyermek születésekor a családban kezdődik, erre alapozva pozitív hatások biztosításával fejlessze a gyermeket, saját magához képest.
- nyújtson megfelelő érzelmi biztonságot.
- segítse a társas kapcsolatok kialakulását, és a felnőttekhez való jó viszony fejlődését.
- alakítson ki biztonságos, barátságos, derűs légkört.
- a napirendet az egyéni szükségletek szempontjából is megfelelően alakítsa.
- hasson mindig pozitív modellként a gyerekekre.
- a gyerekek személyiségfejlesztésén belül az egyént szem előtt tartva fejlessze közösségi érzésüket.
- fejlessze a gyermek önértékelését a mindennapok feladatain keresztül is.
- kövesse figyelemmel az egyes gyermek érzelmi jelzéseit.
- könnyítse meg a gyerekek beilleszkedését az óvodába, a családdal e tekintetben már óvodába lépés előtt vegye fel a kapcsolatot, és ezt folyamatosan tartsa is fenn.

Tevékenységek:

a gyermek

- közös játék, közös ismereteket gyűjt szabadidőben és szervezett formában.
- közös élményszerző sétákon, kirándulásokon vesz részt.
- a csoport érdekében végez feladatokat, megbízásokat.

- a napirend szerint tevékenykedik.
- alkalmazkodik a különböző helyzetekhez.
- ünnepeken, ünnepélyeken részt vesz.
- távlatokkal, hagyományokkal ismerkedik.
- ajándékokat készít különböző alkalmakra.
- ismerkedik az óvónő irányításaival, megpróbálja elfogadni a szabályokat.
- szükség esetén egyéni fejlesztéseken vesz részt.

A fejlődés jellemzői – az óvodáskor végére:

- a kialakult szokások igényévé válnak.
- a közös tevékenységekben aktívan részt vesz.
- a kívánt magatartási formák szerint viselkedik.
- észreveszi, ha valaki segítségre szorul.
- érdeklődik hiányzó társai és a felnőttek iránt.
- türelemmel meghallgatja társait és a felnőtteket.
- tisztelettel viselkedik a felnőttekkel.
- az óvodában a tevékenység adta helyzetnek megfelelően viselkedik.
- örül a közös sikernek, ébredszik közösségi tudata.
- együtt érez társaival, felfigyel a szokatlan viselkedésre.
- kialakul önbizalma.
- érzelmileg és értelmileg elfogadja az óvónő útmutatását.
- a megkezdett tevékenységet felszólítás nélkül befejezi
- képes együtt működni, önálló véleményt mondani.
- szociális téren is érett az iskolába lépésre.

Módszertani alapelvek:

- az óvónő közösségi nevelését az egyéni bánásmód figyelembevételével irányítja.
- a szűkebb környezetük megismertetésén és megszerettetésén túl hazaszeretetre is neveljen.
- fejlesztési munkájában legyen következetes, szükség esetén vonjon be szakembereket.

A közösségi nevelés és szocializáció kapcsolata más nevelési területekkel:

Szoros kapcsolatban van a *tanulással*, mert a tanulási folyamatok sok közösségi tulajdonságok fejlesztésére adnak lehetőséget.

A *játék* különböző formáiból a szabadidős tevékenységek alatt jól lemérhető a gyermek szocializációs szintje, és az otthonról hozott nevelési elvek.

A *munkára* nevelés, ezen belül a naposi munka, közösségi munka, szoros a kapcsolata e területtel.

A közösségi nevelést segítik az óvodai ünnepek, megemlékezések rendje, hagyományok ápolása is:

Belső ünnepek	Nyílt ünnepek	Hagyományok
Születésnapok megünneplése	Anyák-napja: édesanyák felköszöntése az óvodában	Márton napi családi kézműves délután, felvonulással.
Mikulás	Évzáró	Adventi- koszorú készítése
Karácsony	Ballagás	Luca-napi búzaültetés
Farsang		Karácsonyfa állítás
Húsvét		Húsvéti tojásfa készítés

Egyéb:

- Idősek napja alkalmából a falu időseinek felköszöntése a Művelődési házban
- Március 15. megünneplése, megismertetése a gyerekekkel
- A Nagy-középsős gyermekek fellépése különböző falurendezvényen.
- Kirándulás Kisirtáspusztára kisvonattal (év elején vagy év végén fenntartó határozza meg)

Gyermekek és szülők igénye szerint:

- Látogatás a Tájházban.
- Látogatás a Vízimalomban.
- Látogatás a falu templomaihoz.

Differenciálás:

A differenciálás egy bizonyos pedagógiai szemlélet. Jelent egyfajta érzékenységet a gyermekek különbözősége iránt, és jelent egyfajta bánásmódot is, amellyel odafordulunk, viszonyulunk a gyermek másságához, s ennek érdekében fejlesztésükhöz a legmegfelelőbb pedagógiai módszereket választjuk ki.

Differenciálásra azért van szükség, mert minden gyermek más és más, más adottságokat örökölnék a szülőktől, más környezeti ill. nevelő hatások érik őket, s ezek más személyiséggé formálják, alakítják őket. Nincs két egyforma ember, s így joga van minden gyereknek különbözni a többitől. Ennek alapján a differenciálásra szükség van azért, hogy a gyermek a neki megfelelő nevelésben, oktatásban részesüljön, s ezzel teljesítőképessége maximumát érje

el. A differenciált, egyéni bánásmódra nagyon sok lehetőséget nyújtanak azok a tevékenységek, melyeket nap mint nap végzünk. Egy-egy feldolgozás során van, aki segít adogatni bizonyos eszközöket, tárgyakat, van, akinek már a kezébe tudunk adni egy kést is, van, aki ügyesen darabol, van, aki csak válogat. Mindenképpen a gyerek egyéni fejlettségéhez mérten adjuk a feladatokat.

Mivel differenciálhatunk?

- időtartammal
- eszközökkel
- technikákkal
- tartalommal
- követelményekkel
- szervezeti keretekkel
- munkaformákkal – egyéni, mikró csoportos: együttműködéssel, munkamegosztással.

A gyermeki tevékenység formái:

A játék:

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában jeleníti meg. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

Fejlesztő hatását fokozzák a pozitív érzelmek, jól fejlődnek a játékban a gyerekek közötti társas kapcsolatok és az együttműködés képessége. Elsődleges szerepe az örömszerzés. Játékában a gyermek feldolgozza konfliktusait.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt: a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé

lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Az óvodapedagógus feladata:

Teremtse meg azokat a feltételeket, amelyek hatnak a játék kialakulására, és amelyek segítségével játékuk tartalmasabbá, sokoldalúbbá válhat:

Megfelelő légkör: szükséges a kiegyensúlyozottséghez, a közösségi életük fejlődéséhez, és a játékra is hat. Segítse önállósodásukat a téma- és eszközválasztásban, konfliktusmegoldásban. Ébressze fel bennük az együtt játszás igényét, a társak iránti érdeklődést.

Megfelelő hely: alakítsa ki a megfelelő helyet az egymás mellett játszó csoportok és az egyedül játszó gyerekek számára.

Alakítson ki állandó és ideiglenes játszóhelyeket. A sokat mozgó gyerekeknek éppúgy tegye lehetővé a játékot, mint azoknak, akik nyugalmat igényelnek.

Biztosítson nyugodt játszó helyét az udvaron, a kertben, a kirándulások alkalmával.

Játékidő: a napirendben biztosítsa a játékidő folyamatosságát akár a teremben, akár a szabadban.

Játékeszközök: az óvónő olyan játékszereket adjon a gyerekeknek, amelyek segítik az elmélyült játék kialakulását, és motiváló, fejlesztő hatásuk van.

Legyenek esztétikusak és egyszerűek, könnyen tisztíthatóak, veszélytelenek. Különböző alapanyagokból készüljenek, jól variálhatók legyenek, hogy segítség a gyermeki fantázia kibontakozását.

Mindig bővítse a választékot, biztosítson félkész eszközöket, kellékeket. Engedje, hogy a bútorokat is bevonják a játékba.

Tegye őket jól elérhető helyre. Ha elromlott a gyerekekkel közösen javítsák meg.

Tevékenységek:

a gyermek

- a *gyakorlójáték* egyszerűbb és bonyolultabb mozdulatokat, mozdulatsorokat játszanak.
- a *szimbolikus játék*: a gyermek nagyobb, ért már dolgokat, ezért nem egy mozdulatot, vagy mozdulatsort ismétel, hanem élményeket, neki tetsző dolgokat játszik újra.
- a *szerepjáték* keretein belül fejlesztik alkalmazkodó képességüket és a kommunikációt.

- *szabályjátékot* játszanak, mely alatt megismerkednek különböző szabályokkal és azok betartásával.
- *dramatizálással és bábozással* gyakorolják a kommunikáció különféle formáit.
- *építő és konstruáló játékokon* keresztül fejlődnek saját elképzeléseik, kézügyességük.
- a *barkácsoláson* keresztül is ismerkednek a népi kultúrával és a kisebbségi hagyományokkal.

A fejlődés jellemzői:

3-4 éves korban

- hangokat, szótagokat, szavakat, mozgásokat ismételve a gyakorlójátékok keretein belül, önként vállalt szabályokkal.
- szívesen játszik egyedül, ismeri a játékokkal kapcsolatos elemi szabályokat.
- ismer és kezdeményez egyszerűbb szerepjátékokat.
- szívesen bekapcsolódik szemlélődve a nagyok és a felnőttek barkácsolásába.
- ismerkedik a bábbal, próbálgatja mozgatását.
- próbálkozik a konstruálással, építéssel.
- az óvónő által adott egyszerűbb játékszabályokat betartja.

4-5 éves korban

- kialakul a kisebb-nagyobb csoportokban való együtt játszás igénye.
- szerepjátékuk tevékenységei megfelelnek a játszott egyszerű szerepeknek.
- szívesen segítenek a barkácsolásban, próbálkoznak egyszerűbb alkotással.
- szívesen játszanak bábokkal.
- szívesen építenek, a kész játékokat bevonják szerepjátékaikba.
- szabályok betartására ügyelve játszanak, ha kell örködnék a szabályok betartásánál.

5-6-7 éves korban

- vállalják a számukra kedvezőtlenebb szerepeket is
- tudnak irányítani és alkalmazkodni.
- önállóak a szerepek kiválasztásában, és a játékszerek megválasztásában.
- barkácsolásukkal bővítik szerepjátékukat, és a dramatizálást bábozást.
- bármikor előveszik a bábozás, dramatizálás kellékeit, önállóan kezdeményeznek.
- a konstruálás fejlettebb fokán mind igényesebbekké válnak alkotásaikkal szemben.
- a választott vagy elképzelt modellt mind pontosabban próbálják konstruálásaikban megközelíteni.
- a bonyolultabb elemeket is biztosan kezelik.

- alkotásaikat már önállóan, sok egyéni ötlet alapján hozzák létre, képesek a különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására is.
- olyan játékokat is választanak, melyek szabályainak betartása nagyobb ügyességet és szellemi tevékenységet igényel.
- a szabályok betartására egymást figyelmeztetik.
- játékaikban megjelenik az egészséges versengés.

Módszertani alapelvek:

- ha szükség van rá legyen az óvónő játéka kezdeményező, modell nyújtó.
- tegye lehetővé az egyéni sajátosságok, és igények kibontakozását.
- az óvónő tartsa nagyon fontosnak a türelmet és együttérzést, valamint a játékba való beleélést.

A játék kapcsolata más nevelési területekkel:

A *környezetismeret* egyes témakörei sokszor megjelennek szerepjátékaikban. Sokmozgásos játék jelenik meg a *mozgás* keretein belül. A *vizuális nevelés*en belül is konstruálnak, építenek, barkácsolnak, munkáikat felhasználják játékaikban, valamint a verselés, mesélés nevelésen belül önálló kezdeményezéseikben.

Munka jellegű tevékenységek:

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal sok azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű tevékenység- az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt napi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás. Az óvodáskor végéig játékos jellegű marad.

Többszörre külső irányítással folyik, célra irányuló tevékenység, a gyerektől belső fegyelmet, kötelezettség vállalást, és annak teljesítését igényli. Munkavégzés közben a gyerekek ismereteket szereznek, fejlődnek értelmi képességeik, felelősségérzetük.

Az óvodában a munka elsődlegesen a közösségért végzett tevékenység, hozzájárul a közösségi nevelés fejlődéséhez a társas kapcsolatok kialakításához, fejleszti a kitartást, önértékelést. A nevelés fontos eszköze.

Az óvodapedagógus feladata:

- Olyan munkalehetőséget biztosítson, ami a gyermek számára elfogadható.
- A munkatevékenység olyan legyen, ami a felkínált lehetőségek közül önállóan választható.

- Támaszkodjon a munka játékkal megegyező sajátosságaira, ugyanakkor erősítse és fejlessze a munka sajátos, játéktól eltérő vonásait.
- Olyan munkát bízjon a gyermekre, amelynek elvégzésére megerőltetés nélkül képes.
- A munkafajtákat fokozatosan vezesse be.
- Az önálló munkavégzéssel adjon módot arra, hogy a gyermekek a szükséges készségeket elsajátítsák, gyakorolják, lássák munkájuk célját, hasznosságát.
- Igyekezzen elérni, hogy minden család szoktassa gyermekét a saját személyével kapcsolatos teendők elvégzésére
- Használja ki a falusi környezet adta lehetőségeket, a munkavégzés minél közvetlenebb és sokoldalúbb gyakorlásához.
- Tevékenykedtetéssel tanítsa meg a gyerekeket az egyes feladatok elvégzésére.
- Mindenfajta munkában teremtsen meg az önálló munkavégzés lehetőségét.
- Közelítse az otthoni elvárásokat az óvodai tevékenységekhez.
- Adjon megfelelő időt, lehetőséget a munkatevékenységek gyakorlására, jártasságok, készségek elsajátítására.
- Irányítása mellett teremtsen nyugodt, kiegyensúlyozott légkört, melyben fejlettségüknek megfelelően tevékenykedhetnek a gyerekek.
- Biztosítson a gyerekek munkavégzéséhez megfelelő méretű és minőségű balesetmentes eszközöket.
- Használja ki az osztatlan csoport adta lehetőségeket munkára nevelésben.
- Az egyéni sajátosságokat figyelembe véve a kisebbeket is hagyja az utánzáson keresztül kibontakozni.

Tevékenységek:

a gyermek:

- önkiszolgálással segít az étkezésnél.
- gyakorolja a naposi munkát
- esetenként megbízásokat teljesít.
- segít a kerti munkáknál, és a növények gondozásában.
- alkalomszerűen munkákat végez /teremrendezés, játék sarok takarítása stb./.
- segít az udvar rendjének megőrzésében.
- részt vesz az óvoda és annak környezetének rendezésében és rendjének megóvásában.
- gyakorolja a saját szükséglete kielégítéséhez szükséges munkafázisokat /öltözés, mosdó használata/

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- a naposok ellátják az étkezéssel kapcsolatos feladatokat, és elvégzik mindazokat a munkákat, melyek a feladataik közé tartoznak.
- a gyerekek szívesen látják el az alkalmi feladatokat.
- gondoskodnak a növényekről.
- a kerti munkát irányítással elvégzik.
- részt vesznek a teremrendezésnél, a mindennapos munkáknál nem szorulnak irányításra.
- évszakokhoz kapcsolódó munkákat végeznek.
- szívesen részt vesznek az ünnepi előkészületekben.
- a munkaeszközöket megfelelően használják, rendben tartják.
- munkavégzésüknél vigyáznak egymás testi épségére.
- önálló feladatvégzésre is képesek, önként is vállalnak feladatot.
- szeretnek ajándékot, meglepetést készíteni.
- szeretnek közösen dolgozni.
- munkavégzésükben igényesek, szívesen segítenek.

Módszertani alapelvek:

- az óvónő biztosítsa a munka folyamatosságát.
- az óvónő a munkatevékenységek bevezetésénél tartsa be a fokozatosságot.
- munkára nevelésnél vegye figyelembe a gyerekek eltérő fejlettségi szintjét, és az egyéni sajátosságokat.
- törekedjen arra, hogy a gyermek szívesen végezze a munkát, találja meg benne örömét.

A munka kapcsolata más nevelési területekkel:

A *játékkal* sok azonosságot mutat, óvodáskor végéig játékos jellegű marad.

Szoros a kapcsolata a *környezeti neveléssel*, a növényekkel, állatokkal, emberekkel kapcsolatos munkák bővítik környezeti ismereteiket.

A *gondozás* keretein belül, a saját magukkal és társaikkal kapcsolatos tevékenységekkel ismerkednek meg.

Munkavégzés közben fejlődnek *közösségi, szocializációs* érzéseik, főleg a közösségért végzett munka és a közös munka alatt.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás:

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák

meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvoda gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, egyenes, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását. Fejleszti a gyermek megfigyelését, emlékezetét, gondolkodását, a megismerésen keresztül kialakul a szemléletes képszerű gondolkodása, majd ezen keresztül a fogalmi gondolkodás.

A tanulási folyamat közben a gyerekek tapasztalatai rendeződnek, pontosabbá válnak érzékeléseik, észlelésük, megfigyelő képességük. Tartósabbá válik figyelmük, fejlődik emlékezetük, gazdagodik fantáziájuk, fejleszti beszédjüket, képessé válnak a problémák felismerésére és megoldására.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás, kísérletezés.

Pedagógus feladata:

- A tevékenységben megvalósuló tanulási folyamatban a komplexitás alkalmazása, használja ki a tevékenységi területek közötti kapcsolódási lehetőségeket

- A felkészülés során a tevékenység folyamatára, a gyermeki tevékenységek tudatos megtervezésére helyezze a hangsúlyt.
- Tudatosan építsen az ismeretszerzés egymást követő lépéseire (megismerés, tapasztalatszerzés, rögzítés, gyakorlati alkalmazás és értékelés).
- A tevékenységek, foglalkozások alkalmával tudatosan figyeljen a gyermekcsoport és az egyes gyermek motiváltságára, mert az érdeklődés felkeltése és folyamatos fenntartása alapvető feltétele a gyermekek aktivitásának, bekapcsolódásának a közös tevékenységekbe.
- Vegye figyelembe a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát, ehhez igazítsa a tevékenységek, foglalkozások tempóját, módszereit. Szükség esetén rugalmasan változtasson előzetes terveinken, elképzeléseinken.
- Használja ki a különböző megismerési technikákban rejlő lehetőségeket az önálló felfedezés képességének alakítására. Alkalmazza az egyéni tapasztalatszerzést és feldolgozást segítő módszereket, a problémamegoldás és gondolkodás fejlesztésének különböző stratégiáit.
- A gyermekekben igyekezzon felkelteni és fenntartani az önálló tapasztalatszerzés, megismerés igényét. Ennek érdekében felhasználja az IKT eszközök alkalmazásában rejlő lehetőségeket.
- Pedagógiai tevékenység során célszerűen alkalmazza a páros, kis létszámú és csoportos munkaformákat, amely során a gyermekek nyomon követik, mintának tekinthetik társaik megnyilvánulásait, alkotásait. Az ön-, és társak értékelésének alakulását a személyes pozitív példájával és kérdéseivel segítse.
- Használja ki a tanulás lehetséges formáit, tevékenységeit differenciáltan tartsa, hogy minden gyermek saját magához képest fejlődjön.

A fejlesztés tartalmi eszközei:

Az anyanyelvi nevelés:

Az anyanyelvi nevelés áthatja az egész óvodai nevelést. A szocializáció folyamatában a beszéd, a kommunikáció, a gyermek környezetével való érintkezésnek legfőbb eszköze. Az anyanyelvi nevelés által növekszik a gyermek tájékozódó képessége, tájékozottsága, fejlődik beszédképessége, anyanyelvi kultúrája, kifejezőképessége, bővül szókincse.

Nyelvi kommunikációs helyzeteken keresztül – melyek lehetnek szervezett és spontán szituációk – az egész óvodai élet folyamán fejlődik beszédképességük, anyanyelvi szókincsük, nyelvi tapasztalatuk.

A gyermekek anyanyelvének fejlesztéséhez elsődleges utánpótlási alapot ad az óvónői modell, mely az óvodai élet egészében jelen van.

Az óvodapedagógus feladata:

- Az óvodapedagógus ismerje anyanyelvét, fejlessze anyanyelvi kultúráját. Beszéde legyen követésre méltó, kifogástalan. Mondatszerkesztése legyen egyszerű, de változatos. Természetes hangon a csoport hangszintjéhez alkalmazkodva beszéljen. Törekedjen szemléletességre.
- Kérdéseivel is fejlessze a gyerekek gondolkodását, ösztönözze őket beszédre.
- Egész magatartása fejezze ki, hogy megérti a gyerekek szükségletét, és törekszik kapcsolatigényének kielégítésére.
- Használja ki a beszélgetés természetes fejlesztő lehetőségeit.
- Kísérje figyelemmel a gyerekek egyéni beszéd-sajátosságait, ne beszéltesse őket egyszerre.
- Folyamatos megfigyeléssel ismerje meg a csoport beszéd-szintjét, kísérje figyelemmel egy-egy új fejlettségi szint megjelenését.
- Figyelje a hiányosságokat, derítse ki az okát, gondoljon egyéni fejlesztésre.
- Ismerje fel a beszédhibákat, irányítsa a gyereket logopédushoz.
- Legyen türelmes a gyerekekkel, adjon lehetőséget az egyéni megnyilvánulásra (ének, báb).
- Ismertesse meg a gyereket új fogalmakkal, bővítse szókincsüket.
- Keltse fel a beszédkedvet, s alakítsa beszéd-kultúrájukat.
- Teremtse minél több lehetőséget a gyermekekkel a személyes interakciókra, előszavas mese és közösségi játékélmény biztosításával.
- Nyújtson megfelelő példát az óvodai nevelés egészében az anyanyelv művelésére.
- Javítsa mintaadással a beszédtechnikai hibákat.
- Kísérje figyelemmel a gyermek egyéni beszéd-sajátosságait.
- Vegye figyelembe az egyéni beszédfejlődést.
- Biztosítson minél több lehetőséget a gyermek szókincsének gyarapítására.
- Használja ki a gyerek kezdeményező kedvét, érdeklődését az anyanyelvi nevelésre.
- Az egész nap folyamán ösztönözze a gyerekeket a beszédre.

- Dicsérettel és kellő tapintattal javítsa a hibákat.

Tevékenységek:

a gyermek

- szabadidőben, játékban kommunikál, beszél.
- gondozási tevékenységek közben ismerkedik új szavakkal párbeszédet folytat a felnőttekkel és társaival.
- nyelvi játékokon keresztül fejleszti beszédét, bővíti szókincsét.
- a tanulási folyamatok során gyakorolja a helyes nyelvhasználatot.
- szerep-vagy szituációs játékok során a gyermekek gyakorolják a különböző beszédhelyzeteket és a párbeszédet.
- munka jellegű tevékenységeik során folyamatosan kommunikálnak társaikkal és a felnőttekkel.
- az egész óvodai élet folyamán aktívan vagy passzívan nyelvi fejlődésen mennek keresztül

A fejlődés jellemzői:

3-4 éves korban

- egyéni fejlettségüknek megfelelően szívesen beszélnek hozzájuk közel álló személyekről.
- ismerik a környezetükhöz tartozó tárgyak, és megszokott jelenségek nevét.
- ismerik azokat a legfontosabb szavakat, amelyek a tárgyak, személyek szembetűnő tulajdonságait, mozgását, cselekvését jelölik.
- leggyakrabban kérés, kérdés, felkiáltás formájában nyilatkoznak meg.
- a mondatok, mondatszakaszok hangsúlyozása esetleges gyakran nem felel meg a kívánt hangsúllynak.
- szövegszerkesztésük még láncszerű, szaggatott, esetleg hibás.
- a beszédhangokat egymástól megkülönböztetve pontosan hallják.
- a magánhangzók és mássalhangzók nagy részét tisztán ejtik.

4-5 éves korban

- bátran és szívesen beszélnek, életkori és egyéni sajátosságai szerint elmondják élményeiket.
- értik és használják az ismert szavakat, a kifejezéseket, a szokástól eltérő helyzetben is értik és használják.
- gondolataikat érthetően és összefüggően tudják kifejezni, szövegszerkesztésük gyakran összefolyó, sok ismétléssel, felesleges kötőszóval.

- társaik beszédére odafigyelnek, igénylik a meghallgatást, párbeszédet alkalmaznak.
- helyesen használják a jelen és a múlt idejű igeidőket, a képzőket, a ragokat és a névelőket.
- hanglejtésük megfelelő, bár hangsúlyozási és hanglejtési hibák előfordulhatnak.
- előfordulhat néhány helytelenül képzett, vagy helyettesített hang.

5-6-7 éves korban

- a gyermekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.
- nyugodtan és figyelmesen hallgatják az óvónőt és egymást.
- beszédük jól érthető, tagolt, megfelelő hangzású, hanglejtésű folyamatos és összefüggő.
- gondolataikat, érzéseiket, észrevételeiket, szükségleteiket érthetően, pontosan fejezi ki.
- párbeszédés és csoportos beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal teremtik meg és tartják fenn a kapcsolatot.
- tisztán ejtenek minden beszédhangot, vannak természetes gesztusaik.

Módszertani alapelvek:

- az óvónő a gyermekek fejlesztésénél vegye figyelembe az egyéni fejlettséget, korrekcióját tapintatosan végezze.
- az óvónő fordítson nagy gondot az állandó modellnyújtásra.
- a folyamatos beszéd és szóbeli kifejezőkészség fejlődéséhez biztosítson optimális feltételeket.
- biztosítson a tárgyi feltételek mellett nyugodt légkört, tartsa elsődlegesnek a játékosságot.

Az anyanyelvi nevelés kapcsolata más nevelési területekkel:

Az anyanyelvi nevelés a legkiemelkedőbb óvodai nevelésünk, mivel a beszéddel, kommunikációval közvetítőként hat az összes többi nevelési területre.

Szoros kapcsolatban van a zenei neveléssel, a dalok, dalos játékok, mondókák jól fejlesztik beszédjüket, bővítik szókincsüket.

A környezetismeretre nevelés közben jól fejlődik beszédmegértő és nyelvi kifejező képességük.

Verselés, mesélés (irodalmi nevelés):

Az irodalom közege a nyelv, az anyanyelv gyakorlásának, fejlesztésének legjobb lehetősége. Megismerteti a gyerekeket a népi és irodalmi alkotásokkal, ezeken keresztül a gyerekek beszédét, beszédkészségét fejleszti, bővíti szókincsüket. A népi költészetten és néphagyományokon keresztül felelevenednek régi szavaink, kifejezéseink.

A mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdoló, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait és feloldást, megoldást kínál, belső képalkotásra készíti a gyermeket. Segít a személyes kapcsolatok kialakításában, fejleszti a gyermek erkölcsi érzékét.

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszközei a mesék, a versek, a bábozás és a dramatikus játékok. Ezeken keresztül a gyermekek elsajátítják a helyes ejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet.

A népi mondókák segítségével tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes ejtése, kialakítható a gyermekek megfelelő artikulációja. A népköltészeti alkotásokból a gyermekek sok új fogalmat ismernek meg.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és a megfelelő viselkedésformákat. A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekek kibontakoztatják szabad önkifejezésüket. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

Feladatok:

az óvónő

- biztosítson a nap folyamán többször is időt a mesék versek felidőzésére.
- használja ki mindenkor a gyerekek kezdeményező kedvét érdeklődését az irodalmi és anyanyelvi nevelésére.
- ügyeljen arra, hogy életkoruknak megfelelő, nyelvtanilag tiszta, esztétikailag értékes mesét, verset halljanak a gyerekek.
- segítse elő mindennapos élıszavas meséléssel a kisgyermek érzelmi, értelmi és etikai fejlődését, szemléletmódjának és világképének alakítását.
- tartsa szem elıtt a mese szorongás és feszlıltség oldó szerepét.

- ügyeljen arra, hogy a mese-vers, mint a nyelvi nevelés legfőbb területe az egész nevelési folyamatban jelen legyen.
- irányítsa a gyerekeket a passzív „befogadó” -ból, az aktív előadó felé.
- meseválasztáskor figyeljen a tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.
- irodalmi anyagának választásakor iktassa be a néphagyományt és a nemzetiségi hagyományokat.
- nyelvhasználata, előadása legyen mindig mintaadó és modell értékű.
- csoportjára szabva alakítson ki mesélési szokásokat, rítusokat, ezzel segítve a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

Tevékenységek:

a gyermek

- játék közben beszélget, kommunikál társaival, játékát mondókákkal, versekkel kíséri.
- szívesen hallgat mesét, verset, történetet.
- bábozik, dramatizál, mely aktivizálja szókincsét, fantáziáját, kreativitását.
- önállóan is mond verset, mondókát, próbálkozik az önálló meséléssel, kitalál történeteket.
- képeskönyveket nézeget, arról beszélgetést kezdeményez.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- a gyerekek igénylik, önként kérik a mese, vers ismétlését.
- segítenek a mesélés feltételeinek kialakításában.
- társak a kezdeményezésekben, figyelmesen átéléssel hallgatják a mesét, verset.
- a folytatásos mese szálait össze tudják kötni.
- ismert mesei motívumok jelennek meg bábozásaikban, és dramatizálásukban, rajzolásukban.
- szívesen nézegetik a képeskönyveket, érdeklődnek a betűk iránt, képről felismerik kedvenc meséiket, vigyáznak a könyvre.
- megjegyzik a verseket, önálló versmondásra, mesélésre is képesek.

Módszertani alapelvek:

- érvényesítse irodalmi nevelése során a játékosságot.
- a gyerekek fejlesztésénél vegye figyelembe az egyéni fejlettséget.
- biztosítson neveléséhez optimális feltételeket.

Az irodalmi nevelés kapcsolata más nevelési területekkel:

A nyelvi nevelés legfőbb területe a verselés, mesélés.

A vizuális nevelés során készített eszközöket felhasználják önálló kezdeményezéseikben, irodalmi élményeik megjelennek munkáikban.

A külső világ tevékeny megismerés témaköreihez sok vers, történet, illetve néphagyomány kapcsolható.

A játék és szabadidő sok alkalmat nyújt a mondókák, versek, mesék ismétlésére, képeskönyvek nézegetésére.

Ének, zene, népi játék, tánc:

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik, ezen keresztül is erősítik nemzeti tudatukat. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

A népi játékok és az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. Fejleszti továbbá a gyermekek mozgáskultúráját, zenei ízlését, esztétikai fogékonyságukat, zenei emlékezetüket, zenei alkotókedvüket, alkalmazkodó képességüket. Az értelmén keresztül egyidejűleg az érzelmekre is hat. Átfogóan kapcsolódik a többi fejlesztési formához, áthatja az anyanyelvi nevelés, ezáltal fejlődik beszéd készségük, kifejező képességük, bővül szókincsük.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Feladatok:

az óvodapedagógus

- teremtsen meg a zenei nevelés alapvető feltételeit.
- szervezze meg a tudatos, tervszerű és folyamatos hatásokat.
- teremtsen minél több alkalmat arra, hogy a gyerekek ösztönös alkotó hajlama kibontakozhasson.
- tegye lehetővé, hogy a nap folyamán bármikor szerezhessenek a gyerekek zenei élményeket.
- a foglalkozásokat változatos módszerekkel, a gyerekek aktív részvételével, egyéni és életkori sajátosságaik figyelembevételével szervezze meg.
- ismertesse meg a gyerekeket különféle hangszerekkel.
- fejlessze párhuzamosan a gyerekek mozgáskultúráját a dalos játékokba ágyazva.
- ismertesse meg a gyerekeket a nemzeti és népi kultúra dalaival, mondókáival, néphagyományokkal.
- figyeljen fel a rosszul halló gyerekekre, szükség esetén vegye fel a kapcsolatot a családdal és a megfelelő szakemberrel.
- a népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál vegye figyelembe a nemzeti és népi nevelés esetében a gyermekek nemzeti és népi hovatartozását is.

Tevékenységek:

a gyermek

- szívesen hallgat és énekel különböző dalokat.
- gyakorolja a magas-mély, halk-hangos, lassú-gyors fogalompárok megértését.
- dallamot visszaénekel, ritmust visszatapsol, gyakorolja az egyenletes lüktetést.
- élvezettel hallgatja a zenehallgatásra szánt műveket.
- önállóan, saját kezdeményezésére szabadidőben is szívesen énekel.
- megismerkedik a zene szépségével, hangszerekkel és azok jellegzetes hangjával.
- nemzeti és népi nyelvű dalokat, mondókákat hallgat, mond és énekel.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- tudnak természetes tempóban járni és tempót tartani.
- tudnak 6 hang terjedelmű dalokat énekelni és dúdolni.
- képesek felelgető dalt énekelni társsal, vagy a csoporttal.
- visszaénekelnek dallamot, visszaadnak ritmust.
- megkülönböztetik és reprodukálják a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú fogalompárokat beszédben, dallamban és ritmusban.
- kifejezik cselekvéssel a dalritmust és az egyenletes lüktetést.

- tudnak helyes testtartással egyszerű táncos mozgásokat végezni.
- törekszenek a tiszta éneklésre.
- figyelmesen hallgatják a bemutatott zenét.
- tudnak énekelni alkalmi dalokat az ünnepkörökhöz kapcsolódva.
- felismerik dallammotívum alapján az ismert dalt, néhány környezetbeli hangot, zörejhangot, hangszert.
- ismernek nemzetiiségi dalokat, helyi gyűjtésű dalokat, a zenehallgatásra szántakat élvezettel hallgatják, párat közülük megtanulnak.
- ismernek néhány térforma alakítási lehetőséget.
- kitalálnak dallamhoz mozgást, játékot.

Módszertani alapelvek:

- az óvónő törekedjen arra, hogy zenei nevelése nyomán zeneszerető gyermekek nevelődjenek.
- tervezése, szervezése során tartsa be a fokozatosságot és vegye figyelembe az egyéni fejlettséget.
- a zenei nevelés során engedje, hogy a gyerekek kreativitása kibontakozhasson.
- a nemzetiiségi hagyományok gyűjtésén és ápolásán keresztül támogassa a gyerekek nemzeti tudatának kibontakozását.

A terület kapcsolata más nevelési színterekkel:

A zenei nevelés formálja esztétikus mozgásukat, így kapcsolatban van a *nagy mozgással*.

Kapcsolódik a *természet és társadalom* megfigyelésének minden formájához pl. a természetes környezet hangjainak megfigyeltetése, dallammotívumok hosszúsága stb. Legalapvetőbb a kapcsolata az *anyanyelvi neveléssel*, mely átfogja ezt a nevelési területet is, de a zenei nevelés is pozitívan hat nyelvi fejlődésükre.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka (vizuális nevelés):

A vizuális nevelésben maga a tevékenység és annak öröme a fontos, nem az eredmény. A vizuális nevelés a gyermekeket egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően képi-plasztikai kifejezőképesség birtokába juttatja, kialakítja bennük az elemi képolvasási komponálási, térbeli tájékozódó és rendező képességét.

Összetett, sokszínű nevelési terület. Segíti a gyermekek téri, formai és színeképzetének kialakulását. Fejleszti fantáziájukat, képi gondolkodásukat és kifejezőképességüket, esztétikai érzéküket, a szépre való fogékonyságukat, tájékozódó képességüket. Megismerteti a gyermekeket a különböző anyagokkal egyszerű munkafogásokkal, technikai alapelemekkel.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az óvodai nevelésben törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére.

Feladatok:

az óvodapedagógus

- biztosítson tapasztalat szerzési lehetőségeket és élményeket a gyermekek látás kultúrájának fejlesztése érdekében.
- teremtsen meg a feltételeket a gyerekek képi plasztikus kifejező nyelvének, ábrázoló és konstruáló képességének fejlődéséhez.
- keltse fel a gyerekekben az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát, biztosítson megfelelő élményeket.
- biztosítson folyamatosan időt, helyet, eszközt a gyerekek vizuális tevékenységeihez.
- tapasztaltassa meg az alkotás örömét.
- ismertesse meg a különböző anyagok és eszközök tulajdonságait és a velük való bánásmódot.
- ismertesse meg a gyerekekkel az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- biztosítson esztétikus környezetet, ezzel is segítve az esztétikum iránti vonzódás megalapozását.
- figyeljen arra, hogy a felhasznált eszközök, anyagok minőségileg kiválóak és biztonságosak legyenek.
- helyezze előtérbe a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

Tevékenységek:

a gyermek

- képalkotását fejleszti: rajzol, fest, anyag kompozíciót alkot: lenyomattal, karcolással, szurkálással díszít.

- plasztikai munkákat készít: terméseket, terményeket, tárgyakat gyűjt, majd ezekből szerkesztő-összerakó munkával különféle technikákkal alkot/tépés, nyírás, hajtogatás, ragasztás, varrás, kötözés, fonás, applikálás/
- építéssel fejleszti térbeli tapasztalatait: különféle anyagokból épít, összerak, önállóan és közösen, kisebb-nagyobb formacsoportokat, építményeket hoz létre.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- kifejeznek képfelületen elemi térviszonyokat.
- használják a képi kifejezés eszközeit.
- szem és képmozgásuk koordinálttá vált.
- véleményük van a saját és társaik munkáiról, a megbeszélte hibákat önállóan javítják.
- emberábrázolásukban megjelennek a részformák, esetleg mozgások.
- emlékezet alapján is képesek képet alkotni.
- megfelelően használják és kezelik az eszközöket.
- saját elképzelésük alapján díszítenek.
- a technikai eljárásokat mintakövetéssel képesek alkalmazni
- megnevezik a színeket árnyalataikkal, színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket.
- tapasztalatokkal rendelkeznek zárt és nyitott terek kialakításában.
- forma ábrázolásuk változatos, képesek hangsúlyozni a megkülönböztető jegyeket.
- önállóan és csoportosan is készítenek játékokat, kellékeket.
- képesek a tárgyak főbb formai jellemzőinek megnevezésére.
- önálló kreativitásuk kezd kialakulni

Módszertani alapelvek:

- az óvónő vegye figyelembe a gyerekek fejlődésbeli különbségeit.
- feladat átadásainál, tervezésénél tartsa be a fokozatosságot.
- vegye figyelembe a gyerekek önállóságát és egyéni ötleteit.
- irányításánál érvényesítse a játékosságot.
- irányítsa úgy a gyermeki munkát, hogy a közös tevékenységében minél több örömet legyen.

Kapcsolata más nevelési területekkel.

Az *anyanyelvi nevelés* és kommunikáció áthatja az egész területet, a szókincs-bővítésen kívül segít a feladatok megértésében.

A *játékkal* való kapcsolata az egyes tevékenységek hasonlóságából adódik.

Szoros a kapcsolata a *külső világ tevékeny megismerésével*, mert a vizuális nevelésen belül megfigyeli környezetüket, a színeket, formákat, arányokat, téri viszonylatokat, környezeti tárgyakat másolnak, megfigyelésekkel vizuális élményekhez jutnak.

Külső világ tevékeny megismerése:

Az óvoda szinte az első szintér, amikor a gyermek kiszakad az őt körülvevő világból, az otthonából és elkezd felfedezni tágabb környezetét, tapasztalatot szerez több téren is.

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A környezet megismerésére nevelés

Az óvodai nevelés egészében érvényesülő feladat. A környezettel való ismerkedés a gyermek fejlődését alapvetően befolyásoló, az életkorral egyre táguló, az ismeretszerzésben alapvetően mélyülő folyamat. Bővíti a környező világgal kapcsolatos ismereteiket, fejleszti nyelvi kifejező képességüket, szépérzéküket, megfigyelőképességüket, gondolkodásukat, tájékozódó képességüket, természeti, - tárgyi, - emberi ismereteiket. A közvetlen megtapasztaláson és cselekedtetésen keresztül aktívan fejlődhet környezetalakítási tevékenységük, és a környezetvédelemmel kapcsolatos ismereteik.

Kialakítja, bővíti az egymáshoz, a természeti és társadalmi környezetükhöz való pozitív érzelmeiket.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Feladatok:

az óvónő

- biztosítson sokféle tevékenységet a tapasztalatszerzésre.
- ismertesse meg a gyerekeket a természeti, társadalmi, tárgyi környezetükkel és azok összefüggéseivel.
- bővítse a gyerekek ismereteit az otthonról hozott ismeretekre alapozva.
- alakítsa ki pozitív viszonyukat a természeti, társadalmi és tárgyi környezetükkel.

- használja ki a különböző szituációk fejlesztési lehetőségeit az egész nap folyamán.
- adjon lehetőséget a minél több érzékszervvel való tapasztalásra.
- szervezze meg, hogy közvetlen módon is találkozhassanak a gyerekek a természetvédelemmel.
- biztosítson alkalmat a folyamatos megfigyelésre, és megfelelő tapasztalati és élményanyagot.
- teremtsen olyan helyzeteket, hogy gondolkodási képességüket is fejlessze.
- segítse a szülőket a környezetismereti nevelés fontosságának felismerésében, a közös élmények adta ismeretek alapozó jellegét szem előtt tartva.
- fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.

Tevékenységek:

a gyerekek

- megismerkednek a családdal és azzal kapcsolatos tevékenységekkel, személyi adataikkal, a felnőttek munkájával.
- megismerkednek a test jellegzetességeivel, a testrészekkel és érzékszervekkel, azok funkcióival, testünk védelmével.
- séta alkalmával ismerkednek a közvetlen környezetükkel, megfigyeléseket végeznek, figyelik a közlekedést, a közlekedési eszközöket és az egyszerűbb közlekedési szabályokat.
- megfigyelik a napszakokat, évszakokat, azok jellegzetességeit, a növények változásait az évszakhoz kapcsolódóan, természetes környezetben megfigyelik az állatokat.
- a környezetükkel kapcsolatos ismereteket a nemzetiségi nyelven is megismerik.
- ismerkednek a színekkel.
- tevékenyen részt vesznek környezetük formálásában alkalmanként és folyamatosan megfigyelnek, gyűjtenek, szimulációs játékokat játszanak.
- óvják, védik közvetlen és tágabb környezetüket, észreveszik a szépet.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- tudják személyi és családjukkal kapcsolatos adataikat.
- megnevezik testrészeiket, érzékszerveiket és azok funkcióit.
- különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik jellegzetességeiket.
- ismerik a környezetük fontosabb intézményeinek rendeltetését.
- gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket.

- felismerik és megnevezik környezetük színeinek sötét és világos változatait.
- a tárgyak és jelenségek közötti feltűnő összefüggéseket felismerik.
- felismerik a napszakokat.
- igényesek a tisztaságra.
- ismerik a növény szót, tudják, hogy fejlődésük és az időjárás között összefüggés van.
- az általuk ismert állatokat csoportosítják életterük szerint.
- tevékenyen részt vesznek környezetük és a természet gondozásában és védelmében.

Módszertani alapelvek:

- törekedjen arra az óvónő, hogy a gyerekek ismereteiket főleg természetes szituációkban tevékenykedés közben szerezzék.
- jelenjen meg az egész nap folyamán a folytonosság az óvodai élet egészében ismerkedjenek a gyerekek a külső világgal.
- törekedjenek arra, hogy a szűkebb környezetük megismerésén túl szeressék és ismerjék hazájukat.
- példamutatáson keresztül neveljen a környezetvédelemre, az élőlények szeretetére.

A terület kapcsolata más nevelési területekkel:

A környezetükkel való megismerkedés, a közös tevékenységek közben alakul társas magatartásuk, ezáltal kapcsolódik a *közösségi neveléshez*.

A környezetük hatással van esztétikai érzékük fejlődésére, sok élményt nyújt s ez megjelenik *vizuális nevelésükben*.

A nemzetiségi nyelv használatán keresztül fejlődik nemzeti tudatuk.

A beszéden keresztül szoros a kapcsolata az *anyanyelvi neveléssel*.

Matematikai jellegű tapasztalatszerzés (matematikai nevelés)

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete. A matematikai nevelés hozzájárul a gyermek külvilágról szerzett tapasztalatainak feldolgozásához. Jól fejleszti a gondolatok tevékenységgel, szóval történő kifejezését. A matematikai nevelés hozzájárul a gyermek külvilágról szerzett tapasztalatainak feldolgozásához.

A közös feladat erősíti a csoporttudatot, miközben egyéni sikert biztosít, növeli a feladatvállalási kedvet, segíti az önkontroll kialakítását.

Feladatok:

az óvodapedagógus

- biztosítson minél többféle tevékenységet a tapasztalatszerzésre, ismereteik gyarapítására.
- adjon lehetőséget minél több érzékszervvel való tapasztalásra.
- ismertesse meg a gyerekekkel az objektív valóságot, láttassa meg az összefüggéseket.
- fejlessze tapasztalás útján érzékelésüket, észlelésüket, megfigyelésüket.
- közös, mikro csoportos, páros feladatokkal fejlessze alkalmazkodó képességüket, közösségi érzésüket.
- használjon ki a nap folyamán minden lehetőséget matematikai ismereteik bővítésére, gondolkodási képességeik fejlesztésére.
- a gyerekek természetes kíváncsiságára támaszkodva alapozva teremtsen minél több lehetőséget matematikai képességeik fejlesztésére.
- fejlessze a gyerekek emlékezetét, ítélőképességét.
- fejlesztésénél vegye figyelembe az otthonról hozott ismereteket.

Tevékenységek:

a gyermek

- összehasonlítanak, összemérnek mennyiségeket, hosszúságokat, tömegeket.
- gyakorolják a meg és leszámlálást, a térbeli tájékozódást.
- tájékozódnak a térben és síkban, síkbeli alakzatokkal ismerkednek, síkbeli alakzatot válogatnak.
- építményeket válogatnak síkban és térben.
- összehasonlítanak tárgyakat, személyeket, halmazokat egy-egy tulajdonság szerint.
- sorba rendeznek, sorba számlálnak, sorozatot folytatnak és készítenek.
- párosítanak elemeket.
- élményeket és tapasztalatokat szereznek sík és álló tükörrel.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ismert tárgyakat, személyeket, jelenségeket külső jegyeik, rendeltetésük szerint összehasonlítanak.
- képesek mennyiségeket összehasonlítani, mérni.
- képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatásra, sorba rendezésre.
- hosszúságot, mennyiséget, halmazt tudnak mérni, párosítani.
- elő tudnak állítani elrendezéssel, bontással többet, kevesebbet, ugyanannyit.
- tudnak meg és leszámlálni 10-es számkörben.

- képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságokat megnevezni.
- tudnak válogatni adott és saját szempont alapján.
- tudnak másolni térben és síkban.
- a térben tudnak tájékozódni, értik és követik az irányokat, illetve helyeket kifejező névutókat.

Módszertani alapelvek:

- fejlesztő munkája során alkalmazkodjon az egyéni fejlődés üteméhez.
- közös tevékenykedtetésen keresztül fejlessze a szocializációs folyamatot és a közösségi érzést.
- tartsa szem előtt a fokozatosságot.
- mindenekelőtt tartsa szem előtt a játékosságot és a játék elsődlegességét.

A terület kapcsolata más nevelési területekkel:

Szoros a kapcsolata a *környezet megismerésére neveléssel*, segíti a gyerek külvilágról szerzett tapasztalatainak feldolgozását, ezzel segíti értelmi fejlődését.

A *zenei nevelésben* jelen lévő ellentétpárok felismerése segíti az összehasonlító képesség fejlődését.

A közös munkafolyamatokon keresztül fejlődik alkalmazkodó képességük, *közösségi* érzésük.

Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- szervezett mozgásos tevékenység.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív

szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének - a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás - fejlődésére.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Feladatok:

az óvodapedagógus

- teremtsen meg azokat a feltételeket, melyek elősegítik a biológiai fejlődést, növelik a szervezet teherbíró, ellenálló és alkalmazkodó képességét.
- alakítson ki tiszta jó levegőjű környezetet.
- mozgásfejlesztését építse a gyerekek mozgás tapasztalatára és játékos kedvére.
- a mozgás megszerettetése érdekében működjön együtt a családdal.
- mozgásfejlesztését lehetőség szerint a szabadban végezze.
- adjon elegendő helyet és időt a gyerekek folyamatos mozgásához.
- biztosítson megfelelő alkalmat mozgás tapasztalatok szerzésére.
- teremtsen megfelelő feltételeket az óvodai mozgás, torna feladatainak teljesítéséhez.

- biztosítson megfelelő öltözetet minden gyermek számára, ebbe vonja be a szülőket.
- figyeljen fel a mozgásában elmaradt gyermekekre, ha szükséges tanácsolja szakemberhez.

Tevékenységek:

a gyermek

- játék közben fejleszti mozgását: szerep, utánzó, futójátékokat játszik, különféle alakzatokban és módokban.
- szabályjátékot játszik: megismerkedik a fogójátékkal, labdajátékkal, versenyeket, sorversenyeket végez.
- gimnasztikai gyakorlatokat végez: szabad-, páros-, társas-, kézyszer-gyakorlatot végez, padgyakorlatokat végez különféle alapformákban, különböző kartartásokat és fogásmódokat gyakorol, gyakorlatokat végez különböző testhelyzetekben.
- természetes módon, különböző alakzatokban, testhelyzetekben járnak.
- természetes módon kötetlenül, különböző alakzatokban futnak, versenyeznek.
- gyakorolják a távol- és magasugrást, próbálnak egy lábon, páros lábon ugrálni akadályon keresztül.
- támasz és függő gyakorlatokat végeznek irány és helyváltoztatással, másznak fel, - le, - át – feladatokkal, guruló átfordulást végeznek és gurulnak a test hossz tengelye körül, megismerkednek a kézállás technikájával.
- egyensúlyoznak természetes módon és padon járással.
- gyakorolják a dobást, ismerkednek a labda fogásával, tartásával.
- labdagyakorlatokat végeznek, próbálják vezetni a labdát, igyekeznek elkapni, megpróbálják átadni.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- elfogadják az óvónő utasítását, irányítását, önállóan is képesek szabály játékok, futó és fogójátékok eljátszására.
- a mozgásfejlődés útját figyelembe véve elsajátították a természetes mozgás elemeit.
- ismerik a vezényszavakat, betartják a szabályokat.
- tájékozódó képességük térben és időben fejlődik, mozgás közben tudnak irányt változtatni, jobbra, balra, hátra fordulatot tenni.
- ismerik a járás, futás különböző formáit.
- képesek köralakításra, soralakításra.
- tudnak egyensúlyozni lábon és különböző szereken, 10-30 cm magasan két lábon.

- tudnak egy és két lábon szökdelni, átugornak akadályokat, ugrásukat talaj éréskor fékezni tudják.
- képesek a labdát dobni, elkapni, megfogni, gurítani, célba dobni egykezes felső dobással.
- cselekvőképességük gyors, mozgástevékenységeikben kitartóak.
- egyéni, csoportos sor és váltóversenyen a szabályokat betartják.
- változtatják a természetes járást az ütemes járással.
- megszeretik és igénylik a mozgást.
- gurulóátfordulást végeznek hajlított térdű terpeszállásból zsugorúlásán át alapállásba.

Módszertani alapelvek:

- az óvónő adjon lehetőséget arra, hogy a gyerekek saját fejlettségi szintjükön és képességeikhez mérten végezhesek a gyakorlatokat.
- tervezésnél, irányításnál tartsa be a fokozatosság elvét.
- törekedjen arra, hogy a mozgás a gyerekeknek örömet szerezzen.
- biztosítson cselekvéses tapasztalatszerzési lehetőségeket.

Kapcsolata más nevelési színterekkel:

Az utasítás adásokon és magyarázatokon keresztül fejleszti *anyanyelvüket*, bővíti szókincsüket.

A játékos jellegű mozgásokkal, mozgásos játékokkal bekapcsolódik a *játékba*.

Az összerendezett mozgást beépíti a *zenei nevelés* mozgásos dalos játékaiba.

A *külső világ tevékeny megismerésén* keresztül összefügg a térbeli és időbeli tájékozódással, irányok ismeretével, a testrészek megismerésével.

A kisebbségi nevelés keretei között:

Feladatok:

az óvodapedagógus

- fejlessze folyamatosan nyelvi kultúráját.
- ügyeljen beszédében a felnőtt modell szerepére.
- motiválja pozitív megerősítéssel a gyermekek nyelv elsajátítását.
- kísérje figyelemmel a gyermekek egyéni beszéd-sajátosságait és beszédfejlődésük ütemét.
- keressen alkalmat a szóbeli aktivizálásra.
- biztosítson minél több lehetőséget a gyermekek szókincsének, nyelvi kifejezőképességének fejlesztésére, a passzív nyelvi ismeretek aktivizálására.

Nyelvi feladatok az egyes képességfejlesztési területeken:

Motorikus képességek:

- biztosítsa sokféle mozgás tevékenységben a beszédn keresztül a nyelvi fejlesztést.
- gyarapítsa a mozgáson keresztül a passzív szókincset.
- ügyeljen arra, hogy változatos tevékenységeken keresztül aktivizálja szókincsüket a nagymozgások, finommotorika, testséma térorientáció területén.
- bővítse zenei szókincsüket a zenei fogalom párok, hangszínek, hangszerek megnevezésével.
- ismertesse meg a kisebbségi nyelv zenei sajátosságaival, nép és műdalokkal, hagyományokkal.

Rajzolás, mintázás, kézimunka:

- gyarapítsa szókincsüket változatos technikák megismertetésével.
- folyamatos szemléltetéssel gyakoroltassa az egyes utasítások kérések megértését.

Kommunikációs képességek:

- biztosítson minél több lehetőséget kommunikációs helyzetekben a válaszadásra.
- törekedjen minél változatosabb gyakorlási lehetőségekre a nyelv gyakorlására.
- beszédészlelési, beszédértési feladatokon keresztül ismertesse meg a gyerekeket a német nyelv sajátosságaival.
- használja ki a játékos helyzeteket a beszéd fejlesztésére.
- ismertesse meg a gyerekeket a kisebbségi kultúrával, néphagyományokkal.

Kognitív képességek:

- biztosítson tapasztalási lehetőségeket ismereteik fejlesztésére, a külső világ tevékeny megismerésének egyes témaköreiben.
- gyarapítsa szókincsüket a tapasztalás, emlékezés, megértés folyamataiban.
- ismertesse meg az összefüggések felismertetésére.
- jellemző egyszerű nyelvi kifejezéseket.

Feladataink a nemzetiségi ismeretek köréből:

Lakóhely, emberek témakörben: az óvónő

- ismertesse meg a gyerekeket lakóhelyük intézményeivel, nemzetiségi épületekkel.
- szereztessen ismereteket a nemzetiségre jellemző növényekről, állatokról, tájnyelven is.
- ismertessen meg különböző népi kismesterségeket.

Szellemi kultúrából:

- elevenítse fel helyi gyűjtésű mondókákkal, versekkel, dalokkal, népi játékokkal tájnyelven is a néphagyományokat.

- ismertessen meg népi hangszereket, mozgásos játékokat.
- vonja be a szülőket, nagyszülőket a helyi hagyományok felelevenítésébe.

Tárgyi kultúrából:

- ismertesse meg a gyerekeket tapasztalás és szemléltetés útján a falura jellemző munkákkal és az ezzel kapcsolatos tárgyakkal.
- ismertesse meg a gyerekeket a helyi népviselettel.
- vonja be a szülőket, nagyszülőket népi tárgyak gyűjtésébe.
- alkalmazzon a nemzetiségre jellemző anyagokat, technikákat óvodai tevékenységeiben.
- vonja be a nagyszülőket népi gyermekjátékok készítésébe.

Gyermeki tevékenységek:

A fejlesztési területek tevékenységei a nemzetiségi nyelv elsajátításának tevékenységei is.

Módszertani alapelvek:

- az óvónő törekedjen arra, hogy nyelvhasználatában és beszédhelyzetekben következetes legyen.
- fejlesztése során vegye figyelembe az egyéni fejlettséget.
- biztosítson megfelelő feltételeket a nemzetiségi nyelv gyakorlására.
- tartsa elsődlegesnek a játékosságot fejlesztő munkája során.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ismerik és megnevezik németül is a főbb testrészeket,
- életkori sajátosságaiknak megfelelő hangmagasságban ismernek dalokat, dalos játékokat.
- szívesen alkalmazzák nyelvi ismereteiket.
- ismernek, önállóan mondanak verseket, mondókákat német nyelven és tájnyelven is.
- megneveznek tárgyakat, dolgokat, épületeket.
- megneveznek növényeket, állatokat, évszakokat.

Az iskolai alkalmasság:

Az óvodai nevelés célja, hogy minden gyermek eljusson az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú

átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a

magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
 - feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
3. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.
4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.
5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI:

Személyi feltételek:

Az óvoda személyi feltételének alapelvei:

- Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
- Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára.
- Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
- A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
- A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyermekeket nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósuljanak a nemzetiségi, etnikai óvodai nevelés célkitűzései.

- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Az óvodapedagógus modell szerepe:

Alapvető vonása a jó pedagógusnak a humanizmus, a gyerekek iránti szeretet és megértés. Abban, hogy a pedagógus a gyermek szemében követésre méltó magatartási modellé válik, nagy szerepe van a spontán modellálásnak, amikor a pedagógus személyiségevel vált ki bizonyos pszichikus hatást, utánzásra késztet. A szülő gyermek kapcsolat mintájára kialakulhat egy sajátos érzelmi kapcsolat pedagógus és gyermek között, hiszen a gyermek értékrendszerében nagy jelentősége, „jutalom értéke” van a felnőtt szeretetének, elismerésének. Programunkban az óvodapedagógus szinte „átveszi” a gyermek óvodai életében az „anya” szerepét. A gyermekek még 6-7 éves korban is igénylik a gyakori simogatást, szeretgetést, ölelést. Nevelőmunkánkban a gyermek és az óvodapedagógus aktív együttműködésében elfogadjuk, hogy nemcsak mi pedagógusok irányítjuk a gyermeket, hanem a gyermek is hat ránk. Kapcsolatunk aktív és kölcsönös. Ez a pedagógusi magatartás feltételezi a gyermektől az önállóság, rugalmasság, döntési képesség, helyzetfelismerő képesség meglétét. A gyermek okos szeretete nem zárja ki a derűt, az egészséges humort, sőt ezek biztosításával pozitív emóciókat keltve, igen kedvező légkör alakítható a nevelői hatások befogadására.

Az óvodapedagógus és a dajka együttműködése:

Óvodai programunk megvalósítása során a dajka munkája az óvodapedagóguséval összehangoltan működik, mert a dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük. A dajka egyike a gyermeket nevelő felnőttnek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékoztassuk az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseiről és módszereiről. Folyamatosan tájékoztatjuk őket arról, hogy a nevelési célok érdekében, hogyan kívánjuk a gyermekcsoport fejlesztését megvalósítani.

Óvodánk személyi feltételei:

Óvodánkban két óvodapedagógus végzi a gyermekek nevelését. Mindkét óvodapedagógus felsőfokú szakképesítéssel rendelkezik.

Óvodánk a gyermekek csökkenő létszáma miatt már lassan 20 éve két óvónővel működik. Ez folyamatos koncentrált együttműködést kíván a két óvodapedagógustól. Nagyon jó a

kapcsolatuk, a tervezett munkatársi megbeszéléseken kívül naponta a folyamatában is megbeszéljük nevelési gondjainkat, feladatainkat. Kötelességünknek tartjuk a folyamatos önképzést és a továbbképzéseken való részvétel.

Pedagógusi munkát 1 fő állású dajka segíti, aki szociális gondozói végzettséggel rendelkezik. Dajkánk együttműködő, talpraesett, legjobb tudása szerint végzi munkáját, követve az óvodapedagógusok irányító, a gyermeki személyiségfejlesztését elsődlegesen szem előtt tartó munkáját.

Tárgyi feltételek:

Óvodánk felszereltsége megfelelő.

Az óvoda berendezési tárgyai a gyerekek életkori sajátosságainak megfelelnek, esztétikusak és biztonságosak. Óvodánk környezetének és udvarának folyamatos gondozását külön erre a feladatra kijelölt munkások végzik. Az óvoda épületének karbantartásához szükség szerint megfelelő szakembereket biztosít az önkormányzat. Az óvoda takarításához, tisztántartásához a megfelelő eszközöket folyamatosan biztosítani tudjuk. A gondozási teendők ellátásához szükséges eszközök biztosításában a szülők is segítenek. A tanulási folyamatokhoz változatos szemléltető eszközök állnak rendelkezésünkre, szükség esetén mi is készítünk eszközöket. A dolgozók megfelelő szakkönyvekből képezhetik magukat, melyeket folyamatosan beszerzünk. Gyermekkönyveink közül a gyerekek által használtakat folyamatosan bővítjük, az elhasználódottakat pótoljuk, a többi, neveléshez használt gyermekkönyveket az óvodapedagógusok választják saját ízlésük szerint.

Német nyelvű szakkönyvek és gyermekkönyvek segítik a kisebbségi nevelést, melyek fedezetét a helyi német önkormányzat biztosítja.

Alapvető játékeszközeink pótlását, bővítését a költségvetésből, illetve a Német Nemzetiségi Önkormányzat felajánlásaiból fedezzük, folyamatosan ellenőrizzük balesetmentességüket.

Mozgásfejlesztésre használt eszközeink jó állapotban vannak, folyamatosan pótoljuk, ha szükséges, időnként újakkal bővítjük eszköztárunkat.

Udvari játékszereink állandó karbantartást igényelnek, szükség lenne a környezetbe jobban illővel idővel lecserélni.

A nyelvi fejlesztésre használt eszközök többségét az óvónők készítik, az anyagszükségletet a költségvetésből fedezzük.

Óvodai eszközeink bővítésére folyamatosan pályázatokat igyekszünk megnyerni, hogy ezzel is emeljük óvodánk színvonalát.

A fenntartóval való folyamatos jó kapcsolattartás biztosítja az óvoda zökkenőmentes működését, melyhez a támogatást az önkormányzattól, erejéhez mérten megkapjuk.

Az óvodai élet, nevelés megszervezése

Az óvodában komplex nevelés folyik.

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki, szükség esetén év közben változtatják.

Rendező elv a napirend megtervezéséhez:

- Az életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítása az egészséges testi és szellemi fejlődés alapfeltétele. A napi életritmus, a rendszeres, megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, így az egészséges testi és szellemi fejlődésnek is feltételei.
- A tevékenységek között legfontosabb a játék, amelynek kitüntetett szerepet kell biztosítani.
- Fontos, hogy a napirend biztonságot, támpontot és állandóságot adjon a gyermeknek, hogy segítse a szokásrendszer kialakulását. Ugyanakkor rugalmas és folyamatos legyen, kerülje a felesleges várakozásokat, „holt időket”.
- A napirendbe természetes módon épüljenek be a gondozási, étkezési feladatok, helyi szokások és igények.
- A napirend a gyermeki igények és az évszakok váltakozása szerint módosul.
- A napirendben az egyes tevékenységek időigénye rugalmasan kezelhető.
- Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élőszavas mese és közösségi játékélmény biztosításával.

- Minden gyermek esetében és minden tevékenységre vonatkozóan az egész nap során a folyamatosságnak kell érvényesülnie.
- Valljuk, hogy az óvodai nevelés a teljes óvodai életet magába foglaló időtartamban folyik, ezért az óvodai élet minden percét ugyanolyan fontosnak tekintjük.

Az óvodánk napirendje a pedagógiai program mellékletében megtalálható.

A hetirend kialakítása az óvodapedagógus feladata. Nevelési év közben is módosulhat, befolyásolhatják a gyermeki ötletek, kezdeményezések is. A programban megjelölt heti rend általánosságban és egyféle lehetséges módon foglalja össze a megvalósítandó feladatokat. A változó körülmények hatására rugalmasan módosulhatnak.

Az óvodánk hetirendje a pedagógiai program mellékletében megtalálható.

Az óvodapedagógus dönti el, hogy adott esetben kötetlen kezdeményezés vagy kötött foglalkozás keretein belül kívánja elképzeléseit megvalósítani. A lényeg, hogy a gyermek mindig cselekvés közben, cselekvések sorozatában való aktív közreműködéssel érzékeljen, tapasztaljon, tanuljon. A fejlesztés módszere az egyénre szabott differenciált fejlesztés a csoport keretein belül. Az óvoda feladatai közé tartozik a kiemelkedő képességekkel rendelkező gyermekek felismerése és fejlesztése. A szellemi fejlesztés legfőbb célja abban nyilvánul meg, hogy a gyermeket aktivitásra, a problémák meglátására és kifejezésére bátorítsuk, és képessé tesszük azok megoldására. Kreatív problémamegoldásra ösztönözzük a gyermeket. Ennek kialakításához mindenekelőtt az szükséges, hogy az óvodában legyen elegendő idő a tevékenységre és a tapasztalatszerzésre.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatárssal. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített - nem kötelező - feljegyzések, dokumentumok is szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus tartja.

A nevelési területek elméletileg differenciáltak, elkülönültek, a gyakorlatban azonban, a tárgyi koncentráció elvének megfelelően, egységet alkotnak.

A fejlesztés azután kezdődik, miután a gyermek beilleszkedett a csoportba, jól érzi magát, alapvetően derűs, vidám légkör veszi körül, megismerkedett a felnőttekkel és a gyerekekkel,

azaz bátran, biztonságosan mozog az őt körülvevő befogadó környezetben. Az intellektuális érzelmek megjelenése, segítse az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy kialakulását, a szűkebb-tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását. A meghitt beszélgetések erősítsék a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. (A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket szintén tanköteles korukat megelőző nevelési évben járónak kell tekinteni.)

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

Az óvónő a nevelés tárházából olyan témákat válasszon, amellyel kapcsolatban friss élményei vannak a gyermeknek, érdeklődését kielégíti, tapasztalatot szerez. Ne ragaszkodjon mindenáron a betervezett témához, ha a helyzet megkívánja, változtasson, használja ki a váratlan helyzet adta lehetőséget. Mindig komplex módon kapcsolja a nevelés kereteinek, tevékenységformáinak közös pontjait.

A vegyes csoportban a tevékenységeket mindig a nagyok szintjéhez tervezzük, majd ezt egyszerűsítjük le a kisebbekhez. A kisebbeknek nagy húzóerőt jelentenek a játékos, komplex kezdeményezések, amibe életkoruk, és fejlettségük szerint kapcsolódnak be, majd a foglalkozásból kilépve, zavartalanul folytathatják játékukat. Az egyéni fejlődésbeli különbségek az azonos életkorú gyerekek között is gyakran felmerülnek, feszültséget okozva ez által a lassabban fejlődő gyermekekben. A vegyes csoportokban természetes módon van jelen az eltérő fejlettség. Az életkori lemaradásokat csak az óvónő észleli, és ehhez igazítja a fejlesztési lehetőségeket. Így a gyermekek észrevétlenül hozhatják be lemaradásukat, azt nem kudarcként élik meg. Amennyiben pedig iskolakezdésük egy évvel kitolódik, akkor sincs csoportváltás, marad a gyermek megszokott csoportjában még egy esztendő.

ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE

Az óvodaigazgató és a nevelőtestület:

A kapcsolattartás formái:

- különböző értekezletek
- megbeszélések
- napi kapcsolat (nevelőtestület 2 tagú: óvodaigazgató és a csoportos pedagógus.)

Ezen fórumok időpontjait az óvodai munkaterv tartalmazza. Az óvodaigazgató az aktuális feladatokról szóban, valamint írásbeli tájékoztatón keresztül értesíti a pedagógust.

A pedagógus véleményét, javaslatait szóban vagy írásban egyénileg közölhetik az óvodaigazgatóval és a szülői közösséggel.

Az óvoda és a család:

Nagyon fontos a családdal való jó kapcsolat, együttműködés, mivel az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, egymást kiegészítve biztosítja a gyermekek optimális fejlődését. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatát, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az együttműködés formái:

- családlátogatások, beszélgetések,
- beszoktatás az anyával, esetleg más családtaggal,
- fogadóórák,
- szülői értekezletek,
- közös rendezvények, közös programok
- kölcsönös információ, tanácsadás,
- az írásbeli tájékoztatók.

Az intézmény egészének életéről, az éves munkatervről, az aktuális feladatokról az igazgató tájékoztathatja a családot szóbeli, vagy írásbeli módon:

- a szülői értekezleteken

- az éves eseménynaptárban
- a folyósón elhelyezett hirdetőtáblán
- a fogadóórákon
- illetve a szülői szervezet megbízottjain keresztül is.

Kapcsolattartás a pedagógusok és a gyermekek között:

Az óvodapedagógusok a gyermekeket az aktuális eseményekről szóban tájékoztatják, a csoportfoglalkozások keretében, a gyermekek életkori sajátosságaihoz illeszkedve.

A vegyes életkorú gyermekek egy gyermekcsoportot alkotnak, melynek létszáma törvényileg szabályozott: maximum 25 fő. Ettől eltérni csak a fenntartó engedélyével lehet. Maximális csoportlétszám túllépés engedélyeztetéséért az igazgató a felelős.

Az óvoda és a fenntartó

Kapcsolatunk részben hivatalos, támogató és együttműködő jellegű.

Formái: kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések, év végi beszámoló.

Az óvoda és az általános iskola

Az óvoda és az általános iskola közötti megfelelő együttműködés előkészíti a gyermekek zökkenőmentes iskolakezdését. Ennek érdekében fontos egymás munkájának minél precízebb megismerése. Sajnos a településünkön nincs általános iskola, így a szomszédos települések iskoláival próbáljuk tartani a kapcsolatot.

Formái:

- kölcsönös látogatások,
- tájékoztatás, információ kérés.
- visszajelzés az elsős gyermekek tanulmányairól.

Kapcsolattartás egyéb intézményekkel és szervezetekkel

Fontos a kapcsolattartás a Művelődési házzal és könyvtárral, valamint egyéb közművelődési intézményekkel, múzeumokkal.

Formái:

- tájékoztatás,
- programok, rendezvények látogatása.

Az óvoda és az egészségügyi intézmények

A védőnővel, háziorvossal és a család segítővel való minél szorosabb kapcsolat mind a gyerekek érdekeit szolgálja.

Formái:

- kölcsönös tájékoztatás,
- kölcsönös látogatások,
- szűrések,
- problémamegoldást kereső beszélgetések.

Az óvoda és a nemzetiségi, kisebbségi önkormányzatok

Mivel óvodánk nemzetiségi óvoda volt, szeretnénk ezt a kapcsolatot továbbra is ápolni. Illetve a helyi cigány önkormányzattal is tartani a kapcsolatot.

Formái:

- szakmai segítség,
- kölcsönös tájékoztatás,
- óvodai rendezvényeken való részvétel és támogatás.

Az óvoda és a szakmai szervezetek

Az óvodai nevelőmunka színvonalának emelését szolgálják a különböző pedagógiai intézetekkel és szervezetekkel való együttműködés.

Formái:

- tájékoztatás, segítség,
- továbbképzéseken való részvétel,
- önképzések segítése.

Az óvoda és a pedagógiai szakszolgálat

A kapcsolattartalma: a gyermekek speciális vizsgálata, egyéni fejlesztése, a beiskolázás segítése, valamint tanácsadás nevelési kérdésekben. A kapcsolattartás főleg segítő és tájékoztató jellegű.

Formái:

- vizsgálat kérése,
- kölcsönös tájékoztatás,
- esetmegbeszélés,

- konzultáció,
- szülői értekezleten való részvétel
- szűrések.

Az óvoda és az Oktatási Hivatal

Az óvoda az Oktatási Hivatal irányító és koordináló munkájával részt vesz az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzésben, intézményi tanfelügyelet. Szakmai ajánlásokat ad, működteti a központi rendszereket. Az Oktatási Hivatal ezeken keresztül támogatja az óvoda szakmai fejlődését.

A kapcsolattartás formája: internetes felület, hivatalos levelek.

Az óvoda és a Pedagógiai Oktatási Központ

A kapcsolattartás formája: kapcsolatfelvétel, igénylések, együttműködés, szaktanácsadás, rendezvényeken való részvétel.

Az óvoda ezen és egyéb kapcsolatait részletesen a Szervezeti és Működési Szabályzat „A szervezeti egységek közötti kapcsolattartás rendje” című fejezet mutatja be részletesebben.

GYERMEKVÉDELMI TEVÉKENYSÉG AZ ÓVODÁNKBAN:

A gyermekvédelem az óvodai munka szerves része, és minden gyermekre megkülönböztetés nélküli gondoskodást jelent. Ez a tevékenységünk elsősorban pedagógiai jellegű.

Gyermekevédelmi munkánk alapja A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. törvény.

Intézményünk közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együtt működik a Gyermekejóléti Szolgálattal, ill. a Gyermekevédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

A gyermekvédelem látókörébe kerülés okai:

- A gyermek családi körülményei, és a szociális helyzete miatti jegyzői védelem. (hátrányos helyzetű gyermekek)
- Rendszeres gyermekevédelmi támogatásban részesülés.
- Egészségügyi okok (testi fejlődésben való elmaradás stb.)
- Gyermekek sérelmére elkövetett bűncselekmény (gyermekbántalmazás...stb.)

- Sajátos nevelési igény a szakértői és rehabilitációs bizottság véleménye alapján.

A gyermekvédelem célja óvodánkban:

- A társadalmi különbségekből (családok anyagi lehetőségei, kulturáltság, emberi kapcsolat) adódó hátrányos megkülönböztetés kialakulásának megelőzése
- A gyermekek törvénybe foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez segítségnyújtás. A hátrányos helyzet és a veszélyeztetettség megelőzése, okainak feltárása és megszüntetése
- A gyermekek problémáinak felismerése.
- Prevenció alkalmazása.

Óvodánkban a hátrányos helyzetű (továbbiakban: HH) és a halmozottan hátrányos helyzetű (továbbiakban: HHH) gyermekek száma évről- évre a csoport nagy részét teszi ki. A sajátos nevelési igényű (továbbiakban: SNI) gyermekek megjelenése körzetünkben ritkán fordul elő, de beilleszkedési és tanulási magatartással küzdő gyermekünk is szinte minden évben van. Gyermekvédelmi tevékenységünket ennek megfelelően látjuk el.

Gyermekvédelmi ügyekben az óvoda igazgatója, gyermekvédelmi felelőse, óvodapedagógusai a jogszabály előírásainak megfelelően járnak el.

Kiemelkedő feladatunknak tekintjük a gyermeki jogok érvényre juttatását, az ehhez szükséges jelzőrendszer működtetését.

Együttműködünk a Szob Járási Család- és Gyermekjóléti Központtal, illetve a feladatot ellátó személyekkel, hatóságokkal, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében - szükség szerint - a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel a veszélyeztetettség, hátrányos helyzet megelőzésében és megszüntetésében.

Kiemelt figyelmet fordítunk az esélyegyenlőség, a HH, HHH, BTMN-es és SNI-s gyermekek számára nyújtott szegregációmentesség, az egyenlő bánásmód elvének érvényesítésére.

A gyermekekkel közvetlenül foglalkozó óvodapedagógus működik együtt a szülőkkel, a családokkal. Ez a kapcsolat megfelel pedagógiai hitvallásunknak, mellyel a gyermekek érdekeinek képviselését, érdekvédelmét az együttműködésre, a megelőzésre, a hátrányok szükséges mértékű csökkentésére, kiegyenlítésére helyezzük.

Mivel a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelezettsége, ezért mi építünk azok értékeire, elismerjük, megerősítjük, kiegészítjük nevelő tevékenységüket.

Gyermekvédelmi feladataink:

A gyermekvédelmi felelős (intézményünkben az óvodaigazgató) fogja össze az óvoda

gyermekvédelmi munkáját. Az óvodai nevelésben csak a gyermekre figyelő, fejlesztő, felzárkóztató, kompenzáló programok tehetik nevelő munkánkat hatékonyabbá. Legelső, a pozitív érzelmi kapcsolat kialakítása az óvodapedagógus, és minden egyes gyermek között.

- A gyermek reális megismerése, valamint családi hátterének felderítése, ezeknek birtokában megválasztani azokat a helyes nevelési eljárásokat, amik személyiségfejlődésre a legnagyobb hatással vannak.
- A gyermek személyisége a család tükörképe, a negatív megnyilvánulások oka elsősorban nem a gyermekben keresendő, hanem környezetében.
- Olyan közeget, olyan légkört kell teremteni az óvodának, ahol a hátrányok kompenzálhatóak, nem súlyosbítják, hanem javítják a lehetőségeit arra, hogy boldog, emberi értékekkel rendelkező felnőtt váljék belőlük.
- Preventív munkával a hátrányos helyzetű gyermekek számának csökkentése. Ez minden óvodapedagógus munkaköri kötelessége.
- A veszélyeztetett gyermekek nyilvántartásba vétele, szükség esetén intézkedések foganatosítása, kapcsolattartás a Szociális, Családvédelmi felelőssel.
- Anyagi veszélyeztetettség esetén a rászoruló szülők tájékoztatása a támogatások lehetőségéről, ill. annak kezdeményezése.
- Szükség szerint családlátogatás végzése az óvodapedagógusokkal, és a családsegítő szolgálat érintett személyével, esetleg a védőnővel együtt, és környezet-tanulmány készítése.
- A gyermekek bántalmazása vagy védelme esetén értesíti az erre hivatott szervet.
- A szülők által jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatokat ellátó fontosabb intézmények címét és telefonszámát.

Sajátos feladataink a gyermekvédelemben:

Óvodásaink nagy része cigány családból származik. Ezek a családok nehezen nevelik gyerekeiket, némelyik szülő elhanyagolja gyermekét. Folyamatosan figyelemmel kísérjük a veszélyeztetett gyermekek fejlődését, próbálunk állandó kapcsolatot fenntartani a családdal. Nagy segítségünk lehet ebben a munkában a családgondozó, a védőnő és a háziorvos.

Feladataink:

- a gyermeki személyiség megismerése, a családi háttér feltárása, a családdal való jó kapcsolat.
- az óvodai élet alatt tapintatos irányítás, az egyéni bánásmód figyelembevételével.

- az otthonról hozott rossz szokások korrigálása, a hiányzók kialakítása a családi nevelés megcsorbítása nélkül.
- elsődleges feladatunk a szülők aktív bevonása.
- fontos a problémás gyerekek felismerése, szükség esetén a megoldásban segítő szakember megkeresésével.

ELLENŐRZÉS, MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS AZ INTÉZMÉNYBEN

Igazgatói és intézményi belső ellenőrzés

Cél: Adatgyűjtés, tapasztalatgyűjtés az értékeléshez, és a folyamatos fejlesztéshez. Pedagógiai és működési folyamatok követelményekhez, előírásokhoz, normákhoz való ténymegállapító viszonyítása. Célokat és folyamatokat támogató és gátló tényezők feltárása, javaslat a problémák kiküszöbölésére, a felelősség megállapítására.

Szempontjai:

- Az írott dokumentumok, követelmények, normák összehasonlítása, megfeleltetése a valódi működéssel a célok és a gyakorlat összevetése érdekében.
- A normáknak, a jogi és belső szabályozásnak megfelelő működés biztosítása.
- A külső szakmai, törvényességi, pénzügyi – ellenőrzések megfelelő előkészítése, a munka segítése.
- Az ellenőrzés során feltárt erősségek elismerése megerősítése, hasznosítása, a hatékony módszerek elterjesztése, a hibák javítása, a rendszer javítása, a hibák kizárása
- Mindig ténymegállapításra épül, nem követi szükségszerűen az értékelés.
- Az ellenőrzés során elsődleges szempont az önálló munka tiszteletben tartása, a módszertani szabadság biztosítása, pozitív megerősítés, az elfogadott elvek számonkérése.

Az ellenőrzés fajtái:

- Tervszerű: előre megbeszélt szempontok szerint.
- Spontán és alkalmoszerű:
 - Az eredmények és problémák feltárása, megoldásuk érdekében
 - A napi felkészültség felmérése érdekében.

Az ellenőrzés tárgya:

- Az intézmény valamennyi működési területe és alkalmazottjának munkája, munkaköri feladata és egyéb vállalása.

- Dokumentumok ellenőrzése.
- Nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése.
- Pedagógiai gyakorlat ellenőrzése.
- Gyermeki neveltségi-fejlettségi szint.
- Kapcsolattartások.
- TöbblETFeladatok, megbízatások.
- Vezetési feladatok

Az ellenőrzés fontos része önelemzés, önértékelés.

Az intézményi szintű ellenőrzésért az intézmény igazgatója a felelős. Az intézmény igazgatója mellett az óvoda nevelőtestülete is részt vehet az ellenőrzésben.

Az óvoda igazgató ellenőrzéseit az aktuális munkaterv tartalmazza.

A pedagógus teljesítményértékelési rendszere:

Az új rendszer felépítésének alapelvei:

- a köznevelés célja mindenekelőtt a gyermekek nevelése-oktatása, tehát a pedagógus teljesítményértékelés szempontrendszerének is elsősorban ebből a szemszögből kell vizsgálnia a pedagógusok munkáját;
- az óvodapedagógusok személyes szakmai autonómiáját vegye figyelembe, az óvodapedagógus fejlődés iránti motivációjának és elkötelezettségének erősítése céljából ne pusztán egy adott szempontrendszer szerinti értékelést jelentsen, hanem jelenjenek meg benne az önreflexiókra épülő, az egyéni fejlődési igényeket is tükröző teljesítménycélok, a pedagógiai kultúra fejlődése és fejlesztése szempontjából végzett tevékenységek;
- legyen lehetőség az értékeltek között az értékelés eredményére épülő bérezési differenciálásra az értékelés eredménye alapján, elsősorban ösztönző-motiváló jelleggel;

Az értékelési rendszer 2 részből áll össze:

- személyre szabott szakmai követelmények (adott nevelési évre meghatározásra kerülő éves fejlesztési célok vagy teljesítménycélok) és azok évenkénti értékelése,
- a munkavégzés meghatározott (mennyiségi és minőségi szempontokra egyaránt kiterjedő) értékelési szempontjai alapján történő értékelés.

Az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés (tanfelügyelet) célja:

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 145. § (1) bekezdése alapján „Az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés a nevelési-oktatási intézmények szakmai tevékenységét az intézmények saját céljainak megvalósulására, továbbá az intézményi önértékelés eredményeire alapozva értékeli, és ezzel az intézmény szakmai fejlődéséhez támogatást ad.”

Az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés fajtái:

- a) az intézményellenőrzés és
- b) a komplex ellenőrzés.

A gyermekek megfigyelése, egyéni és csoportos mérések:

A gyermekek megfigyelését, mérését a védőnői státusz vizsgálat kivételével az óvodapedagógusok végzik. Az óvodapedagógusok a DIFER mérés kivételével, folyamatosan arra töreksenek, hogy a gyermekeket úgy mérjék fel, hogy azt a gyermek ne vegye észre. A megfigyeléseket az óvodapedagógus a csoportban végzi, mikor a gyermek játszik, tevékenykedik, vagyis az óvoda egésze alatt.

Feladatok - óvónő:

- Testsúly, magasság mérése; minden évben szeptemberbe és májusba.
- Védőnő mérése; státusz vizsgálatok (Fejlődési dokumentum része)
- A gyermekek társas viselkedésének, szokásainak megfigyelése
- A közösséget és az egyént formáló szociális érzelmek megerősítő tevékenységek a csoportban
- Szociometria, a gyermekek társas helyzetének megfigyelése, szükség szerint (csoporttól függően)
- A gyermekek megfigyelése a játékban
- A gyermekek együttműködése a játékban
- A játéktevékenységben megmutatkozó önállóság
- A gyermekek kommunikációja a játékban
- A szerepjáték témáinak megfigyelése a csoportban
- A gyermekek munka jellegű tevékenységének megfigyelése
- A gyermek motiváltsága, munkatempója, kitartása, türelme, akaratereje

- Beszédértés, beszédhallás vizsgálat, beszédhibák kiszűrése
- DIFER mérés, egy évben egyszer középső és nagycsoportban.
- Szükség esetén gyermekrajzok elemzése tér-cselekmény kifejezésének alapján
- Az alkotás megnevezésének jellemzői
- Az eszközök helyes használata
- A gyermekek kreativitásának megfigyelése
- Éneklési készség
- Egyenletes lüktetés érzékelése
- Ritmusérzékelés
- Zenei alapfogalmak alkalmazása (gyors-lassú, halk-hangos, mély- magas)
- Zenei alkotókészség (dallammotívum)
- Dalos játékok megfigyelése
- Harmonikus mozgás
- A gyermekek spontán versmondásának, mondókázásának, mesélésének megfigyelése
- A gyermekek verstanulásának jellemzői
- A gyermekek mesemondásának, a mese feldolgozásának jellemzői
- A gyermek beszédének szövegfonetikai hatáselemeinek megfigyelése
- A gyermekek folyamatos beszédének megfigyelése
- A gyermekek spontán mozgásának, gyakoriságának megfigyelése
- A gyermekek szervezett mozgáslehetőségének felmérése
- Erő, állóképesség, egyensúlyérzék, ügyesség megfigyelése
- A gyermek érdeklődése a környezet megszerettetése, megismertetése a tevékenység iránt.
- A gyermeki beszéd minőségének a megfigyelése
- Alapvető ismeretek tudásának felmérése

A gyermeki megfigyelésekről, mérésekről az óvodapedagógus feljegyzéseket készíthet, melyet utána rögzít a gyermekek fejlődés naplójába.

Óvodáskorú gyermekek fejlődésének nyomon követését szolgáló dokumentum:

2025-től felmenő rendszerben az óvodánk a köznevelésért felelős miniszter által jóváhagyott, az állam által díjmentesen biztosított tanulmányi rendszert (oviKrétát) használja¹ a gyermekek fejlődésének dokumentálására.

¹ Nkt. 57§ (6) bekezdése alapján

OviKréta fejlődési naplójának fő részei:

- A gyermek motoros fejlettsége
- A gyermek kommunikációs fejlettsége
- A gyermek szociális fejlettsége
- A gyermek önállóságának fejlettsége
- A gyermek kognitív fejlettsége

Ezen fő szempontok szerint a pedagógus pontozza a gyermek fejlettségét, majd az ehhez tartozó pontszámok összegzésével a rendszer besorolja a gyermeket a különböző fejlődési mutatók és területek szerinti megfelelő kategóriákba, majd megjeleníti az azokhoz tartozó alapértelmezett szöveges megállapításokat, amelyek tetszés szerint módosíthatók, kiegészíthetők.

Értékelés elemeinek leírása és pontszám értéke:

- soha (0): A gyermek még nem mutatja az adott tevékenység végrehajtásához szükséges készségeket. Nem képes önállóan, vagy akár segítséggel sem elvégezni a tevékenységet.
- megjelent (1): A gyermek időnként képes a tevékenység végrehajtására, de nem minden alkalommal. A sikeres végrehajtás inkonzisztens és esetleges. A tevékenység végrehajtása közben a gyermek gyakran segítségre szorul, hibázik, vagy csak bizonyos körülmények között tudja azt sikeresen megvalósítani.
- kialakulóban (2): A gyermek egyre megbízhatóbban képes a tevékenység végrehajtására, bár még nem mindig tökéletesen. A tevékenység végrehajtása során a gyermek ritkán szorul segítségre, és az esetleges hibák száma csökken. A tevékenységet egyre inkább rutinból és magabiztosan végzi, és az eredmény általában konzisztens.
- kialakult (3): A gyermek már nem szorul segítségre a tevékenység végrehajtása során, kialakult a készség. A gyermek rutinszerűen és automatikusan hajtja végre a tevékenységet, és képes másokat is instruálni vagy segíteni abban.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza:

- a gyermek anamnéziséét,
- a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket, (fejlődési napló)
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,

- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus, fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait, (egyéni fejlesztési terv)
- a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- a védőnő méréseit, státuszvizsgálatokat
- szükség esetén a gyermek orvosi papírjait (pl.: allergia)
- beszoktatás tapasztalatait
- középső és nagy csoportosok DIFER mérésének eredményét
- gyermek neveléséhez, fejlesztéséhez az óvodapedagógus által szükségesnek ítélt egyéb dokumentumokat.

A 2025. előtti jogviszonnyal rendelkező gyermekek esetében a régi Intelligens Óvodai Rendszer fejlődési naplóját használjuk és töltjük, fel az oviKréta rendszerbe. (A pedagógus természetesen kitöltheti az oviKréta naplóját is)

A gyermekek papír alapú dokumentumába a szülőkkel aláíratott PDF-es grafikus és szöveges végeredmény kerül, melyet egy évben kétszer készítenek az óvodapedagógusok.

A végeredmény százalékos alapú mely számszerűsített, előzetes eredményekkel összehasonlítható, fejlesztés meghatározásában nagy segítség a pedagógusoknak.

Nagycsoportosok esetében sikerkritérium minden terület összességében érje el a 80 %-ot.

NAGYBÖRZSÖNYI APRÓKA ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAM
MELLÉKLETEI

MELLÉKLETEK JEGYZÉKE:

1. sz. melléklet: Egészségfejlesztési program
2. sz. melléklet: SNI program
3. sz. melléklet: Óvodánk napirendjére minta
4. sz. melléklet: Óvodánk hetirendje minta

1. sz. melléklet: Egészségfejlesztési program

Az egészségfejlesztési program az alábbi jogszabályok felhasználásával készült:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény

1. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

1.1 AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS CÉLJA

Az óvodai egészségfejlesztés célját a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § határozza meg, mely szerint:

(1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki-szellemi jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

(2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési- oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

1.2. AZ EGÉSZSÉG MEGHATÁROZÁSA

Az egészség fogalmát az Egészségügyi Világszervezet így definiálta: "Az egészség a testi (fizikai), a szellemi (pszichikus) és a társas-társadalmi (szociális) jólét állapota, nem csupán a betegség és nyomorékság hiánya."

Az élet és az egészség, az embernek semmi mással nem pótolható alapvető értéke. Nélküle sem egyéni, sem társadalmi lét, sem kultúra nem valósítható meg. Az egészség megszerzése, fenntartása és fejlesztése az egyed, illetve a közösség egész életén át tartó, az élethez, a sikeres önmegvalósításhoz és a társkapcsolatokhoz szükséges feladatát képezi. Az egészségvédő és egészségfejlesztő magatartás elérésének feltétele azoknak az alapképességeknek az elsajátítása, amelyek az egészséget védik, fejlesztik, ha kell, korrigálják. Napjainkban az egészség megtartása, fejlesztése, az életre, a sikerre vonatkozó kompetenciák kialakítására épül, amely

feltételezi a személyiség (testi, érzelmi, értelmi, akarat és társkapcsolati viselkedés) megismerését, gyakorlással erősíti a különböző élethelyzetekben a testi-lelki edzettséget, pótolja, kiegészíti a hiányzó egészségvédő képességet, továbbá attitűddé alakítja az egészségvédő magatartást.

Az egészség:

- biológiai egészség: a szervezetünk megfelelő működése,
- lelki egészség: személyes világnézetünk, magatartási alapelveink,
- mentális egészség: a tiszta és következetes gondolkodásra való képesség,
- emocionális egészség: az érzések felismerésének, illetve azok megfelelő kifejezésének a képessége,
- szociális egészség: másokkal való kapcsolatok kialakításának egészsége.

Az óvodáink egészségnevelése csak akkor lehet igazán eredményes, ha a szülőkkel rendszeresen együttműködünk. Ebben a folyamatban támaszkodunk óvodapedagógusaink szakismeretére, a megelőző programokra és a szülők aktív közreműködésére.

1.3 EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS KISGYERMEKKORBAN

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését, a legteljesebb egészségi potenciáljának elérését. Lehetőséget ad arra, hogy a gyermek a mindennapi élet alternatívái közül a legegészségesebbet válassza. Az egészség fejlesztése kisgyermekkortól kezdődik, így az óvodai egészségnevelés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlesztésben. Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Az egészség védelme tanítható, fejleszthető. A kisgyermekkorban történő egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van. Ezeket figyelembe véve az óvodai egészségfejlesztés kiemelt nevelési terület. Az óvodai nevelés elválaszthatatlan része az egészség fejlesztésére (promóció) és az egészségkárosodás megelőzésére (prevenció) irányuló egészségnevelő tevékenység. Mindkét egészségfejlesztési feladat vonatkozik a testi, a lelki és szociális nevelő tevékenységre. Az egészségnek a nevelési folyamat minden mozzanatában alapozó szerepe van.

A program elkészítésének célja az, hogy a helyi adottságokhoz és a mi óvodáink családi köréhez igazodva megfogalmazzuk a korszerű egészségnevelés céljait és feladatait, valamint ezek

átadásáért felelősséget vállaljunk. Fontos feladat, hogy a nevelési-oktatási intézményben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, egészségfejlesztő tevékenységekben.

Az óvodai egészségnevelési feladatainkat két részre oszthatjuk:

1. egészségfejlesztés
2. megelőzés (prevenció), melyek azonban elválaszthatatlanok és az óvodai nevelés valamennyi szakaszára vonatkoznak.

2. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- a) az egészséges táplálkozásra nevelés,
- b) az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás,
- c) a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,
- d) az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése, területére terjednek ki.

2.1 AZ EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁS

Az egészségfejlesztési program az óvodásgyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja.

A helyes étkezési szokásokat kisgyermekkorban kell kialakítani épp úgy, mint az egészséges életmód egyéb jellemzőit, összetevőit /pl. a mozgásigény kifejlesztését, az alapvető személyi higiénés ismeretek elsajátítását és begyakorlását./ A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása, mivel az óvodás gyermek fejlődésének egy olyan periódusában van, melyre jellemző a nagyfokú és rendszeres fizikai aktivitás, a szervezet gyors

növekedése, ami ennek megfelelő tápanyagfelvételt tesz szükségessé. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén is múlik. A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. Az alapélelmiszer-csoportok között a következőket tartjuk számon:

- (1) kenyér, pékáru, tésztaféle, rizs,
- (2) gyümölcs, zöldség,
- (3) hús, hal, tojás,
- (4) tej és tejtermék,
- (5) olaj, margarin, vaj, zsír.

Az intézményünkben különösen odafigyelünk a gyermekek egészséges étkeztetésére. A gyermekek gyakran fogyasztanak tejtermékeket, és az idénynek megfelelő gyümölcsöt és zöldségeket. Az óvodában tízórai, ebéd, uzsonna áll a gyermekek rendelkezésére. Igyekszünk meggyőzni a szülőket, hogy töröljék gyermekük étkezési szokásrendjéből a túl cukros, sós, zsíros ételeket, a cukrozott szörpöket, kólaféléket, a chipset, édességet. Az óvodával egy épületben külön konyha működik. A főzőkonyhával a változatos étrend érdekében az óvodaigazgató folyamatosan konzultál. A konyha, kérésre, orvosi igazolás alapján főz az ételallergiás gyermekekre is. A gyermekek étvágyát, eltérő szokásait figyelembe vesszük. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, igyekszünk megszerettetni az új ízeket. A kiválasztó szervek megfelelő működése érdekében a gyermekeknek folyadékot folyamatosan biztosítjuk a csoportszobában és az udvaron egyaránt, igény szerinti folyadékpótlás van. Az óvodapedagógus egészségpedagógiai feladatát az étkezések lebonyolítása alkotja. Az étkezéshez való előkészületben a gyermekek is vegyenek részt - életkori fejlettségüknek megfelelő szinten -, és legyenek részesei étkezésük az önkiszolgálásnak.

Feladataink:

- Kulturált étkezési körülmények biztosítása.
- Óvodai napirend keretében az óvónők a dajkával együttműködve ismertetik meg a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel.
- Az étkezést örömtelivé tenni, jó hangulatot teremteni az ételek elfogyasztásához.
- Intenzív rágásra ösztönözni.
- Folyadék folyamatos biztosítása.
- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa, kés helyes használatával ismertetjük meg a gyermekeket.

- Fokozottan ügyelünk a táplálék érzékeny gyermekek diétájára.
- A szülőkkal, támogatókkal közösen gyümölcs- és zöldség-napok szervezése.
- Tanácsadás a szülőknek (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében játékos alkalmakat teremtünk arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. saláta készítés, tízórai összeállítás).
- Minden érzékszervet megmozgatunk a tapasztalatszerzés során, ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel: őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak, kóstolók és salátakészítés zöldségből, gyümölcsből.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Önállóan el tudják dönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak.
- Önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- Ismerik a kulturált étkezés szokásait, higiénikusan étkeznek.
- Szívesen kóstolnak meg új ízeket.
- Ismerik a fogyasztott ételek, gyümölcsök, zöldségek nevét.
- Az óvodába nem hoznak szénsavas üdítőt, chips-et a gyermekeknek.

2.2 A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS

A mozgásszervek fejlődésének belső, élettani ingere a mozgásra való készítésben mutatkozik meg, ezért a mozgás élettanilag a kisgyermek alapvető életjelensége. A gyermek mozgásigénye folyamatos kielégítésre vár. A változatos mozgáslehetőség biztosítása óvodásaink számára kiemelt feladatunk, ezért minden nap alkalmat teremtünk rá. A kisgyermek mozgásszükségletének kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg. A játék, a mozgás segíti a gyermeket önmaga és a környező világ jobb megismerésében, a környezet felfedezésében és meghódításában. A felfrissítő, edző mindennapi testnevelés középpontjában is a sok mozgással járó játék áll. Emellett testnevelési csoportos foglalkozást is tartunk hetente, amelyen olyan elemi mozgásokat tanulnak és gyakorolnak a gyermekek, amelyek sportági mozgásokból levezethetők, de elemi jellegüknél fogva már elveszítették sportági jellegüket (mászás, járás, futás, ugrás, dobás, elkapás). A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítését jól szolgálják az udvari játékok és eszközök. Ha az idő engedi, sokat tartózkodunk a szabadban. Az udvari tevékenység mellett a séta, kirándulás egészíti ki a levegőzést.

A mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak a nagy és finommozgások fejlesztésére. Az egyensúlyérzék kialakítására speciális eszközöket is használunk. A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartás, ezért a szervezett tornafoglalkozások keretében prevenció, fejlesztő tornagyakorlatok végzésével segítjük a gerinc deformitások megelőzését.

Feladataink:

- A gyermekek egészséges fejlődése érdekében azoknak a feltételeknek a megteremtése, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, követik a szervezet teherbíró-ellenálló- és alkalmazkodóképességét, valamint fejlesztik erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat és állóképességüket.
- Az udvar lehetőségeinek kihasználása a gyermekek nagymozgásának fejlesztéséhez (járás, futás, kúszás, mászás).
- Minél több alkalom biztosítsa a szabad mozgásra, mivel ez gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgás-tevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére.
- A mozgásos tevékenységet, s azok eszközeit mindenkor a gyermekek életkorához, egyéni szükségleteihez, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez méretezzük.
- Irányított mozgásos játékokat szervezése heti rendszerességgel.
- Edzési lehetőség biztosítása a környezet, levegő, nap kihasználásával. Időjárástól függően napi 1-3 órát. A nyári napirend alakításánál az egész napos levegőn való tartózkodásra törekvés (kivétel az erős napsugárzás miatt a 11-15 óra közötti időszak).
- Az általános balesetvédelmi szabályok megismertetése, begyakoroltatása és ellenőrzése a gyermekek biztonságának és egészségének védelmében.
- A mozgás utáni regenerálódás biztosítása.
- Szülők bevonása a programba. (pl.: Kirándulások esetén)

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Szeressenek mozogni, legyenek kitartóak a mozgásos játékokban.
- Képesek legyenek harmonikusan együttműködni társaikkal mozgásos tevékenységekben.
- Örömként éljék meg a közös (játékos, sportos) mozgást.
- Kialakult nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyérzékelésük legyen összerendezett.
- Ismerjék és biztonságosan használják a mozgásfejlesztő és mozgásos tevékenységekhez szükséges eszközöket.
- Tartózkodjanak szívesen a szabad levegőn, és váljon természetes igényükké a szabadban való mozgás.

A mozgás anyagát lást a mozgás fejezetben.

2.3 A LELKI EGÉSZSÉGET FEJLESZTŐ PEDAGÓGIAI MÓDSZEREK...

Lelki egészségfejlesztés:

A gyermekek érett személyiséggé válásának, azaz lelki egészségének elősegítése személyközpontú pedagógiai módszerekkel, valamint a művészetek (ének, tánc, rajz, mesemondás, népi játékok és népi rítusjátékok, kézművesség stb.) és a közösségi alapú egészségfejlesztés személyiségfejlesztő hatékonyságú alkalmazásával érhető el.

A pedagógusok legfőbb eszköze a tanulók személyiségének megfelelő fejlesztésére és ezzel a lelki egészségük segítésére az a bánásmód, ahogyan nap mint nap szólnak hozzájuk, néznek rájuk, és ahogyan a tudnivalókat tanítják. A pedagógus egész lényé és minden megnyilvánulása folyamatosan hat a tanulók lelki egészségére, személyiségfejlődésére.

A lelki egészségfejlesztés az óvodai nevelés mindennapos gyakorlatában nem tekinthető különálló feladatnak, hanem minden egyes nevelési mozzanatnak szerves része. A lelki egészség érdekében törekszik az optimális napirend, a szellemi munka higiéniájának megvalósítására, továbbá az egészséges életmód elveinek megfelelő életvitel igényének kialakítására.

Általános cél olyan személyiség szerkezet fenntartása, mely alkalmassá teszi társadalmi feladatainak maradéktalan teljesítésére, miközben önmagával belső harmóniára és környezetével (természeti és társadalmi) pszichoszociális egyensúlyra törekszik.

Feladata a gyermekek szociális biztonságának, adottságainak, képességeinek, törekvéseinek, személyiség tulajdonságainak szabad kibontakozásának elősegítése, a tartós pszichés stressz feldolgozását, a harmonikus társkapcsolatok és az empátiás készség alakítását.

Pedagógiai módszereire példa:

- interaktív módszerek alkalmazása: páros vagy csoportmunka, játékos tanítási módszerek
- projekt módszer
- szemléltetés, tevékeny tetetés
- kooperatív nevelési módszerek
- a szimuláció, a szerepjáték és a játék

A művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése:

A művészetek lélek nemesítő-gyermek szelídítő, valamint tanulást és kreativitást serkentő hatását, azaz az érzelmi és értelmi életre gyakorolt hatását az óvoda napi szinten használja.

Részletes leírása a Pedagógiai Program A fejlesztés tartalmi eszközei c. fejezetben található.

- Ének zene, énekes játék, gyermektánc,
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, alkotói tevékenység,
- Külső világ tevékeny megismerése: környezeti és matematikai nevelés
- Mozgás

A lemorzsolódás csökkentése:

Óvodában nincs év ismétlés, esetleg a nagycsoportosok maradhatnak az OH engedélyével még egy óvodai nevelési évig.

Hátrányok csökkentésére a pedagógusok egyéni fejlesztési tervet készítenek az érintett gyerekek esetében, illetve a területileg illetékes Pedagógiai Szakszolgálattal együttműködnek.

A viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás megelőzése:

Nevelési feladatok körébe tartozik az egészségre káros szokások (alkoholfogyasztás, dohányzás), az indokolatlan mértékű gyógyszerfogyasztás és az egyre terjedő drogfogyasztás, az elhízás és a cukorbetegség megelőzése.

Célunk, hogy olyan egészségvédő modellt ismertessünk meg a gyermekekkel, mely későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől.

Feladatunk, hogy a gyermekek megismerjék az egészség megvédéséhez, megerősítéséhez vezető tevékenységeket, a helyes táplálkozás, a testedzés, a személyi és környezeti higiénia fontosságát. A jó példa, a helyes életvitel és a harmonikus létforma.

Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A helyes táplálkozás kialakításában a szülők által szponzorált zöldség és gyümölcsnapok rendszeressége is hozzásegíti az óvodákat. Az elhízás és a táplálékok összefüggéseinek felismertetésével tevékenyen foglalkozunk az egyes környezeti nevelésben fellelhető témakörökkel is, beépítve azt a napi tevékeny életbe.

Egészségre káros szokásokat formálhatja az óvodapedagógus szabad beszélgetések alkalmával. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével stb. párhuzamosan.

Fontos: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és véleménynyilvánítás.

Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (dohányzás, elhízás stb.).

A bántalmazás és az óvodai erőszak megelőzése:

Alapelvek

A WHO definíciója: „A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben. Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése. A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja - nem akadályozza meg, illetve nem jelenti. Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.) Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a

gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhet. Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkiileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

Feladataink:

- Intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk a gyermekjóléti szolgálattól.
- A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermekvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.
- A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezleteken megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését is.
- A gyermekeknek erőszak mentes konfliktus megoldási technikák tanítása.

2.4 AZ EGÉSZSÉGET TÁMOGATÓ ISMERETEK ÉS KÉSZSÉGEK FEJLESZTÉSE

Célunk az egészség-ismeretek széles körű készség szintű elsajátításának elősegítése, ezen belül:

- személyi higiénia fejlesztése
- környezeti higiénia fejlesztése
- a betegségek megelőzésére nevelés
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Személyi higiénia fejlesztése:

Az alapvető személyi higiénia kialakítása a gyermekekben, a példamutatással kezdődik. Minden óvodában dolgozó munkavállalótól elvárjuk a tiszta és ápoltság megjelenését. Mivel a felnőtt minta a tanulási folyamatok alappillére, ezért nagyon fontos a minták közvetítése. Magában foglalja a testi szükségletek kielégítését, a testi gondozást és a testi épségének védelmét. A test tisztán tartásakor a bőr a fogak a szájüreg, a haj, az érzékszervek, a körmök ápolását tartjuk elsődlegesen fontosnak, valamint a WC használat és a papírhasználatot. A ruházat és a helyes réteges öltözködés fontosságát is erőteljesen hangsúlyozzuk. Az öltözködési szokások kialakításával, a ruházat higiénijával, a tárolással is fontos feladat hárul ránk.

Célunk: a személyi higiénia iránti igény kialakítása, a gyermekek egészségének, testi épségének védelme.

Feladatunk: az alapvető higiéniai tennivalók megismertetése, gyakoroltatása, ellenőrzése és folyamatos korrekciója.

Az óvodapedagógus feladatai:

Tisztálkodás:

- a napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempók szerinti végzésére.
- Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal.
- A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. ezen belül a testi tisztántartását értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiéniját a mosás, tárolási feladatait is tartalmazza, illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektet.
- A megvalósításban fejlettség szerint segítséget nyújt. Fokozatosan kialakítja az önállóságot.

Öltözködés:

- Elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját polcán.
- A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és tevékenységek között.
- Fokozatosan kialakítja az önállóságot.
- A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz. Például: váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő megfelelő méretű cipők biztosítása, lógó alkatrészek eltávolítása.

Pihenés

- Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban).
- A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal.
- Pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja.
- Az ágyneműről és annak tisztításáról a dajka gondoskodik, háromhetente és a gyermek minden megbetegedése alkalmával.

Környezeti higiénia fejlesztése

A kiemelt feladatunk, hogy olyan környezetet teremtsünk minden intézményünkben, ahol egészséges színtereket tudunk biztosítani a gyermekek számára. A csoportszobák és az egyéb közösségi terek, az óvoda udvara, a kiszolgáló helyiségek egyaránt azt a célt kell, hogy szolgálják, hogy a környezeti higiénia iránti igény kialakulhasson az óvodásokban.

Feladatunk, hogy a környezetünk megőrzésére pozitívan ösztönözzük a gyermekeinket, és megalapozzuk a környezetvédő magatartást. Példamutatásunkkal, a munkánkba történő bevonással, gyakoroltatással, a helyes higiénés tevékenységre szoktatás is feladatunk. A lehetőségeinkhez mérten feladatunk a gyermekek környezetének optimális kialakítása, elrendezése mellyel a tevékenységekhez szükséges elegendő helyet biztosítjuk. A gyermekek által használt berendezési tárgyak megfelelnek testméreteiknek, ugyanakkor stabilak, biztonságosak, könnyen tisztán tarthatók. Az eszközök, játékok tárolásának feltételei adottak, fertőtlenítésüket és rendben tartásukat folyamatosan elvégezzük. A helyiségekben folyamatosan biztosítjuk rövid, gyakori szellőztetésekkel a természetes levegőcserét és gondoskodunk a megfelelő megvilágításukról. A rendszeres takarítás, portalanítás és porszívózás mindenki számára elemi követelmény. Az egészségre ártalmas anyagokat a

gyermekektől jól elzárható helyen, az előírásoknak megfelelő módon tároljuk. Az óvodák udvarának rendszeres és megfelelő karbantartásáról gondoskodunk biztosítva a füves részek gondozását. Udvari eszközeink az elvárt régiek, ezért gyakori karbantartást igényelnek. Az udvari homokozót időközönként felújítjuk, a homokot szükség szerint cseréljük.

A betegségek megelőzésére nevelés:

Az orvosokkal, védőnővel együttműködve, elsődleges feladatunk az, hogy elérjük, hogy beteg, fertőzés átadására képes gyermek az óvodát ne látogassa. A szülő az óvónők jelzésére, illetve betegség esetén vigye orvoshoz gyermekét. A gyermek az óvodába járást újra, csak orvosi igazolás ellenében kezdheti meg, a többi gyermek felülfertőződésének megelőzése érdekében. A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása, a rendszeres kézmosás, zsebkendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztántartása.

Az egészségvédő szokások kialakításával feladatunk ismeretek közlésével, a helyes magatartás begyakoroltatásával a gyerekek felkészítése a gyakrabban előforduló betegségek megelőzésére, a védekezéshez szükséges magatartásformák begyakorlása a célunk. Környezeti nevelés keretében egészségheteket is tartunk, melyben mindig más és más témát ismertetünk meg a gyermekkel. pl.: gyümölcs, mint vitaminforrás, öltözködés és betegség összefüggése.

Egészséges óvodásaink védelmében a megbetegedés észlelésekor a gyengélkedő gyermeket elkülönítjük, értesítjük a szülőt és gondoskodunk róla, hogy minél előbb megfelelő ellátásban részesüljön.

Az óvodába kijáró védőnői szolgálattal rendszeres kapcsolatot tartunk fent, ha a helyzet indokolja, akkor akár több szűrést is beiktatunk.

Az egyéni tisztálkodási eszközök rendszeres tisztántartását, fertőtlenítését fokozottan figyelemmel kísérjük, a járványos időszakban kiemelt figyelmet fordítva a feladatra. Dajkánk gyakran fertőtleníti a kilincsek és a gyakran érintett tárgyakat. Ebben az időszakban a higiéniai szabályok betartására fokozottan odafigyelünk. (intenzív szellőztetés, zsebkendőhasználat, fertőtlenítés... stb.) A betegségek megelőzése érdekében az évszakoknak megfelelően megteremtjük a gyermekek edzéséhez, rendszeres mozgáshoz szükséges feltételeket, minden adódó lehetőséget kihasználunk a levegőzésre, sétára, kirándulásra.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás:

Nem elég az egészséget megvédeni, de a váratlan események, balesetek megelőzésével az életet is szükséges védeni. Mivel az óvodás korú gyermekeknek életkori sajátosságából eredően nincs veszélyérzete, ezért a mi feladatunk testi épségük megőrzése, és figyelmük ráirányítása a környezet veszélyeire.

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 168. §-a (1) bekezdése rögzíti: „Az óvoda, iskola, kollégium SZMSZ-ében kell meghatározni a nevelési-oktatási intézmény vezetőinek, pedagógusainak, valamint más alkalmazottainak feladatait a tanuló- és gyermekbalesetek megelőzésében és a baleset esetén (intézményi védő, óvó előírások).”

A Nagyörzsönyi Apróka Óvoda Szervezeti és Működési Szabályzatában megtalálhatóak az alábbiak:

- Gyermekbalesetek esetére vonatkozó szabályok
- Egyéb balesetvédelmi szabályok
- Az intézményi védő, óvó előírások

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében, illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ -ben kerültek rögzítésre.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül.

Elsősegély doboz kötelező minden óvodában.

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.

Módszere: a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Védő-óvó előírások: Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő-óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekekkel- az óvodai nevelési év, valamint- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetjük a következő védő-óvó előírásokat:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetjük.

3. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAMOK, TEVÉKENYSÉGEK:

Az egészségnevelési programunk céljait, feladatait legjobban egészségnevelési és környezeti nevelési programokkal, tevékenységekkel tudjuk megvalósítani.

Legfontosabb programok, feladatok, tevékenységek:

Programok, feladatok	Tevékenységek
Természeti környezettel kapcsolatos anyag feldolgozása foglalkozásokon képességfejlesztő tevékenységgel	- Az természet folyamatos megfigyelése az évszakok változásával kapcsolatban. - Az időjárás jellegzetességeinek követése. - Hazánk növény és állatvilágának bemutatása. - Gyümölcsök, zöldségek megismertetése, megszerettetése. - Természetvédelmi jeles napok megünneplése. - Ismerkedés saját testünkkel, testrészek, érzékszervek funkcióinak megismertetése
Társadalmi környezettel kapcsolatos anyag feldolgozása foglalkozásokon képességfejlesztő tevékenységgel	- Lakóhelyünk megismerése - Nemzeti ünnepeink, hagyományaink megismerése, megünneplése. - Orvos gyógyító munkájának megismerése, - Könyvtárlátogatás - Lakóhelyünk templomainak megismerése - Közlekedés szabályainak megismerése, közlekedési eszközök
Személyes higiéné elsajátítása	Helyes szokások kialakítása az étkezések, az öltözködés, a tisztálkodás, a testápolás és az illemhely használatával kapcsolatban.
Egészséges étkezés	- Hetente tartunk vitaminnapokat a szülők segítségével, ahol a gyermekek friss gyümölcsöket és zöldségeket fogyaszthatnak. - Megismertetjük a gyermekekkel az idény gyümölcsöket, zöldségeket, a trópusi gyümölcsöket.
Az egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése	- A rossz minőségű levegő, a szmog megismertetése, okai. - A vízszennyezés következményeinek bemutatása
A sokoldalú mozgás lehetőségének biztosítása	- Hetente egy kötelező szervezett mozgás a csoportban, ahol megvalósul az eszközökkel végzett képességfejlesztés. - Mindennapi mozgás beillesztése a napirendbe. - Mozgással kísért énekes játékok, drámajátékok szervezése. - Udvari mozgás, szabad játék az udvari játszóeszközök felhasználásával. - Élményszerző séták és kirándulások az óvoda szűkebb és tágabb környezetében
Környezettudatos életmód elemeinek szocializációja	- Természetbarát anyagok használatának megismertetése. - Természeti környezetünk védelme, óvása. (udvartakarítás, madáretetés stb.) - Energiatakarékosság (víz, villany) fontosságának folyamatos hangsúlyozása.

Egészségkárosító szerek egészségi kockázatának tudatosítása	Beszélgetések óvodapedagógus, gyerekek kezdeményezésére.
Csoportszoba, öltözők, folyosók mellékhelyiségek, udvar tisztasága	- Az óvoda helyiségeinek takarítása napi rendszerességgel, illetve szükség szerint gyakrabban. (dajka) - Mellékhelyiségek folyamatos fertőtlenítése tisztántartása, tisztálkodási szerek biztosítása. - Törölközők, ágyneműk rendszeres mosása a dajka feladata. - Az udvar tisztántartása, gondozása, évszaknak megfelelő feladatok ellátása az udvaros mindennapi feladata. (seprés, lombgyűjtés, fűnyírás, locsolás, homokozók karbantartása, hó eltakarítás, balesetmentesítés)
Kirándulások szervezése	- Évszakonként rövid kirándulások az óvoda közelében. (pl. park, játszótér) - Évente egy nagy kirándulás szervezése (Kisírtás)
Az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználás	- Falunk kiállításainak látogatása. - Faluban szervezett rendezvények látogatása. - Állatsimogató látogatása. Ismerkedés a tanyasi étellel, háziállatokkal kirándulás alkalmával.
Hulladékgyűjtés	- Nagycsoportban megismertetjük a gyermekekkel a szelektív hulladékgyűjtést, az ehhez használatos színes konténereket. - Csoportba papír gyűjtés szelektíven
Baleset megelőzési intézkedések	- A csoportban rendszeresen balesetvédelmi oktatást tartunk a gyermekeknek. - Játékok, eszközök folyamatos ellenőrzése. - Elsősegélynyújtás tárgyi és személyi feltételeinek biztosítása.

2.sz. melléklet: SNI program

A XXI. században jogos társadalmi elvárás az óvodai neveléssel szemben, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek is ép társaik körében nevelkedjenek és készülhessenek fel az iskolai életre.

Intézményünk Alapító Okiratában olyan gyermekek nevelését vállalja:

- akik a szakértői bizottság véleménye alapján sajátos nevelési igényű gyermekek (enyhe értelmi fogyatékosok, látás / hallás/ beszéd fogyatékosok
- képesek kapcsolatteremtésre, szükségleteiket ki tudják fejezni, szobatiszták

Napi munkánk során figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltakat. Pedagógiai Programunk céljának és feladatának tekinti, hogy az óvodai nevelést és fejlesztést követően.

Integráció fogalma: Az integráció a nevelésben és a pedagógiában a fogyatékkal élő és az ép egyének közös élet és tanulási térben végbemenő együttnevelését, oktatását és képzését jelenti, ezáltal minden résztvevőnek optimális fejlődési lehetőséget biztosít (RÉTHY E, 2002).

Az európai uniós állásfoglalások fokozottan hangsúlyozzák a társadalmi méretű integrációt, vagyis szorgalmazzák azt, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek ne legyenek a társadalomban méltánytalanul megkülönböztetve, kirekesztve. Az integrált nevelést a közoktatásban az esélyteremtés, az esélyegyenlőtlenségek csökkentésének eszközeként tekintik (MESTERHÁZI ZS, 2002).

Az integráció tehát általános megközelítésben azt jelenti, hogy a sérült, akadályozott, azaz a sajátos nevelési igényű (nevelhetőségük eltér a többiekétől) gyermekek, fiatalok bekerülnek, beilleszkednek ép társaik közé. Az integrált nevelés azt jelenti, hogy az óvoda fogadja - pontosabban beengedi - a speciális szükségletű gyermeket; de működésén nem változtat, illetve a pedagógus igazi felelősséget nem vállal érte. Fogadás esetén az intézmény tulajdonképpen a gyermektől várja el a beilleszkedést (FÖLDES P, 2003).

Az integráció alapelvei:

- intézmény igazgatója elvárja az egész alkalmazotti közösségtől, hogy az integráció sikeres megvalósulása érdekében elfogadja a sérült gyereket és segítő kezet nyújtson számára, ha szükséges
- különös figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyerekek személyes adatainak bizalmas kezelésére

- intézményünk rendelkezzen a gyermek sérülésének megfelelő személyi és tárgyi feltételekkel
- a gyerek csoportba lépése előtt, az óvodapedagógusok személyesen találkoznak az SNI gyerekekkel és családjával családlátogatás keretében
- évnnyitó szülői értekezleten az óvónők tájékoztatják a szülőket a csoportösszetételről és az integráció megvalósulásának módjáról; természetesen a személyiségjogok tiszteletben tartásával
- az SNI gyerek óvodába lépése előtt felkészítjük a csoportba járó gyerekeket a sérülés legfontosabb tudnivalóiról. Konkrétan mi az, amit nekik szabad – ami a sérült gyerekeknek segítséget jelent - illetve mi az, amit nem szabad tenni a sérült gyerekekkel - azzal is támogatjuk az inklúziót – a befogadást –, hogy tartózkodunk az olyan viselkedéstől, amely megkülönbözteti a sérült gyereket a többiektől
- kiemelt feladatunk, hogy a gyermek önmagához képest tudjon fejlődni elsősorban segítjük a csoportba való beilleszkedését, fejlesztjük önállóságát, szociális készségeit, akaraterejét - a rehabilitációs tevékenységet team munkában valósítjuk meg, a team tagjai a gyógypedagógus, a csoportban dolgozó óvónők és a dajka
- egyéni fejlesztést a gyógypedagógus, a csoportban végzett fejlesztést az óvónők végzik a gyógypedagógus mentorálásával, az általa elkészített fejlesztési terv alapján
- az integráció megkívánja a gyógypedagógus és az óvónők közötti teljes együttműködést; a nagyfokú rugalmasságot, vagyis a váratlan kialakuló nevelési helyzetek megoldását. Előfordulhat, hogy a megszokottól eltérő alternatívát kell alkalmazni.
- a gyerek óvodai nevelése három hónapos próbaidővel kezdődik. Az integráció abban az esetben folytatódik, ha az a gyerek fejlődését, egyéni szükségleteinek kielégítését szolgálja; ha a differenciálás –egyéni bánásmód - nem borítja fel a csoportszokás – és szabályrendszerét.
- abban az esetben, ha a gyerekekkel foglalkozó pedagógusok – gyógypedagógus, óvónők, intézmény igazgató - úgy látják, hogy rajtuk kívül álló okokból az integráció nem szolgálja a gyerek fejlődését, esetleg regresszió figyelhető meg, kérjék a szakértői bizottság vizsgálatát
- helyhiány esetén elsőbbséget élveznek az óvodába már a sérülés megállapítása előtt felvett gyerekek
- csoportlétszám kialakításakor, ha lehetséges figyelembe kell venni, hogy egy óvodai csoportba (20 gyermek) mellett 2 sajátos nevelési igényű gyereket integrálunk.

Eredmények, elvárásaink az integrációtól:

- a SNI gyerek minél hamarabb beilleszkedjen a csoportba, szívesen járjon óvodába
- érezze, hogy szeretik, mert szeretet nélkül nem tud fejlődni
- örömmel vegyen részt a fejlesztő foglalkozásokon
- önmagához képest fejlődni tudjon
- az őt körülvevő gyerekek és felnőttek olyan humán értékekkel gazdagodjanak, mint empátia, tolerancia, segítőkészség, jó kooperációs készség, udvariasság és a szeretetre való képesség gyakorlása.
- fő célunk az SNI gyereket is felkészíteni az önálló életvezetésre. Felnőtként ő is aktív részese lehessen a társadalomnak.

Az integrált nevelés előnyei:

A sajátos nevelési igényű gyermek szempontjából:

- Megtanulja, hogy Ő más.
- Konfliktuskezelő stratégiákat sajátít el.
- Megsokszorozott szociális kölcsönhatások érik.
- Társadalmilag elfogadott magatartás-repertoárt sajátít el.
- Fejlődik az alkalmazkodó képessége
- Szocializációja magasabb szintet ér el.

Az ép gyermek szempontjából:

- Beépül a másság tapasztalata.
- Kialakulnak morális értékek (empátia, segítőkészség, tolerancia).
- Megtanulja az együttműködés formáit.
- Saját egészsége, épsége felértékelődik.
- Elfogadóvá válik.
- Önismerete, önértékelése erősödik.
- Fejlődik az alkalmazkodó képessége.

Személyi feltételek: Az intézményünkbe járó – szakértői vélemény alapján – sajátos nevelési igényű gyermekeket több szakember (gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, gyógytornász, szomatopedagógus, logopédus, pszichológus) és óvodapedagógusaink, dajkáink segítik.

3. sz. melléklet: Óvodánk napirendjére minta

Időkeret	Tevékenységek
6,30 – 8,50	Gyerekek fogadás. Szabadon választott tevékenységek játékezeményezés, kötetlen tevékenység. Egyéni képességfejlesztés. Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység
8,50 – 9,00	Mindennapos mozgás.
9,00 – 9,30	Testápolási teendők, előkészületek a tízórára. Tízórai. Étkezéssel kapcsolatos munka jellegű tevékenységek.
9,30 – 10,30	Szabadon választott játék, kezdeményezések kötött, vagy kötetlen tevékenység formájában. Egyéni képességfejlesztés. Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység
10,30 – 11,50	Játék lehetőség szerint a szabadban, séta, levegőzés, mozgásfejlesztés. Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység
11,50 - 12,50	Testápolási teendők. Előkészületek az ebédhez. Ebéd. Étkezéssel kapcsolatos munka jellegű tevékenységek.
12,50 – 14,50	Készülődés a délutáni pihenéshez. Testápolási teendők, éloszavas mese, zenehallgatás. Pihenés – alvás.
14,50 – 15,30	Felkelés, öltözködés. Mindennapos mozgás. Testápolási teendők, előkészületek az uzsonnához. Uzsonna, Étkezéssel kapcsolatos munka jellegű tevékenység.
15,30 – 16,30	Kötetlen beszélgetés kezdeményezések. Játék lehetőség szerint az udvaron. Hazamenetel.

4. sz. melléklet: Óvodánk hetirendje minta

Hétfő	Kötetlen játék Anyanyelvi nevelés, mese-vers-mondóka Környezetünk természeti-emberi-tárgyi viszonyai, környezettudatos magatartás megalapozása Mindennapos mozgás MOZGÁS
Kedd	Kötetlen játék Anyanyelvi nevelés, mese-vers-mondóka Környezetünk természeti-emberi-tárgyi viszonyai, környezettudatos magatartás megalapozása Mindennapos mozgás KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE
Szerda	Kötetlen játék Anyanyelvi nevelés, mese-vers-mondóka Környezetünk természeti-emberi-tárgyi viszonyai, környezettudatos magatartás megalapozása Mindennapos mozgás JÁTEKOS NÉMET NYELVŰ TEVÉKENYSÉG MESE-VERS, BESZÉLGETŐ KÖR
Csütörtök	Kötetlen játék Anyanyelvi nevelés, mese-vers-mondóka Környezetünk természeti-emberi-tárgyi viszonyai, környezettudatos magatartás megalapozása Mindennapos mozgás RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA Fejlesztő és logopédiai foglalkozás, akinek szükséges.
Péntek	Kötetlen játék Anyanyelvi nevelés, mese-vers-mondóka Környezetünk természeti-emberi-tárgyi viszonyai, környezettudatos magatartás megalapozása Mindennapos mozgás ÖKUMENIKUS, JÁTEKOS-ZENÉS HITTAN ÉNEK, ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC

A hetirendet az óvodapedagógusok szabadon megválaszthatják, ha a téma, gyermekek igénye indokolja.

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A pedagógiai program érvényessége, felülvizsgálata:

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja az alábbiak szerint: minden 5. év végén írásban értékeli a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok, nevelési célok, és követelmények megvalósulását. A helyi óvodai program folyamatát időszakonként, szükség szerint, elemezzük, értékeljük, hogy a feladatok kijelölése, a választott módszerek alkalmazása a célnak megfelelnek-e. Az ellenőrzés sikerének előfeltétele olyan szociális klíma teremtése, amelyben a nevelés eredményességének javítása hajtja át az abban érintetteket.

Az óvodai pedagógia programunk érvényességi ideje:

2025. szeptember 01. – a kihirdetés napjától visszavonásig

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala:

A pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

Az intézmény irodájában, egy nyitott polcon egy példány megtalálható, mely az óvoda nyitvatartási ideje alatt megtekinthető. A Helyi Pedagógiai Programot az intézmény épületéből kivinni tilos. A Helyi Pedagógiai Program megismerésének céljából az internetes közzétételi listán is megtekinthető.

A pedagógiai program módosítása:

A pedagógiai program módosítására:

- az intézmény igazgató
- a nevelőtestület bármely tagja
- az SZMK
- az óvoda fenntartója tehet javaslatot.

A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértése szükséges.

A szülők a pedagógiai program módosítását közvetlenül az SZMK választmányán keresztül javasolhatják.

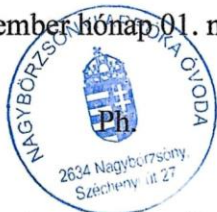
A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el és az igazgató jóváhagyásával válik érvényessé.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Legitimációs záradék

A Nagybörzsönyi Apróka Óvoda Helyi Pedagógiai Programjának módosítását a mai napon óvoda igazgatói jogkörömben jóváhagyom.

Kelt: Nagybörzsöny, 2025. év szeptember hónap 01. nap

Békési Nevelési Főosztály
óvodaigazgató

A Nagybörzsönyi Apróka Óvoda Helyi Pedagógiai Programjának módosítását VII./33-1/2025 számú határozatával a mai napon megtartott nevelői értekezleten elfogadta.

Kelt: Nagybörzsöny, 2025. év szeptember hónap 01. nap

Nagy-András Erőss
nevelőtestület képviselője

A Nagybörzsönyi Apróka Óvoda Helyi Pedagógiai Programjának módosítását az intézményben működő alkalmazottak közössége 2025. év szeptember hónap 01. napján megismerte és elfogadta.

Kelt: Nagybörzsöny, 2025. év szeptember hónap 01. nap

Sándor László
alkalmazottak közössége nevében

A szülői képviselő nevében aláírással igazolom, hogy a Nagybörzsönyi Apróka Óvoda Helyi Pedagógiai Program módosításával kapcsolatos véleményezési jogomat gyakoroltam.

Kelt: Nagybörzsöny, 2025. év szeptember hónap 05. nap

Valentin Szabó János
szülői szervezet képviselője

A Nagybörzsönyi Apróka Óvoda Helyi Pedagógiai Programjának módosítását, amelyet az intézmény nevelőtestülete 2025. év szeptember hónap 01. napján elfogadott, az intézmény igazgatója 2025. év szeptember hónap 01. napján jóváhagyott, a mai napon a fenntartó képviselőjeként jóváhagyom. A fenntartóra többetkötelezettség nem hárul.

Kelt: Nagybörzsöny, 2025. év szeptember hónap nap

Schmidt
polgármester

A Nagybörzsönyi Apróka Óvoda Helyi Pedagógiai Programjának mellékletét képező
Egészségfejlesztési Program módosítását az intézményünk óvodai egészségügyi szolgálat
szakembere (védőnő) véleményezte és elfogadta.

Kelt: Nagybörzsöny, 2025. év szeptember hónap ..3.. nap

Ph

.....*Galczák Tímea*.....

védőnő

**Észak-Pesti
Centrumkórház - Honvédkórház**
Budapest és Pest Vármegye
Védőnői Szolgálat Osztály 2.
Nagybörzsöny
31.